

„Montirani“ razgovor o izvozu

● **Tovarna pohišta v Brežicah je lani izvozila 98 odst. svoje proizvodnje — Vse leto so imeli odvečne težave pri uvozu reprodukcijskega materiala, ki so proizvodnjo hromile in kolektiv povzročale škodo — Letos bodo obrat rekonstruirali, izvozili pa bodo za približno 7 odstotkov več kot lani.**

● **Namen: opozoriti na nepotrebne težave, ki ovirajo hitrejši razvoj našega izvoza, zlasti onega v države na zahodu, čeprav nenehno poudarjamo, da je izvoz izdelkov ena izmed osnovnih nalog naših delovnih organizacij.**

● **Žrtev: (splošno znano načelo je, da si častnikar vedno izbere nekoga za »žrtev«). Presojajo o tem, kdo je žrtev, prepuščamo bralcem, poudarjamo pa, da ne želimo, da bi žrtev postala Tovarna pohišta v Brežicah, v kateri smo zbrali osnovne podatke za sestavek. S tem želimo povedati, da so vse ugotovitve, ki jih objavljamo, zrasle na našem zeljniku in da bi bilo odveč dolžiti zanje Tovarno pohišta. (Sodimo, da je opazka potrebna, ker ni prizadet kolektiv, ampak »NEKDO« izven njega!).**

500 tisoč dolarjev izvoza na zahod v letu 1962

Tovariš direktor nas je zelo ljubeznivo sprejel, saj smo stari znanci. Takoj je bil pripravljen za razgovor:

— Lani smo ustvarili za 360 milijonov din proizvodov in dosegli 300 milijonov din realizacije. Proizvodnja bi bila

lahko za 10 odst. večja, če ne bi bilo težav z uvozom nekaterih surovin, ki jih v zahtevani kvaliteti ni na domačem tržišču. V USA, v Zahodno Nemčijo in v Anglijo smo lani izvozili za 300 tisoč dolarjev izdelkov ali 98 odst. celotne proizvodnje. Sklepanje pogodb za letošnje leto je že v teku, za prvo polletje so že skoroda podpisane, prodaja celoletne proizvodnje pa je zagotovljena. Izvozili bomo za 320 tisoč dolarjev ali za 7 odstotkov več kot lani in tudi letos prodajali dosedanjim kupcem. Pretežni del izvoza (okoli 75 odst.) bo tako kot do zdaj kosovno blago, preostanek pa pohištvene garniture.

— Ali lahko poveste kaj več o vzrokih težav pri uvozu surovin?

O tem, tovariši, je že odveč govoriti. To smo že desetokrat ponovili, človek se vendar naveliča! — Je odvrnil tovariš direktor z naveličanim izrazom na obličju in zamahnil z roko.

Odkod tolikšna zaloga psih?

Ko smo obiskali posamezne oddelke obrata, smo se nehote ustavili ob grmadi pohišta, ki je močno napolnjevala montažni oddelek in delavcem puščala zelo malo »življenjskega« prostora. Kot smo presodili, so bile to psihe, na katere se je usadala plast drobne žagovine (te je v vseh mizarjskih obratih dovolj).

»Česa pa čakajo te psihe?« smo vprašali, radovedni kot vedno.

»O, to je pa že dolgo tu!« »Speglov« ni zanje, takšnih, kot jih zahtevajo na zahodu. (Nadaljevanje na 3. str.)

Tesno smo se zavijali v plašče v nedeljo in še posebno v ponedeljek zjutraj, ko je živo srebro padlo kar na 20 in več stopinj pod rdečo črto... V torek zjutraj je mraz že malo popustil, a jasne noči kažejo, da bo naša vremenska napoved kar držala. V sneg in ivje zavito Novo mesto je posebno veselje otrok, manj pa za odrasle, ki zaskrbljeno gledajo kopneče zaloge premoga in drv...

LISCA, NOVOTEKS, BETI in LABOD so se v Ljubljani spet dobro postavili

Minulo soboto ob 11. uri je bil v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču odprt »Sejem mode 1963«. Tov. Kamilo Marinc je pozdravil številne navzoče predstavnike oblasti, industrije, zastopnike diplomatskega zbora in ostale goste, posebej pa podpredsednika Zvezne ljudske skupščine Franca Leskoška, podpredsednika IS LRS Janka Smoleta, predsednika Gospodarske zbornice LRS inž. Kamila Budihno in druge. Zatem je o pomenu sejma govoril Risto Bajalski, podpredsednik Zvezne gospodarske zbornice, nato pa so si gostje ogledali sejem.

Ker so zaradi izrednega zanimanja domače industrije postali prostori sejma pretesni, letos organizatorji niso posebej vabili tujih razstavljalcev. Na letošnjem »Sejmu mode« razstavlja 128 domačih podjetij in 3 inozemske tvrdke (lani je bilo vseh 113), zato ga lahko označimo kot mogočen in enoten nastop vseh jugoslovanskih podjetij tekstilne in usnjarske industrije.

V številnih paviljonih naših najbolj znanih tovarn tekstilne industrije smo si ogledovali razna blaga za moške, ženske in otroške obleke in plašče. Pri tem nismo razen helanca blaga v pepita vzorcev videli nič takega, kar bi bilo vredno posebej omeniti kot novost. Od lani se vzorci in barve niso dosti spremenili,

zlasti ne v zimski in jesenski kolekciji, medtem ko smo med popelini in satineti, kakor tudi v svili opazili nekaj bolj svežih in modernih vzorcev. V splošnem bi lahko rekli, da smo pričakovali več novosti, kot jih je bilo videti.

Industriji konfekcije je treba priznati, da je v zadnjem času mnogo napredovala, očitno pa ji lahko, da pri izdelavi ne upošteva dejstva, da otroci do 14. leta starosti predstavljajo 31 odstotkov vsega našega prebivalstva. Zanje v trgovinah še vedno zelo težko dobimo, kar potrebujemo.

V tekstilni industriji še vedno prednjačijo tovarne pletenin, saj smo na tem sejmu lahko videli nešteto volnenih kompletov, od katerih je bil eden lepši od drugega. Vse tovarne pletenin, ki so razstavljale, moramo le pohvaliti.

INDUSTRIJA USNJA — ODLICNO!

Čevljarstva industrija je v pripravi za letošnjo poslovno sezono pokazala veliko skrb za potrošnika in za uveljavitev na tržišču. Za večino čevljev, ki smo jih videli, lahko rečemo, da so bili kot »sanje«, to velja zlasti za modele »Koštanec« iz Vranja, »Planika« iz Kranja, Tovarne čevljev iz Maribora, »Simeckega« iz Zagreba, »Peko« iz Tržiča in »Rožnika« iz Ljubljane. V barvah in modelih je čevljarstva industrija že na taki visini, da nam ni treba več vzdihovati za italijanskimi čevlji, ki so doslej uživali pri nas največji ugled v ženskem svetu.

Tudi torbarska industrija se je lepo postavila. Izdelki »Toko« (Domžale) veljajo še vedno za najboljše in najlepše, res pa je, da tudi izdelki

»Torbice« (Ljubljana) in nekateri drugi niso dosti slabši

ZLATO IN SREBRO ZA »NASE«

● **NOVOTEKS** (Novo mesto) je dobil 2 zlati medalji, 1 srebrno in 1 bronasto. Novost, ki jo je letos predstavil potrošnikom, je pepita blago »helanca«; zlato medaljo pa so dobili za moški kamgarn in lažje blago iz sintetičnih vlaken.

● **BETI** (Metlika) je dobila 1 zlato medaljo za pepita temno rdečo pleteno dvodelno obleko, razen tega pa še 7 srebrnih in 1 bronasto medaljo za druge izdelke. To je vsekakor zavirljiv uspeh!

● **LISCA** iz Sevnice je dobila kar 3 zlate medalje in 1 srebrno in se tako na našem področju uvrstila med nagrajence na prvo mesto. Nagrajeni so bili njeni modrčki in pas za nogavice.

● **LABOD** iz Novega mesta je dobil zlato medaljo za moško srajco »Diplomata«, 4 sre-

SE VEDNO: DOLGA POT DO KUPCA...

Brez dvoma bodo potrošniki, ki si bodo sejem ogledovali, zlasti tisti iz manjših mest, močno godrnjali. Na sejmu vidijo prekrasne čevlje, pletenine v najlepših barvah in vzorcih, lepa blaga, moderne torbice in še in še... Ko pa kupujejo, iz leta v leto ugotavljajo isto: »Ja, to je bilo na sejmu, saj se ne dobi!« S tem jih tolažijo trgovci.

Vprašali smo zastopnika Tovarne čevljev »Maribora« ter ljubljanske Angore, če bo razstavljene stvari v istih barvah in modelih možno dobili v prodaji. Oba sta izjavila, da imajo blaga dovolj, pač pa trgovci to blago odklanjajo, češ da ne bo šlo itd., zato ga ne dobimo. Kaj je torej res?

To obojamo in bomo nezadovoljni toliko časa, da bo vez med trgovci in proizvajalci postala taka, kakršno želijo potrošniki! Ra.

Bil je mraz, da so hrasti pokali...

Nenaden mraz, ki je pritisnil po oblačni noči v nedeljo, je v ponedeljek zjutraj (bilo je popolnoma jasno) presenečil marsikaterega vremenskega preroka in napovedovalca letošnje zime. Starejši ljudje se spominjajo, da je bilo tako mrzlo tam okrog leta 1939 in v letih po 1941. V Novem mestu so v ponedeljek ob 6.30 zjutraj namerili 20 stopinj mraza, v Košanjevi je živo srebro padlo na minus 22 stopinj Celzija, medtem ko iz Trebnjega, Velike Loke in Radohove vasi poročajo, da je ta dan termometer pokazal -24°C in da je pri tej temperaturi kar rezalo. Kmetje, ki so se mudili v Novem mestu, pa so povedali, da so v tem mrazu celo hrasti pokali in da je bilo pokanje močno kot streljanje iz pušk. Ob vsem tem so začele krožiti »napovedi«, da se bo hladen zračni val, ki je pri nas povzročil pravo sibirsko zimo, nad Dolenjsko in ostalimi pokrajinami zadržal še nekaj časa.

Prvi dnevi novega leta so bili tudi s snegom bogato »obdarovani«. Tako so 14. januarja zjutraj v Novem mestu namerili 37 cm na novo zapadlega pršiča, približno toliko pa ga je tudi v ostalih krajih Dolenjske, Spodnjega Posavja in Bele krajine. Nekateri strokovnjaki in kmetovalci izražajo bojazen, da bo ta nenadna sprememba vremena škodljivo vplivala na zimske posevke, zlasti na pšenico, ker smo imeli šele pred kratkim močno odjugo.

KAKŠNE BODO SPREMEMBE V POKOJNINSKEM ZAVAROVANJU

Kakšne bodo spremembe v sistemu pokojnin in pokojninskem zavarovanju in zakaj so potrebne — Vprašanja, o katerih zadnje čase vse pogosteje razpravljajo.

Zadnji čas pospešeno tečejo priprave za revizijo pokojninskega zavarovanja. Eden izmed pomembnih sklepov glede pokojninskega zavarovanja je enak položaj zavarovancev, zaposlenih v gospodarstvu, in tistih ki so zaposleni v javnih službah, ko gre za določanje osebnih dohodkov, ki veljajo za pokojninsko osnovo. Na svojem zadnjem zasedanju pa je zvezna ljudska skupščina sklenila, da za javne uslužbence ne bo veljala upokojitve po sili zakona.

Povprečna življenjska doba našega človeka se je v letih po vojni podaljšala za 6 let. Znatno so se izboljšale splošne življenjske razmere ter socialno in zdravstveno zavarovanje, ki sta izboljšala zdravstveno zaščito, pa tudi ekonomski napredek je vplival na občuten porast standarda. Odtod tudi mnenje, ki so ga izrazili že v ustavnih razpravah, da so dozoreli pogoji za povečanje

števila delovnih let, potrebnih za pokojninski staž. Sodijo, da so dane realne možnosti, da bi podaljšali delovno dobo za moške in ženske za 5 let. Takoj pa je treba povedati, da dokončnih stališč o tem še ni.

Predlagajo tudi, naj bi bil novi pokojninski sistem bolj gibčen. Novi predpisi naj bi omogočili tistim, ki to želijo, da se pred dopolnitvijo potrebne delovne dobe odidejo v pokoj. V tem primeru bi jim obračunali pokojnino po sedanjih instrumentih. Seveda pa bi bilo treba določiti minimalno število delovnih let, ki naj bi bilo za ženske od 25 navzgor, starostna doba pa 45 let in več.

S prevodno dosedanjih upokojujencev naj bi zagotovili skladnost med njihovimi prejemki in novim pokojninskim sistemom.

Načrti in uspehi žužemberške KZ

KOLEKTIV KZ ŽUŽEMBERK: »Z uresničitvijo programskih nalog za leto 1963 bomo zagotovili nadaljnjo rast materialne osnove za nove odnose v kmetijstvu in gozdarstvu na področju Suhe krajine!«

Žužemberška zadruga je v zadnjih dveh letih dosegla pomembne gospodarske uspehe, saj je v teh dveh letih vložila v kmetijstvo in gozdarstvo na svojem področju preko 20 milijonov lastnih sredstev, obenem pa dosegla velik napredek v večanju družbenega bruto proizvoda na zaposlenega delavca. Velik uspeh je dosežen v lastni kmetijski proizvodnji, katere vrednost je v letu 1962 narasla na 12.000.000 din od 600.000 din v letu 1961. V sodelovanju z individualnimi proizvajalci je viden napredek pri pogodbenem pitanju prašičev, kjer zadruga praktično sodeluje z vsemi kmetovalci. Manj uspešna je bila jesenska setev v kooperaciji; kmetovalci so sicer zasejali 15-krat večje površine s priznanim semenom kot v letu 1961, porabili pa so tretjino manj gnojil kot prejšnje leto.

Meddruštveni sestanek katoliških duhovnikov

V Ljubljani je bil prejšnji teden meddruštveni sestanek predstavnikov združenja katoliških duhovnikov Jugoslavije, na katerem so obravnavali osnovne smernice za delo združenja.

Glavni referat je imel dekan teološke fakultete v Ljubljani Stanko Čajnar. Poudaril je, da je treba sprejeti ideje medsebojnega sporazumevanja pri reševanju vseh konkretnih vprašanj in da se je treba boriti za idejo bratstva in enotnosti, za koeksistenco, za versko strpnost in za mir v svetu. Sklepi razprave poudarjajo predvsem nujnost nadaljnega poglobljanja vdanosti cerkvi in socialistični domovini.

Zelo velik napredek je dosegla gozdarska ekonomska enota tako v pogledu gozdnogojitvenih del, kakor tudi v povečanju lastne proizvodnje gozdnih sadik in v podružabljanju gozdarske proizvodnje.

Pri kmetijskem odkupu je napredoval odkup goved, pa tudi odkup krompirja je bil glede na letino kar precejšen. Za letošnje leto smo si zastavili velike naloge v nadaljnjem razvijanju lastne kmetijske proizvodnje, katere obseg bo predvidoma še enkrat večji kakor preteklo leto; nadalje predvidevamo izboljšanje in razširitev sodelovanja z individualnimi kmetijskimi proizvajalci.

V gozdarstvu bomo: razširili gozdno drevnico, očistili in pogozdili 57 ha gozdnih površin, na katerih se sedaj slabo gospodari, v nadaljnjem pa bomo razširili podružabljanje v gozdarstvu.

Ze 1961 smo začeli odkupovati zemljišča. Odkupili smo tudi dvoje gospodarskih poslopij. Letos s tem nadaljujemo, obenem pa pripravljamo s kmetovalci v Žužemberku arondacijo, ki bo izvedena še pred pomladjo. Arondacija zajema zaenkrat 40 parcel, ki jih bomo združili v 12-15 hektarski kompleks. Pri večini lastnikov je že dosežen sporazum, le v dveh primerih (od 34) bomo morali sprožiti prisilni postopek. V jeseni bomo v arondacijo tega kompleksa vključili še nekaj površin, nadaljevali pa zaokroževanjem pri gozdnih drevnicah, obenem pa pričeli z arondacijo zemljišča na Dvoru.

Za letošnje predvidevamo, da bomo vložili v investicije naslednja sredstva:

za kmetijstvo	13.190.000 din.
za gozdarstvo	11.000.000 din.
za družbeni standard	6.000.000 din.
skupaj	30.190.000 din.

Moiz Combe, »slamnat mož« svobodne Katange je kot vse kaže odigral vlogo secesionista. Sam je izjavil, da je secesija Katange končana, »modre čelade« pa se lahko svobodno gibajo po Katangi. Nadalje je izjavil, da se želi vrniti iz Kolvezija v Elisabethville.

V Kolveziju, kjer je še vedno oporišče Combejeve žandarmerije in njegovih plačancev, je sicer mir, toda kot poročajo tuje agencije vlada tam še vedno kavbojsko vdušje. Prav tako poročajo, da se »modre čelade« približujejo Kolveziju ter se vodijo še vedno boji med Combejevimi žandarji in silami OZN. In ker smo v zvezi s Kongom že navajeni na presenečenja, ostane še vedno odprto vprašanje ali bodo žandarji sedaj poslušali Combeja ter se bodo predali silam OZN. Do nedavnega je Combe grozil, da bo uničil rudniške naprave v Kolveziju in je bil to eden izmed adutov v pogajanjih z Adulovo vlado v Leopoldvillu. Na Combejevo sporočilo, da je secesija Katange končana, je Adulova vlada že odgovorila, da proglašuje amnestijo, kakor določa U Tantov načrt o ponovni združitvi Konga. Velikega pomena bo, če bo v zadnjem trenutku prišlo do miroljubne integracije Katange z republiko Kongo, kajti če bi v Kolveziju prižgali naboje in razstrelili rudniške naprave, ki so jih zaminirali Combejevi žandarji, bi bilo življenje v deželi nekaj časa paralizirano, hkrati pa bi to pomembno ogromno škodo.

Vendar kot kaže, je Combe izigral zadnjo karto ter smo pričeli konca zadnjega dejanja katanške drame. Ali bo izginil s scene tudi »slamnat mož«

Combe, ki je dve leti igral vlogo secesionista?

V glavnem mestu Konga so študentje organizirali protibritanske demonstracije ter na zborovanju obsodili vlogo Velike Britanije in njeno mešanje v notranje zadeve Konga. Na transparentih so nosili napise: »Zivel enotni Kongo«, »Combeja je treba aretirati« in »Kongoško armado v Katango«.

Študentje so vdrli tudi v prostore britanskega veleposlaništva, skozi okna metali pohištvo, nekaj britanskih diplomatov pa je bilo laže ranjenih.

Seveda konec »neodvisne« Katange še ne pomeni rojstva enotnega in neodvisnega Konga. Kot kaže, bodo dokon-

čne begunce, naj se vrnejo v domovino. Iz zaporov so spustili politične ječnike, nasprotnike dosedanjega režima.

Po dosedanjih poročilih je možno sklepati, da je državni udar organizirala opozicijska politična stranka »Juvanto« ter izvedla vojaški udar s pomočjo togoške vojske. Kot vse kaže doslej, je upor notranjega značaja in uporniki niso dobili ukazov iz inozemstva. Omenjajo, da je bil povod za upor nezadovoljstvo šeststo bivših francoskih vojakov, ki so jih pred nedavnim odpustili iz francoske vojske ter so pričakovali, da jih bodo sprejeli v togoško armado, kar se pa ni zgodilo.

Konec katanške krize

no uresnili U Tantov načrt o enotnosti Konga, potem bo pa odvisno, kako bo s Kongom, od prihodnje politične usmeritve Adulove vlade v Leopoldvillu ter nadaljne zakulisne igre Londona, Bruslja in Washingtona.

Ni še minilo dve leti odkar je stoen topovski strel v glavnem mestu Toga napovedal, da se je rodila nova neodvisna afriška država Togo, ko je prišlo pred dnevi iznenada do državnega udara. Uporniki so ubili dosedanjega premiera Sylvanusa Olympio, večino ministrov pa zaprli. Sestavili so uporniški odbor, ki je prevzel časno vso oblast v državi, hkrati pa pozval togoške poli-

Kot poročajo, sedaj sestavljajo novo časno togoško vlado, ki bo vodila državne posle do parlamentarnih volitev. Omenjajo, da bo sestavil novo časno vlado voditelj demokratske unije Toga, Nikolas Gruniski, sorodnik ubitega predsednika Sylvanusa Olympio. V zvezi z državnim udarom je Gruniski izjavil: »Vedel sem, da je togoški narod nezadovoljen, vendar nisem mislil, da bo tako hitro prišlo do državnega udara in še posebno, da bo terjal smrt mojega sorodnika.« Kot nadaljnega kandidata za člana nove vlade omenjajo tudi Meatchija, ki se je že tudi vrnil iz Gane v Togo.

KZ Brestanica enakovreden partner

KZ Brestanica sicer ne predstavlja močnejšega kmetijskega pridelovalca v občini Videm-Krško, vendar je s svojim dosedanjim delom dokazala, da jo je potrebno jemati kot resen činitelj v napredni kmetijski proizvodnji. Spričo vsega tega je nujno, da jo vrednotimo z istimi merili kot druge sorodne organizacije v komun-

Pri tem je zagotovljena lastna udeležba v višini 15 milijonov 680.000 dinarjev

Milan Senica

S pravilnim pojmovanjem naprednega kmetijstva je združni kolektiv začel gospodarsko leto 1962 dokaj uspešno. Prav tako uspešna je bila akcija zadržane oziroma pogodbene proizvodnje, saj so do začetka septembra izpolnili plan sodelovanja s 103 odstotki. Če bi pristeli še uspehe sedanje akcije travniškega pridelovanja, bi bil kooperacijski plan znatno bolj presežen, kot je sicer. Investicije so v glavnem porabili za nabavo mehanizacije, kar bo v prihodnjem letu še večje jamstvo za uspeš-

no opravljanje nalog, katere jim nalaga družba.

Leto 1963 pričakuje kolektiv brestaniške kmetijske zadruge z večjim upanjem. Dosedanje izkušnje, 6,3 milijona dinarjev skladov in investicij, ki jih kanijo dobiti, so velik porok za nove uspehe. Med drugim nameravajo zgraditi nov živinorejski obrat, nakupiti okrog 100 ha proizvodnih zemljišč in zlasti pojačati lastno proizvodnjo. S tem bo Brestanica uveljavljena kot pomembno kmetijsko območje, na katerem se bo še povečal tempo v podružabljanju proizvodnje in

zemlje. Zadruga bo posvetila večjo skrb izvozu, predvsem pitane goveda.

Čeprav je zadruga manjša gospodarska organizacija, se ni zaprla v svoj krog, ampak nastopa v marsikaterem oziru kot enakovreden partner v skrbi za zvišanje življenjske ravni brestaniškega prebivalstva. Razumljivo je, da v prvi vrsti skrbi za svoje člane. V ta namen prispeva sredstva pri gradnji stanovanjskih blokov in tako pomaga pri reševanju stanovanjskega vprašanja v Brestanici sploh.

Prav je, da se spomnimo besed, ki so jih o vlogi zadruga izrekli občani na več zborih volivcev in so o tem razpravljali tudi na sestankih in konferencah SZDL. Tudi na zadnji konferenci Socialistične zveze v Brestanici so omenjali zadrugo v zvezi z reševanjem krajevnih problemov, predvsem kar zadeva preskrbo prebivalstva z domačimi kmetijskimi pridelki.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Letošnje naloge, ki jim nalaga družbeni plan, so velike, a izvedljive, če se jih bomo lotili z vso resnostjo in poletom že takoj v začetku leta. To misel smo povzeli za uvod iz komunikacije o zadnji seji izvršnega odbora Glavnega odbora SZDL Slovenije, kjer so razpravljali o osnovnih značilnostih predloženega plana. Med drugim so ugotovili, da je doseganje visoke stopnje splošne gospodarske aktivnosti — v industriji in kmetijstvu — najvažnejša naloga letošnjega leta. Toda ne gre le za kvantitativno, ampak predvsem za kvalitativno rast gospodarstva, kar bo mogoče doseči s povečanjem proizvodnosti dela, z večjo usmeritvijo na zunanje tržišče itd. Se naprej je treba razvijati demokratične odnose v kolektivih in s tem sproščati ustvarjalne pobude delovnih ljudi. Doseči je treba najboljše učinkovitost investicij. Pri zaposlovanju je treba dati prednost delavcem iz industrijskih centrov. Znanstveno raziskovalno delo, kjer je bil lani dosežen lep napredek, je treba še naprej razvijati. Pri vseh teh nalogah je treba zagotoviti mobilizacijo vseh sil. Družbenopolitične organizacije, zbornice, strokovna združenja, društva morajo nuditi delovnim kolektivom vso pomoč pri izvajanju velikih, a uresničljivih nalog, od česar je odvisen nadaljnji napredek naše družbene skupnosti.

Izvršni svet je na nedavni seji sprejel predlog družbenega plana za Ljudsko republiko Slovenijo, po katerem se bo povečala industrijska proizvodnja za 10 odstotkov, proizvodnja v kmetijstvu za 19 odstotkov, izvoz za 17 odstotkov, produktivnost za 7-8 odstotkov itd. Predvideno povečanje proizvodnje v kmetijstvu gre precej na račun družbenih posestev, kjer bo proizvodnja za polovico večja. Tudi v naporih za povečanje izvoza bo nosila težji delež industrija, ki bo predvidoma izvozila za 22 odstotkov več izdelkov kakor lani.

Pred 10 leti — 14. januarja 1953 — so topovski strelji nad Beogradom sporočili zgo-

dovinski sklep Zvezne ljudske skupščine o izvolitvi tovariša Tita za prvega predsednika republike. Ob tej priložnosti je dejal tovariš Tito med drugim tudi tole:

»Zeel bi vas prepričati, da bom tudi pri tej visoki, najodgovornejši in težavni dolžnosti zastavljal vse svoje sile in vestnost, da bi opravičil vaše zaupanje, ter da bom opravičil dolžnost tako, kot to zahtevajo interesi

Poprimimo že takoj v začetku leta!

narodov socialistične države, ker sem se zmeraj imel in se bom imel le za zvestega služabnika svojega ljudstva.«

Predsednik Tito je opravičil naše zaupanje. Zelim, da bi nam še dolgo kazal pot v srečnejšo prihodnost in nas opozarjal na napačne, ki ovirajo naš napredek.

Po podatkih Zavoda LRS za statistiko smo lani povečali proizvodnjo za 7 odstotkov, medtem ko je predvideval plan 11-odstotno povečanje. To pomeni, da nismo mogli v celoti nadomestiti počasnejšega tempa gospodarske aktivnosti v prvem polletju, ko je znašalo povečanje le 4 odstotke. Najuspešnejša je bila kemična industrija z 20 odstotki, na zadnjem mestu pa industrija gradbenega materiala z enim odstotkom povečanja svoje proizvodnje.

V Zagrebu je bil IV. kongres Ljudske tehnike Jugoslavije. Predsednik Franc Leskošek je v svojem referatu ugotovil, da se

je v zadnjih šestih letih podvojilo število članov Ljudske tehnike. V prihodnje bo moralo biti težišče dela v komuni. Ljudska tehnika bo morala vključevati vsebino in oblike dela s konkretnimi potrebami komun.

Državni sekretar za zunanjo trgovino je izdal uredbno o novem, povečanem odstotku deviz, ki jih bodo dobile gospodarske organizacije od skupne vsote deviz, ustvarjene z izvozom svojih izdelkov; za izvoz kmetijskih pridelkov 3, industrijskih in obrtniških izdelkov 7, strojev in naprav 10, cestno-motornih vozil in traktorjev 12, časnikov, revij in filmov 25 odstotkov. Turistični uradi, ki dajejo usluge tujim partnerjem, bodo dobili 20 odstotkov deviz.

Osmi modni sejem v Ljubljani, ki so ga pravkar odprli, je verna podoba naše industrije konfekcije, ki se čedalje bolj uveljavlja, saj izdeluje že nad 30 velikosti svojih proizvodov. Čedalje več konfekcije gre tudi v izvoz, kar se kaže med drugim v tem, da je letošnji plan izvoza izdelkov industrije konfekcije povečan za 30 odstotkov (od 3 na 4 milijarde din).

Na zveznem posvetovanju o stanovanjski graditvi so menili, da bi morali postati stanovanjski skladi nekakšne banke za graditev stanovanj. Opozorili so tudi na potrebo po odstranitvi slabosti pri dosedanjih graditvi stanovanj, ki so se kazale zlasti v premažni funkcionalnosti stanovanj.

Ob 20-letnici zadnjega boja Pohorskega bataljona je bila na Osankarici komemoracija, ki so se udeležile številne vidne osebnosti. Udeleženci žalne slovesnosti so se oddolžili spominu borcev, ki so se herojsko branili do svojega konca. Spopad Pohorskega bataljona z nekajkrat številnejšim sovražnikom je bil eden najbolj krutih, a hkrati tudi junaških bojov v zgodovini slovenskega narodnoosvobodilnega boja.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

Naša podjetja gradijo v Malju tovarne. V Bagindi, nedaleč od glavnega mesta republike Mali, je jugoslovansko podjetje »Ingra« začelo graditi tovarno za predelavo sadja in sočivja. Ta tovarna je prvi industrijski objekt, ki ga grade v okviru petletnega plana Malija. V kratkem bodo začeli graditi nekatere druge objekte, ki jih bodo financirali z jugoslovanskim kreditom. Med njimi so tri moderne klavnice in hladilnice.

Kongres Enotne socialistične partije Nemčije. V Berlinu se je v torko začel VI. kongres Enotne socialistične partije Nemčije. Prvi sekretar CK Walter Ulbricht je govoril pet ur. V svojem govoru se je izrekal za politiko miroljubne koeksistence v mednarodnih odnosih, za krepitve izgradnje socializma v DR Nemčiji za odločen odpor proti dogmatičnim koncesijam v mednarodnem komunističnem gibanju, za bolj normalne odnose z Zvezno republiko ter za nevtralnno svobodno mesto zahodni Berlin, v katerem naj bi zastava OZN zamenjala zastavo Atlantske zveze.

Obrat IMV v Brežicah: prva milijarda

V letu dni 15-krat večja proizvodnja — Posameznik v obratu bo letos ustvaril blizu 7 milijonov 800 tisoč din bruto proizvoda — Urejen obrat s sodobnim načinom proizvodnje — IMV Novo mesto skrbno pomaga in je doslej vložila v brežiški obrat 30 milijonov.

Ko so pred dobrim letom dni IMV Novo mesto prevzela del obrata Agroservisa v Brežicah, ni prav gotovo nih-

če ne misli in ne pričakoval, da se bo v njem proizvodnja tako hitro razvijala in da se bo novi obrat IMV razvil v prvega brežiškega milijarderja. Kot vse kaže, se bodo letošnja milijardi dinarjev bruto proizvoda močno približali, če je že ne bodo dosegli. Ze v začetku naj poudarimo, da ima nemajhne zasluge za tako lep razvoj obrata v Brežicah IMV Novo mesto, ki je poleg interesa za novi obrat nudila tudi obilo pomoči in pokazala mnogo dobre volje.

V prostornih, urejenih proizvodnih dvoranah v Brežicah, ki dajejo videz prave pravcatne tovarne, dela 116 ljudi. Kot vse kaže, jih bodo letošnje zaposlili še 18. Tu izdelujejo posamezne dele za avtomobilsko šasijo in jo sestavljajo, razen tega pa delajo še več drugih delov za IMV-ejeve kombije. Strojna oprema je ostala večji del prejšnja, le varilne aparate in navpične vrtnale stroje so kupili na novo. IMV Novo mesto je v preteklem letu in-

vestirala okoli 30 milijonov dinarjev. Preden je proizvodnja stekla, je bila polovica (nekaj več kot 20 delavcev) na prireditvi v Novem mestu, 1 varilca so že poslali na specializacijo v Zavod za varjenje v Ljubljano, 2 študenta pa štipendirajo na STS v Ljubljani.

Osem do devet šasij na dan

Načini proizvodnje je industrijski, delo je deljeno in

Pogled na gradbišče pri Tovarni pohištva v Brežicah, kjer so že začeli z rekonstrukcijo, ki bo po prvotnih načrtih povečala proizvodnjo za več kot 100 odstotkov. Razveseljuje so razprave o tem, da bi kazalo dosežanje načrte razširiti, saj bi bil z dodatnimi naložbami bruto proizvod še enkrat večji (namesto 870 milijonov po prvotnih načrtih bi znašal 1 milijardo 500 milijonov na leto). Tovarna zdaj vse svoje izdelke izvažajo. Če bodo razgovori uspeli, bodo nametos 6 tisoč pohištvenih garnitur izdelali na leto 10 tisoč takšnih garnitur. To bi pomenilo precejšen prispevek izvozu, ki je še vedno glavna naloga našega gospodarstva.

specializirano, vsako delovno mesto pa prilagojeno tehnološkemu postopku po načrtih, ki so jih izdelali v Novem mestu. V obratu izdelajo zdaj 8 do 9 šasij na dan v dveh delovnih izmenah, vendar bi bilo mogoče zmogljivosti v primeru potrebe povečati.

11. novembra lani so proslavljali pomembno zmago: obrat je takrat osvojil proizvodnjo šasije. Dotlej so izdelovali samo posamezne sestavne dele zanjo in jih po-

šiljali v Novo mesto, kjer so jih zvarili. Varilni postopek za varjenje šasije so osvojili v 10 dneh, kar dokazuje, da je kolektiv močno prizadoven. V Novem mestu izdelujejo le še tiste dele šasije, za katere so pri oblikovanju potrebne težje preše in težki strojni sklopi, ter jih pošiljajo v Brežice. V obratu upajo, da bodo še letos dobili tudi takšne stroje ter celotno šasijo delali sami. Vsega izdelujejo okoli 200 delov za IMV-ejeve avtomobile.

Na kratko smo opisali velike proizvodne uspehe v brežiškem obratu. V letu dni so dosegli mnogo. Vsi želijo, da bi se sodelovanje s centralnimi obrati v Novem mestu še naprej razvijalo tako kot doslej in da bi s skupnimi naporimi dosegli in preseglili letošnji proizvodni plan, ki ni majhen. Delavcem brežiškega obrata pa je v nemajhno spodbudo zavest, da tudi oni prispevajo svoj delež h »Kombijem« — k vozilu, ki ga srečujemo doma pa tudi že izven meja Jugoslavije, po cestah srednje Evrope!

Vsi imamo nekaj skupnega: učimo se, pravijo mladi v IMV

11. januarja je klub mladih proizvajalcev Industrije motornih vozil v Novem mestu sklical razširjeno proizvodno konferenco ter nanjo povabil poleg članov delovnih kolektivov novomeškega in brežiškega obrata IMV tudi mladince iz drugih gospodarskih organizacij, šol in domskih skupnosti. Uvodoma je predsednik kluba seznanil udeležence z dejavnostjo in delovnimi načrti mladih proizvajalcev v IMV in omenil, da konferenca že izpolnjuje del teh načrtov. Klub si je namreč zastavil nalogo, da bo na razprave vabil tudi mladino izven podjetja in organiziral čim večji krog za obravnavo prečih gospodarskih in industrijskih problemov zainteresirane mladine. Čeprav njegovo rojstvo sovpada komaj z jesenjo preteklega leta, je klub uspel organizirati nad 40 mladincev iz IMV, ki želijo temeljito spoznati razvojno pot svojega avtomobilskega podjetja z maloserijsko proizvodnjo.

Odgovorni uslužbenec IMV je zatem obrazložil notranjo organizacijo v gospodarski organizaciji. V skopih obrisih je prikazal način poslovanja in delitev dohodka v IMV. Dejal je, da v sami proizvodnji ni vedno vse tako, kot bi moralo biti (včasih zaradi pomanjkanja materiala, včasih zaradi najrazličnejših zastojev), toda vsi se še učimo in poskušamo odpravljati napake.

V razpravi so obdelali vprašanja industrijske proizvodnje pri nas na splošno in posebej avtomobilске industrije. Mladino iz šol je zanimala gospodarska integracija, ostale pa nadaljnja rast avtomobilskega kombinata.

„Montirani“ razgovor o izvozu

(Nadaljevanje s 1. str.)

Pa to ni še nič! Zdjaj še gre! Ko bi bili vi tu lani poleti! Pohištva je bilo toliko, da nisimo vedeli, kam z njim, okovja pa nikjer! Potem je prišlo okovje, pa spet ni bilo lakov, pa nato furnirjev in zdaj ni ogleđal za psihe. V Ameriki zahtevajo poseben bromidov premaz, takšnega pa pri nas ni dobili. Tako je kar mimogrede našel neki delavec, očitno eden izmed mojstrov v proizvodnji. Te psihe so vredne 20 milijonov dinarjev, odpremljene pa bi morale biti že lani marca! Je še dodal, preden nas je napotil k starejšemu tovarišu z očali.

dobiti vse doma, delati in izvažati!»

„Vezana“ prodaja furnirja in »prišvercani« rezervni del

»Za, nestrokovnjaka so si vsi furnirji podobni, je pripovedoval delavec v oddelku, kjer pohištvu furnirajo. »Jaz vam pa povem, da ni tako. Tale, ki ga lepim zdaj, je »prima«, pretekli teden pa je bil zanič. Furnirja je pri nas dovolj vseh vrst in kvalitet. Mi pa rabimo samo najboljšega. Naše tovarne pravijo: damo vam boljše, če vzamete tudi slabega. Toda kaj bi mi s slabim, za izvoz ga ne potrebujemo!»

In še en razgovor, tokrat z delavcem pri velikem stroju: »Lep je ta stroj in vreden. Kaj vse dela! Uboga na vsak migljaj. Veselje je z njim delati. Ze dolgo se vprašujem, kako dolgo bo šel. Kaj bo, če se zdrobi droben ležaj v njem? Kje ga bomo dobili? Koliko časa bo treba čakati nanj, preden bo prišel iz Nemčije?»

Ko sem poslušal ta samogovor sem se spomnil zgodbe, ki jo je nekdo pripovedoval na nekem posvetu o izvozu: »Zdrobil se je ležaj. Takoj smo telefonirali tvrdki v Ita-

lijo, in naslednji dan je bil že na carini. Tam so ugotovili, da takšne stvari delamo tudi doma, in zahtevali uvozno dovoljenje. Takoj smo poslali nekoga v Italijo, ki je enak ležaj naslednjega dne »prišvercal«. Morali smo, ker bi sicer proizvodnja stala. Čez 3 mesece smo, če se ne motim, dobili uvozno dovoljenje.»

Res: KDO JE ŽRTEV?

V podobnih težavah in pre-mišljevanjih je vse leto 1962 preživel kolektiv Tovarne pohištva v Brežicah. Svoje nalogo so kljub temu izpolnili častno in naredili največ, kolikor so mogli. Poudarili so, da je težav z uvozom konec lanskega leta mnogo manj in da je zdaj boljše.

Proizvodnja za izvoz terja večjo prožnost; zamotani restropek za uvoz surovin in rezervnih delov ne bi smel vezati rok proizvajalcem. Sodelovanje med domačo proizvodnjo in potrošniki dobrin je precejšnino, zveneči nazivi izdelkov in zvočne reklame pa ne morejo nadomestiti zahtevane kvalitete.

Ko boste presodili, kdo je žrtev, dodajte še to, da smo razen nje žrtev tudi mi vsi!

MILOŠ JAKOPEC

Važno: kako bomo plačevali davek na naš osebni dohodek

Do konca januarja je treba prijaviti svoj osebni dohodek — Do 700.000 dinarjev letnega dohodka ni davka — Stroge kazni za utaje!

Pred nekaj dnevi so občinske uprave za dohodke pričele zbirati prijave za obdavčenje osebnih dohodkov, ki so jih prejeli državljani v letu 1962. Prijavljanje gre ponekod počasi, ker se ljudje niti ne zavedajo, da je zadnji rok za prijavo osebnih dohodkov do 31. januarja. Za osebni dohodek do 700.000 dinarjev ni treba plačati davka. Osebnega dohodka prijavi samo državljani, ki so s svojimi dohodki v letu 1962 presegli 700 tisočakov.

Ker je obdavčenje osebnega dohodka progresivno, ugotavljajo davčne stopnje po posebni tabeli. Če davčna osnova znaša do 250.000 dinarjev, potem je davčna stopnja 5 odstotkov, če je osnova 500.000 dinarjev, se na 250.000

dinarjev plača 5 odstotkov, na drugih 250.000 dinarjev pa še 10 odstotkov davka itd.

Če prijavitelj davka edini zasluži v svoji ožji družini, je deležen olajšav: neobdavčeni del se poveča na 50.000 din na enega člana družine, največ pa se poveča do 200.000 dinarjev. Državljan, ki sam služi v družini z n. pr. pet člani, mora vložiti davčno prijavo šele tedaj, ko njegov osebni dohodek preseže 900.000 dinarjev.

Ljudje, ki so imeli dohodek od avtorskih pravic, morajo prijaviti čisti dohodek,

ki so ga prejeli po odbitku davka na avtorske pravice in avtorske izdatke. Ti izdatki so določeni že v obstoječih predpisih.

Davčni organi posebej opozarjajo na kaznovanje, ki sledi, če obvezanec ne prijavi svojih dohodkov pravočasno ali pa če prijava ni resnična. Kdor svoje davčne osnove ne prijavi do 31. januarja, mora plačati trikratno višino davka, ki bi ga plačal, če bi bil dohodek prijavil redno. Proti osebam, ki skušajo utajiti davek, večji od 50 tisoč dinarjev, morajo vložiti kazensko prijavo.

Nalepka na izdelku, zvoneč naziv in reklama so premalo

Prijazno nas je pogledal izpod očal in začel:

»Začuden ste, kajne? Takšna je pač proizvodnja. Težave nas drže pokonci... (pri tem je pomežiknil). Tuji kupci so zahtevali. Mi izvažamo v Ameriko, Anglijo, Nemčijo. To ni majhna stvar. Sem pridejo prevzemati blago. Vsako najmanjšo prasko opazijo. Okovje, lake, les, ogledala, vse, kar uporabljamo, laboratorijsko preizkusijo. Plačajo z dolarji, mi pa dolarje potrebujemo. Lani je bilo težko. Domače okovje ni »odgovarjalo«, na uvoz tuje-ga pa smo čakali dolge mesece. Vse je bilo zatrpno z izdelanim pohištvom, prostori pa so že tako pretisni. Ko je okovje prišlo, smo si oddahnili, pa se je zataknilo pri furnirjih, nato spet pri lakih in zdaj gre narobe z ogledali. Kolikokrat smo zaman razpravljali o tem na DS! Koliko škoda smo imeli na ta račun! Pomagati si ne moremo, ker je to izven naših moči! Zveneči nazivi domačih izdelkov, ki nam jih ponujajo, zvočne reklame in trditve o najboljši kvaliteti pa se tu v teh prostorih razblinjajo. Kako lepo bi bilo

Izid velikega nagradnega žrebanja Prešernove družbe

10. januarja 1963 so poverjeniki Prešernove družbe Ida Lukežič, Mira Prijatelj, Jože Košorok, Jovan Takač, Ivan Bartol in Viktor Čeč opravili nagradno žrebanje.

Dobitke prejmejo:
OSEBNI AVTO — srečka št. 10020; TELEVIZIJSKI APARAT — 37695; MOŠKO KOLO — 17328; ZENSKO KOLO — 28798; TRANZISTOR — 35821; RADIJSKI APARAT — 4665; KLUBSKA GARNITURA — 9610; ELEKTRICNI BOJLER — 30055; FOTO APARAT — 20957; ZAPESTNA URA — 22841; IN SE 10 PRAKTIČNIH NAGRAD, srečke števil: 5203, 30608, 20247, 18337, 12131, 7536, 36673, 2680, 6687 in 18506.

KNJIŽNE NAGRADE DOBLJO VSE SREČKE, ki se končujejo na 692 ali 244.

Lastniki izrebranih srečk naj prevzamejo nagrade v upravi Prešernove družbe —

Ljubljana, Gradišče 12, vendar najkasneje do 10. maja 1963, ko bo srečkan potekla veljavnost.

PREŠERNOVA DRUŽBA

Gneča pred banko

Prejšnji teden so tudi v krški banki izplačevali bone, ki so bili izdani v letu 1960 delavcem in uslužbenecem kot nadomestilo za povečano stanarino. Kljub mrazu so ljudje čakali pred banko že od 6. ure zjutraj in je bila gneča kot malokdaj. Uslužbeni banke so imeli polne roke dela. Narodna banka v Krškem je sklenila, da bo izplačevala bone le upokojencem, medtem ko bodo delavci in uslužbeni prejeli povračilo v svojih gospodarskih organizacijah in ustanovah. Tako so odpravili gnečo pred banko in tudi zgubo delovnega časa.

Zaradi mraza slab promet

Pretekli ponedeljek je bilo novomeško sejnišče kaj slabše založeno s prašiči, saj si je prenekateri kmetovalec premislil pri 17 stopinjah pod ničlo peljati prašičke v mesto. Tokrat je bilo naprodaj le 321 rilcev, prodanih pa je bilo 228. Cena se je gibala med 4.500 in 8.000 dinarji.

ŠUMENJE MU NAGAJA

V radioservis obrtno servisnega podjetja »Posavje« v Brežicah najbrž ne bi zašli, če ne bi bilo napake na našem bliskovniku. »Kar v radioservis stopite, tam vam bodo mimogrede popravili!« so nam svetovali Brežičani. Ivan Galič, poslovodja, je brez besed napako odstranil, objektiv pa ga je takoj nato ujel zaverovanega v popravilo televizorja.

»Moja želja vas zanima? Da bi bilo konec šumenja v aparatih, tega si najbolj želim. V stavbi so naše kovinske delavnice, varilni aparati povzročajo šum, nas pa to zelo moti pri popravljanju radijskih sprejemnikov!« Podjetje se s pridnim delom in nemajhnimi napori prizadevnega kolektiva hitro razvija, zato bo najbrž tudi želji tovariša Ivana kmalu ustrezno.

Pravilen odnos do človeka

Tovariš urednik!
Dobra dva meseca sem v kandijski bolnišnici za pljučne bolezni, pa lahko povem, da me je prijetno presenetila marsikatera stvar. Ze prej sem slišal o neki in skrbi, ki so jo deležni tukajšnji pacienti. Zdravstveno osebje, bolniške sestre nas dobro razumejo. Zdi se mi — tako menijo tudi ostali bolniki — da smo navezali zelo dobre stike. Eni in drugi se nam znajo približati kot dobri psihologi, ki pogledajo v dno razmer in razpoloženja bolnikov. Vedno so pripravljene za razgovor ali nam ustreči s čimerkoli. Na tem mestu bi se posebno rad zahvalil primarju dr. Smrečniku, pa tudi dr. Zakrajškovi in dr. Trobišu.
Da nam ni dog čas in da laže pozabimo na bolniško vsakdanjost, gledamo televizijo, od časa do časa pa imamo tudi kino predstave. Seveda smejo na predstave samo tisti, ki nimajo vročine. Če ima kdo vročino, je toliko skrbi in letanja, da se nam zdi vse skupaj kar pretirano. Človek se kar boji povedati, da je z njim nekaj narobe. Vendar se prav v tej skrbi in hitrem posredovanju bolniškega seba izraža pravi odnos do bolnega človeka.
Za novo leto nas je obiskal dedek Mraz in nas bogato obdaril. Posebej smo bili obdarovani člani ZB. Vodstvu bolnišnice in občinskemu odboru ZB Novo mesto za izkazano uvidevnost priskrba hvala!

AVGUST MEZMARŠIC

Trebneje — pacient v bolnišnici za pljučne bolezni v Novem mestu

Zakaj mlin na Suhorju ne obratuje?

Tovariš urednik!
Mlin na Suhorju že dalj časa ne dela. Občani iz okolice vozijo mlet v Metliko in še v bolj oddaljene mlinske obkolpi po več ur daleč in izgubljajo dragocen čas. Ničče od kmetijske zadruge Metlika ni pojasnil, zakaj mlin na Suhorju ne obratuje, kdaj sta zadružni svet ali upravni odbor sklepala o tem in če sta sploh o tem razpravljala. Eden izmed uslužbencev zadruge je povedal, da dela mlin z izgubo, zato so prenehali obratovati. Zakaj je izguba nastala, ni ničče pojasnil. Mlin bi prav gotovo imel toliko dela, da ga ne bi zmoget. Kje je trdna in finančna inšpekcija, da nista ugotovili vzroke izgube v tem mlinu in prenehala obratovanja? Mar lahko samo eden izmed uslužbencev zadruge odloča o tem, da mlin ne bo obratoval? Zakaj pristojni organi ne ukrepano ničesar in ne uvedejo postopek zoper tiste, ki so krivi za izgubo v poslovanju, če je res tako.
Vaščani Dragomlje vase pričakujejo takojšnjo rešitev tega vprašanja in obsojajo tako poslovanje.
Vaščani Dragomlje vase

Še o stanju cest

V zvezi s članki, ki jih v Vašem listu približujejo državljanji oz. neki državljani iz Brežic glede slabega stanja nekaterih cestnih odsekov, bo naše podjetje dalo pojasnilo v teku meseca z grafičnim prikazom obremenitve posameznih cest in vzrajane količine gramoz, zaenkrat pa vam odgovorjamo samo na članek pod naslovom: »Cesta Brežice—Pišece nujno kliče na pomoč!«
Navedena cesta je res v izredno slabem stanju, kar smo ugotovili skupa s prizadetiimi podjetji dne 14. dec. 1962. Na posvetovanju istega dne na ObLO Brežice je bilo sklenjeno, da pri popravilu omejenjene ceste sodelujejo tudi

podjetja, ki prekomerno uporabljajo to cesto, in sicer: podjetje »Kremena«, Ručnik Globoko, Transportno podjetje Brežice, KZ in KGP Brežice, s tem, da sodelujejo pri transportu gramoz. ObLO Brežice pa se je na tem sestanku obvezal, da odpre nujno potrebno gramoznico na desnem bregu Save. Dometno je bilo, da Komunalna uprava ObLO pripravi gramoznico (z buldožerjem odstrani humus) do 17. 12. 1962.
Komunalna uprava občinskega ljudskega odbora Brežice te svoje obveze še ni izvršila, zato se popravilo ceste v zgoraj navedenem obsegu ni izvedlo, pač pa je naš terenski obrat opravil delno popravilo ceste na Pišece in je moral pri tem prevažati gramoz iz bolj oddaljene gramoznice v Dobovi.

CESTNO PODJETJE V NOVEM MESTU

Z letošnjimi investicijami v nove objekte, ki znašajo poldrugo milijardo dinarjev, bodo v pičanki občini povečali zmogljivost preročišč za dobrih 500 postelj. Turistični promet se bo od lanskeh 850 milijonov dinarjev povečal na milijardo in 50 milijonov dinarjev.

Na 4. posvetovanju skladov za stanovanjsko graditve, ki se je začelo 9. januarja v Splitu, so med drugim poudarili, da današnje finančne možnosti družbe in posameznikov ne dopuščajo zidanja povsem opremljenih stanovanj.

V novi gospodarski zbornici mariborskega okraja, h kateremu se je priprijel murskosoboški okraj, ne bo več sekcij, ampak bo te nadomestovalo 14 svetov. Člani svetov ne bodo uslužbenci zbornice, temveč predstavniki ustreznih kolektivov.

V zveznih gospodarskih organih razpravljajo o možnosti, da bi z dodeljevanjem premij spodbudili gospodarske organizacije k večji proizvodnji nekaterih vrtnih kultur. Kmetijski strokovnjaki menijo, da bi bil tak ukrep upravičen, saj dajemo vsako leto ogromna devizna sredstva za uvoz krompirja in drugih povrtnin.

1. aprila bodo začeli graditi zadnji odsek avtomobilske ceste od Osipnice do Beograda Cesta bo sposobna za promet 20. oktobra, ko bo Beograd praznoval 19-letnico osvoboditve.

V laboratoriju inštituta za sadjarstvo in vinogradništvo v Sremskih Karlovcih so protivedli novo organsko maso iz grozdnih tropin in odrezkov vinske trte, ki bo zamenjala hlevski gnoj v vinogradništvu.

Lani smo iz naše države izvozili za 207,3 milijarde dinarjev blaga, med katerim je bilo 75 odstotkov industrijskih izdelkov, 25 odstotkov pa živil in pijač.

Električne centrale v Makedoniji so lani proizvedle nad 450 milijonov kilovatih ur električne energije, kar je 60-krat več kot leta 1939, ko je Makedonija proizvedla le 7,7 milijona kilovatih ur. Prihodnje leto bodo pognali novo hidrocentralo »Globočica pri Strugi, ki bo dajala na leto blizu 280 milijonov kilovatih ur električne energije.

Pogum, odkritost, zaupanje

Kakšni predlogi so se porajali v javni ustavni razpravi?

Poskušali smo preleteti nekaj jugoslovanskih časnikov, da bi ugotovili, kakšni predlogi se porajajo v javni ustavni razpravi. Seveda smo iz množice predlogov, pripomb in mnenj lahko izluščili le nekatere pobude, nanašajoče se na poglavje o družbeno-ekonomski ureditvi. Čeprav je to le delček ustvarjalne javne ustavne razprave, že teh nekaj predlogov in pripomb kaže na pogum, odkritost in zaupanje, s katerim sodelujejo občani pri oblikovanju nove ustave. Razumljivo je, da bo ustavna komisija vsa mnenja, pripombe in kasneje obširno poročala javnosti, katere izmed njih je osvojila in katerih ni mogla upoštevati, ker bodisi zaostajajo za razvojem in ga vlečejo nazaj ali pa prehitujejo obstoječe možnosti v družbi na sedanjih stopnjah družbenega razvoja. Veliko pobud bodo lahko upoštevali kasneje pri zakonskem urejanju določenih problemov, posebno še, če gre za zadeve, ki ne morejo biti urejene z ustavo, ampak z zakonom.

Delovni kolektiv naj čim neposredneje upravlja

Po nekem predlogu delavski svet v večjih podjetjih ni najbolj primeren, da bi se delovni kolektiv preko njega spoprijemal z ostanki mezdnih odnosov in birokratizma. To svojo ugotovitev utemeljuje predlog takole: delavski svet je preveč posreden organ. Vpliv delavcev na njegovo odločitve v praksi še ni dovolj učinkovit. Potrebno bi bilo najti take oblike samoupravljanja, ki bi omogočale čim širše in čim bolj posredno sodelovanje kolektiva pri upravljanju svojega podjetja.
Ponekod so se v javni ustavni razpravi nagibala mnenja k predlogu, da bi morali z ustavo zadolžiti gospodarske organizacije za obvezno sprejemanje dolgoročnih planov svojega razvoja. Zdaj mnoga podjetja živijo od danes do jutri, iz rok v usta, ne razmišljajo pa o prihodnosti, ker se je bojijo, kajti zanjo bi bilo treba že danes kaj žrtvovati, ali pa se zanašajo na skupnost, češ, nam bo že ona pomagala, če bomo kdaj prišli v zagato.

Ker so marsikje povezovali razpravo o ustavi z

vsakodnevno prakso, so razpravljalci opozarjali tudi na pojave v delitvi dohodka, ki niso v skladu z ustavnimi načeli. Tako so navajali primere prevelikih razponov v dohodkih, neenakih merilih za delitev dohodka med delovno organizacijo in družbo itd. V zvezi s tem so nekateri občani predlagali, da bi morali z ustavo določiti merila za delitev dohodka. Drugi pa so menili, da to najbrž ni mogoče, ker so merila že realizacija načela o delitvi dohodka. Če bi morala ustava podrobno obravnavati take in podobne zadeve, potem ne bi bila temeljna lista, najvažnejši družbeni dokument, ker bi se spremenila v zbirko zakonskih predpisov. Se večji absurd pa bi bil, če bi ustava določala tudi, tako kot so predlagali posamezniki, razpon med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki.

Širša pooblastila kolektivu v odnosu do direktorja

Več predlogov se nanaša na način izvolitve direktorja delovne organizacije. Nekateri menijo, da soglasnost občinske skupščine niti ne bi bila več potrebna. Po tem predlogu naj bi izvolil direktorja kolektiv iz svoje sredine. Spet drugi soglašajo z ustavnim določilom, da postavlja direktorja na podlagi javnega razpisa delavski svet v soglasju s pristojnim organom družbeno-politične skupnosti, s pridržkom, da razpis ne sme biti zgolj formalnost. Bili pa so tudi predlogi, po katerih naj bi določal način postavljanja direktorja gospodarske organizacije občinski statut in ne ustava.

V nekaterih jugoslovanskih časnikih so bili objavljeni tudi članki, ki se zavzemajo za širša pooblastila kolektiva gospodarske organizacije v odnosu do direktorja. Pri tem mislijo na to, da bi moral imeti kolektiv izključno besedo in možnost učinkovitega ukrepanja, brez vplivanja od zunaj, kadar ugotovi, da direktor izvaža samovoljo in da ne urešničuje zakonitih sklepov samoupravnih organov.

Družbena lastnina v teoriji

V časnikih in revijah se je razvila živahna teore-

tična razprava o družbeni lastnini. Po osnutku ustave so vsa produkcijska sredstva in druga sredstva družbenega dela ter vsa rudna in druga prirodna bogastva družbena lastnina. Polemika se je razvila okrog vprašanja, ali lahko govorimo o tem, da delovne organizacije in drugi družbeni subjekti samo razpolagajo z družbeno lastnino, oziroma imajo pravico do njene uporabe. Nekateri teoretiki menijo, da ni res, da ne bi imeli nihče lastninske pravice nad družbenimi sredstvi. Nasprotno, pravijo, določeni družbeni subjekti imajo lastninsko pravico, toda ne izključno, to je privatne lastnine. Po mnenju zagovornikov te teorije ne bi mogli reči, da je družbena lastnina zanikajoče vsakršne lastnine. Največ takih stališč je bilo slišati na beograjskem posvetovanju pravnikov. Na isti tribunali so bila glasna tudi stališča, da družbeni subjekti samo razpolagajo z družbenimi sredstvi in da razpolaganje ni isto kot lastninska pravica, pa čeprav le delna.

Po nekaterih predlogih bi morali vpeljati posebno družbeno nadzorstvo nad razpolaganjem z družbenimi sredstvi. Če to ni sprejemljivo, dopuščajo predlagalci drugo alternativo: služba družbenega knjigovodstva se mora čimprej uveljaviti in seznanjati javnost (morda enkrat letno) s svojimi ugotovitvami.

Za in proti omejevanju privatne lastnine

Površen pregled predlogov, pripomb in mnenj pokaže, da je odnos do na-

daljnega omejevanja privatne lastnine različen. Nekateri menijo, da na sedanjih stopnjah družbenega razvoja ni potrebe po nadaljnjem omejevanju privatne lastnine in kmetijstvu in obrtništvu. Po prepričanju nekaterih bi bilo treba z ustavo določiti zemljiški maksimum in ne to prepuščati zakonskemu urejanju. V razpravi pa so se porajali tudi predlogi, po katerih bi bilo treba omejiti privatno lastnino delavcev in uslužbencev, ki imajo osnovni vir dohodka izven kmetijstva. Nekdo je svoj predlog oblikoval takole: kdor je zaposlen izven kmetijstva, ne bi smel biti lastnik zemlje. Lastnik nepremičnin, ki (na zemlji) dosega povprečen dohodek, ne bi smel imeti pravice do zaposlitve v tovarni ali uradu.

V zvezi z dedovanjem obstajajo podobni predlogi: zemljo naj deduje tisti, ki jo bo obdeloval. Glede obrti so deljena mnenja. Eni se nagibajo k mnenju, da bi bilo treba prepovedati zaposlovanje tuje delovne sile, drugi pa menijo, da to ni mogoče, ker bi s tem oškodovali potrošnike, ki jih socialistični sektor obrti še ne more zadovoljiti s storitvami in uslugami.

Nekdo je predlagal, da bi bilo treba na področju stanovanjske lastnine razmejiti, kaj je osebna lastnina in kaj privatna lastnina. Porajale so se tudi pripombe na rovaš tistih, ki so dobili stanovanje od družbe, pa izjemajo podnajemnike z visokimi cenami. Po nekem predlogu bi smel imeti občan pravico samo do enega stanovanja.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so na novomeški transfuzijski postaji darovali kri: Angela Vovko, Jakobina Pahor, Marjeta Novak, Egidija Bizjak; dijakinje učiteljskega v Novem mestu: Marjan Bauer, Franc Kusič, Tit Doberšek, Andrej Bučar, Jernej Klemenc, Ciril Zrnec, Ciril Pirnar, Alenka Hren, Terika Malasek, Rado Faleškin, Darko Pavič, Franc Bastardi, Anton Jakše, Vid Videčnik, Rudi Gole, Anton Vidmar, Vlado Gajski, Ivan Parkelj, Mirko Bartolj; dijaki novomeške gimnazije: Stjepka Simič, uslužbenka trg. podjetja »Dolenjka«, Novo mesto: Slavka Janežič, uslužbenka ObLO Novo mesto: Miro Gabrijel, Tone Vovko, Alojz Dergane, Vinko Šimc, Jože Krevs, člani kolektiva IMV Novo mesto: Alojz Novak, Anton Novak, člana podjetja »Novolesa«, Novo mesto, Viktor Senica, Jože Rotar, člana kolektiva »Gorjanci«, Straža; Jože Kastelic iz podjetja Avtopopravljalnica, Ljubljana; Avgust Pucelj, član kolektiva KGPK Novo mesto.

O strahotah našega molka(?)

Naslov za pričujoči sestavek smo si izposodili pri avtorju, ki se je v mesečniku za kulturo in družbeno vprašanja »Perspektive« zgrozil nad usodo Žužemberka in Suhokrajne. Če na kratko povzamemo njegove misli, zvrzemo naslednje:
Današnji človek prebira časopise, revije, poslušata radio, gleda televizijo in v dobri veri misli, da je obveščen tako rekoč o vsem. Ker ne more spoznavati svet po izključno osebnem izkustvu in neposrednem odkrivanju družbenih pojavov, si s pomočjo posredovanih resnic formira zavest o svetu. Tako opredeljen se potem popelje na svojo počitniško vožnjo proti Dolenjski. Udobna cesta ga kar sama zabljuje v lagoden sen o lepotah in bogastvu slovenske zemlje, o našem tako rekoč evropskem življenjskem standardu, o vseplošnem razcvetu in blagodati. Ko pa se zapeleže z avtoceste je malo na stran, je tega njegovega sna kaj hitro konec.
Kaj je videl M. R. v Žužemberku, da je moral hočes nočes začeti gledati na svet in pojave krog sebe z lastnimi očmi? Da je trg med zadnjo vojno nič kolikokrat

menjal gospodarja in zavojevalca, je že vedel. Ni pa vedel, da v trgu še danes vlada naravnost okupatorsko mrtvilo. Po tistem lagodnem snu, ki si ga je spletel iz posredovanih resnic, se je na vsem lepem znašel sredi bombardiranega mesta. Požgan je grad, ker so ga prenehali restavrirati (tega tudi mi nismo vedeli; mislili smo, da je bil požgan med vojno. — Op. J. B.), požgana je nekdanja papirnica, požgana je cerkev in župnišče, požganih je tudi še nekaj stanovanjskih hiš. Celotno družbeno življenje se odvija v okviru vsakodnevnih opravkov od trgovine do mesnice. Tu je sicer gostilna, frizer za dame in gospode, trgovina, osemletka, Kmetijska zadruga in Zdravstveni dom, tu nekje — ni vrag — morata biti tudi krojač in čevljar. Krajevni ljudski odbor in postaja Ljudske milice, toda to je tudi vse. Tu je sicer še podružnica krajske Iskre, ki zaposluje petdeset do šestdeset žensk, toda to je poleg uborne mehanične delavnice tudi vsa industrija in ves vir zaslužka, svobodnega dela in vsestranskega človeškega razvoja, ki ga premoreta Žužemberk in Suha krajina.

M. R. se je zgrozil. Njegova moralna eksistenca se je znašla na kocki. Po osebnem stiku s suhokrajci ljudmi je spoznal pravo resnico. Doslej ni vedel tako rekoč nič in je tako rekoč lahko vernost stal ob strani. Zave se je obhodne potrebe po neposrednem odkrivanju sveta in družbenih pojavov, ne nazadnje pa se vpraša tudi po smislu tiska, radia, televizije in vseh drugih posrednih oblikovalcev človeške zavesti in vedenja. Vendar ne zato, ker bi hotel na ta način zvaliti odgovornost za svoje življenje ob strani na koga drugega, ampak zato, ker je Suha krajina tudi njegov eksistenčni problem. Vedeti mora zanj. Delati mora na njem.
Bodi nam dovoljeno, da povemo še nekaj ml. Potem ko smo razkrili skoraj vse piščeve misli, zapisane v sestavku »O strahotah našega molka«, je prav, da nekaj rečemo, čeprav ne s tako izbranimi, skoraj filozofskimi besedami. Če tega ne bi storili, bi se morda M. R. zdelo, da ima skoraj prav in da je naslov, ki s ga je izbral za svoj sestavek, upravičen. Ko bodo spregovorili še Žužemberčani, bo morda spo-

znal, da naš molk ni tako strašen, kakor se mu zdi, in da mora, če noče več stati ob strani, drugače delati na suhokrajnem in svojem eksistenčnem problemu.
Najprej nekaj obrobni pripomb, čeprav se s tem izpostavljam očitku, da smo zlobni. Zelimo namreč opozoriti pisca, da je njegovo neposredno odkrivanje družbenih pojavov precej površno. Na primer listo o požganem gradu. Če bi bil ostal pri posredovanih resnicah, ali pa če ne bi svojega vraziskovanja zaključil mlogrede na počitniškem potepu, bi bil zvedel, da je žužemberški grad razpadel že pred vojno. Za silo so ga pokrili belogardisti, pa ne zato, ker bi želeli obvarovati del naše kulturnogodovinske dediščine propadanja, ampak zato, ker so ga hoteli spremeniti v trdnjavo. Od papirnice je že pred vojno ostalo samo še ime. V njej so strojili kože. To je bil zastareli obrat, z malo zaposlenih ljudi. Kdor se kaj razume na gospodarstvo, bi se upravičeno smejal pobudi, da bi bilo treba tak obrat obnoviti.
Cerkev in župnišče sta požgana. To je res. Toda resnici na ljubo bi moral M. R. priznati, da Suhokrajčani niso brez cerkve. V zadnji številki Dolenjskega lista smo prebrali poročilo o zboru volivcev v Žužemberku. Če po osebnih izkustvih, ki jih ima M. R., smemo verjeti posredovanim resnicam, so

govorili na zboru tudi o cerkvi in župnišču. Volivci so bili mnenja, da je treba odstraniti ruševine — ostanke bivše tarne cerkve, kaplarnice in župnišča v Zafari —, ki postajajo življenjsko nevarni za mladočlove in za prebivalce neposredno pod Zafaro. Cerkev sv. Roka na desnem bregu Krke je primer na za izvrševanje rednih verskih obredov, za kar še vsa leta po vojni tudi služi. Treba bi jo bilo razširiti toliko, da bi dozidali zakristijo. — Če pa ruševine ustvarjajo vider okupatorskega mrtvila, niso krivi ne organi oblasti ne družbenopolitične organizacije, ampak tisti, ki postavljajo pogoj: ali novo cerkev ali pa naj ostanejo ruševine Zemljišče, da katerem so ruševine, je namreč cerkevna last.

Še en spodsrljaj v sestavku, ki pa ga pisca lahko dobrohotno odpuščamo, kajti sam prizna, da je doslej stal na strani. Pri nas namreč že nekaj let nimamo več krajevnih ljudskih odborov. V Žužemberku imajo krajevni urad, krajevni odbor, organizacijo Socialistične zveze, mladinski aktiv itd., nimajo pa Krajevnega ljudskega odbora. Res imajo tudi frizerja, toda če je res za dame in gospode, naj presodijo Suhokrajčani sami. Da mladim ljudem ne preostane nič drugega kot amarijina družba, ker imajo v farovžu vsaj televizijo in ker se tam vsaj lahko zbe-

Nekaznovana izbirčnost pri kruhu

Vrsta ljudi na hodniku. Stojijo in se pomikajo proti vratom. Proti napisu: Zavod za zaposlovanje. Dolga, toda nepotrebna vrsta. Dve dekleti izmed čakajočih vstopita.

— Dober dan! — Nato premore. Besed zmanjka, srca hitreje utriplje. — Kaj želite? — vpraša uslužbenec. — Za službo sem mislila... — dahne ena izmed njiju. Pogovor se razpleta. Obe sta doma tam nekje izpod Hmeljnika. Ena je iz družine z 11 otroki in hektarom zemlje, druga iz družine s 6 otroki in 2 hektaroma zemlje. Obe sta v 17. letu (očitno bi bili radi obe starejši, najbrž jima je kdo prišepnil, »da mladih ne jemljejo radi«).

— Poletni smo potrebovali ljudi, kje sta bili takrat? — vprašuje uslužbenec. — Po kmetih sva delali, — se glasi odgovor. — Prav, toda zdaj na zimo tudi pri nas ni kruha! Bi se katera odločila za gospodinjstvo pomočnico? V Logatec ali v Ljubljano gresta lahko, takoj jutri. Deset tisočakov na mesec, hrana in stanovanje brezplačno. Mož in žena sta v službi, pri hiši je en otrok. Kaj pravite?

Odgovor je molk, dekleti stojita, kot bi ju kdo s kolom. — To je vse, kar vama lahko ponudimo; če se ne odločita, bo treba počakati do spomladi, nato pa na kakšno kmetijsko posestvo.

Spet molk. Obema dekletoma se je v grlu zadržal voz. Niti besede ni več iz njiju. Otročeje sanje o tovarni, ki ju bo sprejela naslednjega dne, so se sesule pred resničnostjo. Odideta, da bi premislili o predlogu. Ne bo ju več nazaj. Tak je običaj. Čez mesec dni, morda tudi prej, se bosta vrnila in ponovili zgodbo o hektaru zemlje, o 7 ali 10 otrocih v družini...

Niso vsi takšni kot dekleti, ki smo ju pravkar opisali. Pristuhnite! Dekle iz Starega grada pri Kostanjevici se je želelo zaposliti kot gospodinjstva pomočnica. Prijavilo se je za tečaj, ki ga je pred nedavnim priredil novomeški zavod.

»Ko sem prebrala razpis, sem se takoj odločila za prijavo. Že od rane mladosti čim veliko nagnjenje do poklica gospodinjstva pomočnice. Bila bi zelo srečna, če bi imela možnost postati gospodinjstva pomočnica. Stara sem 17 let, zato je čas, da se odločim osemletko sem končala s prav dobrim uspehom. Prosim, da mi sporočite, če vam bom povrnila, lahko, pa se oglašim tudi osebnostno.«

Ker področni zavod za zaposlovanje ni maral poravnati stroškov za tečaj je bila Jožica odklonjena. Napisala je še eno pismo:

»Zelo žal mi je, ker naš zavod ni pripravljen plačati stroškov tečaja. Tečaj, ki bi ga rada obiskovala, in pa poklic, ki sem si ga tako želela, oboje je šlo po vodi. Stroški za tečaj znašajo 20 tisočakov, to pa so zame, za kmečko deklico, ki mi ni pri rok drugo kot delo, prave sanje. Torej nič, morala se bom pač vdati v usodo. Iskreno se vam zahvalujem, da ste me obvestili.«

Tako Jožica. Nehote se vsiljuje vprašanje: ali je zgodba o njenih letih in o tem, koliko je na njenem domu in na krpi zemlje nepreskrbljenih bratov in sester (čeprav tega ni povedala), resničnejša od tega, kar sta po-

vedali obe dekleti izpod Hmeljnika? Najbrž bo tako, kajti Jožica ne prebira. Ve, da je treba vsakdanji kruh prislužiti, zato se ji nobena zaposlitev ne upira.

Na vasi še izkoriščajo pastirčke!

Na nedavni seji LO Novo mesto je odbornik iz okolice Smarjete povedal tole:

Ne bi smeli pozabljati na otroke, ki morajo hoditi še v šolo. Na našem področju so primeri, ki jih nekateri gospodarji izkoriščajo. Dvoje takšnih slučajev je pri nas. Gospodar je dal svoje otroke v šole — na kmetijski šoli na Grmu študirajo — on pa doma na kmetiji izkorišča tujo delovno silo. Eden takšnih ima 14 let starega pa-

Test ne pomeni samo izpolnjevanje raznih potiskanih obrazcev; strokovnjak ga lahko opravi v prijetnem razgovoru z delavcem, njegove odgovore pa beleži v odgovarjajoče rubrike. Na sliki: dekle v razgovoru s psihologom Silvo Kmet iz Zavoda za zaposlovanje Ljubljana.

rejo in pogovorijo, je trditve, o kateri bi se moral M. R. pogovoriti s fanti in dekleti v mladinskem aktivu, telesnovadnem društvu in še kje. Tu bi našel tovrstne za svoja razglabljanja, morda tudi kritična, toda s tem bi storil več za napredek Suhe krajine, kot pa s svojo trditvijo, da mladim ljudem ne preostane nič drugega kot »marijina družba« in da se vse ostalo v Zuzemberku dogaja v mejah življenja in otepanja s praznim življenjem.

Kako pa je s praznim življenjem? Naj ponovimo: gostilna, frižer za dame in gospe... po družnica kranjske Iskre... uborna mehanična delavnica... avtobus, ki bo odpeljal okoliške kmete na delo v ljubljanski Litostroj... vse ostalo se dogaja v mejah življenja in otepanja s praznim življenjem. Res: trdo je življenje v Suhi krajini. Tudi s težavami se je treba spoprijemati ali pa se jih otepati. Toda to življenje nikakor ni prazno. Tudi življenje kmeta, ki dela od zore do mraka, ni prazno, čeprav zvečne njegovo kmetovanje še ni sodobno, pa vseeno že v marsičem naprednejše kot pred vojno. Če ne bi bilo v tem življenju nič drugega, je nekaj, kar mu daje smisel, že to, da ni treba vsem otrokom ostati doma, ker imajo možnost izobrazbe in zaposlitve v mestu. M. R. naj bi šel po hišah, denimo v Sadnji

vasi, Mačkovcu. Trebčl vasi ali kjeršibodi pa bi ugotovil, da skoraj ni hiše, kjer ne bi ob nedeljah pričakovali svoje otroke iz mest. Nekateri so navadni delavci, mnogi so mojstri, veliko je študentov, učencev industrijskih šol, med njimi so tudi učitelji, profesorji itd. Pred vojno je bila prava redkost, da je kdo v mestu našel izhalek nudila zaostala Suha krajina.

Če bi hoteli Suho krajino industrializirati, potem bi bilo treba podvajsetoriti zmogljivosti podružnice kranjske Iskre. Ali pa je to mogoče? Mar se vam ne zdi, da M. R. ne stoji na trdnih tleh? V stari Jugoslaviji skoraj ni bilo tovarn, prevladovala so razne spajalnice, usnjarne, mlini in podobno. Dediščina, ki smo jo prevzeli, je bila borna. Danes je industrija 4,5-krat bolj razvita, kot je bila pred vojno. Seveda bi želeli, da bi imeli industrijo, kakršno ima na primer Zahodna Nemčija, toda želje so eno, možnosti pa drugo. Kdor resnično rešuje ekstenziven problem številnih Suhih krajin, to dobro ve. Hkrati pa se tudi dobro zaveda, da je s sodobnejšim kmetovanjem nogoče spreminjati tudi podobo naše vasi. Suha krajina še ni, kakršno si želimo. Tudi subokrajinsko kmetijstvo še ne daje tega, kar bi moglo dati. V teh prizidevanjih je treba premostiti prenekatero oviro

stirčka, ki je še šoloobvezen. Kaj bo iz tega fanta? Nekaj let bo delal tu, ko bo star 19 let, bo šel k vojakom, in kaj bo nato, ko se bo vrnil? Tudi na takšne otroke bi bilo treba misliti in podobne primere sproti reševati!

17 hektarov zemlje, edinka pa v tovarni

V Ostrožniku pri Mokronogu je kmetija s 17 hektari dokaj dobre zemlje. Gospodinja je bolehnata, edina hčla pa dela v obratu Iskre v Mokronogu kot delavka. Kdo obdeluje zemljo doma? Mar se ne pojavlja vprašanje davkov? Mar je dekle sploh sposobno rudititi tovarni toliko, kot prava delavka, če se doma hkrati ukvarja tudi s kmetijc?

V okolici Mokronoga je prav gotovo dovolj revnih žena in deklet, brez zemlje, ki iščejo zaposlitev, pa je ne morejo dobiti. Prav gotovo so do dela v Iskrinem obratu mnogo bolj upravičene kot dekle — edinka s kmetije, ki ima 17 hektarov površin.

Izmed petdesetorice: samo devet...

V soboto, 29. decembra, je Zavod za zaposlovanje delavcev Novo mesto povabil na razgovor 80 deklet, ki iščejo zaposlitev. Vabilu se jih je odzvalo 50. Izmed njih bi bilo treba izbrati 20 deklet, ki bi odšle na brezplačen tečaj za delavke v gospodinjstvem servisu. V Ljubljani nameravajo ustanoviti servis, v katerem bi bila gospodinjstvom na razpolago strokovno usposobljena dekleta, ki bi po naročilu opravljala razna dela (tuja čiščenja stanovanj in podobno). Dekletom je zago-

tovljen 8-urni delovnik. Zagotovljena sta jim tudi hrana in stanovanje. Strokovna izobrazba, ki jim nudi možnost za pridobitev kvalifikacije, je brezplačna, v času tečaja jim prireditelj nudi hrano in stanovanje. Mesečni prejemki ne bi bili nižji od 20 tisoč dinarjev, vendar pod pogojem, da servisu stanovanje in hrano plačajo.

Izmed 50 deklet, ki so se vabilu odzvala, se je nato, ko jim je bilo naštetu vse, kar smo omenili malo prej, po daljšem oklevanju odločilo za takšno zaposlitev 19. Izmed teh 19 jih je nazadnje ostalo trdnih samo 9, ostalih 10 pa se je »premisllilo«. Vsa dekleta so prijavljena kot nezaposlena in večkrat prihajajo z vprašanjem, kdaj bi služba...

Neizpodbitna govornica števil

Na področju občin Trebnje in Novo mesto je bilo v začetku lanskega leta prijavljenih 50 moških in 110 žensk kot nezaposlenih. Med letom se je do 30. septembra prijavilo še 2332 ljudi (od tega 813 žensk). Zavod je posredoval zaposlitev 2266-im (od tega 615 ženskami), 158 nezaposlenih se je odjavilo, 30. septembra pa je bilo v evidenci zavoda vsaj še 248 nezaposlenih (od tega 194 žena).

Zelo zanimivi so podatki o odpovedih. Lani je bilo do 30. septembra kar 1315 odpovedi delovnih razmerij, pretežno del teh odpovedi pa so dali sami delavci, kar kaže na fluktuacijo, na nezdravo preseljevanje iz podjetja v podjetje.

Pretežna večina teh, ki iščejo zaposlitev, so žene. Zanje je zaenkrat v precejšnji meri zaradi nerazumevanja podjetij težko najti zaposlitev, takšno, kot si žele, pa sploh. Tisoč ljudi se vozi vsak dan iz občine Trebnje na delo proti Ljubljani in Novem mestu. V trebanjski industriji pa bi lahko zaposlili več ljudi, če bi imeli dovolj kvalificiranih delavcev. Koliko takšnih je v tisoču, ki ga »vzvažajo« dan za dnem? Vse kaže, da je krivda za to v neurejenem nagrajevanju v trebanjski industriji, ljudje

Zavod za zaposlovanje delavcev Novo mesto je 29. decembra lani povabil dekleta, ki iščejo zaposlitev na razgovor. S pomočjo in pod nadzorstvom strokovnjakov iz Ljubljane so opravila takozvani »test«, preizkušnjo, v kateri ugotavljajo naravno sposobnost delavca za določeni poklic. Na sliki: dekleti opravljata test pod nadzorstvom Silva Vlahyja, diplomiranega ekonomista iz Zavoda za zaposlovanje v Ljubljani.

pa bežijo tja, kjer je zaslужek večji. Za nameček še podatek, da v kmetijstvu občin Trebnje in Novo mesto dela 800 delavcev iz južnih predelov Jugoslavije.

Brezposelnosti ni, je samo izbirčnost!

Vse bi rado v tovarno... »Brezposelnost« zmanjujejo z glavami, ko jim ponudijo poklic gospodinjstva pomočnice ali delo v kmetijstvu, gradbeništvu, gozdarstvu in pri komunalnih gradnjah.

Vrata v tovarne pa so se zaprla. Čas brezplavega zaposlovanja je minil. Tovarne in stroji v njih so nas veljali milijone, ko smo jih gradili. Za stroji v proizvodnih dvoranah se dan za dnem bije bitka za plan, za to, da bi naredili več, boljše in ceneje. Delavci so se dolgo učili in preizkušali, preden so doumeli in spoznali: najprej jaz družbi, družba nato meni po mojem delu. Tako pojmo stroji, tako govori ritem dela.

Ali lahko od človeka, ki se mu zdi nevedno vihteti kramp in lopato, pričakujemo, da bo zavestno delal za strojem in se trudil prispevati kar največ v veliki bitki za plan?

Mladina beži iz vasi, s kmetij, ker si želi svetla in možnosti kakršnih ji vas ne more nuditi. Ali je prav, da gospodar pošilja lastne otroke v šolo, zemljo pa obdeluje s hlapci in pastirčki? Mar ni to zelo umazano izkoriščanje? Povej, tovariš, preden prosiš kruha, kdo si odkod si in kdo bo obdeloval tvojo zemljo? V tvoji vasi je naj-

brž še nekaj revežev, ki jim zaposlitev pomeni kruh, ti bi pa rad pogače!

Kruh ali pogača?

Brezglavemu zaposlovanju s pomočjo znancev, stricov, tet in zvez je odklenalo. Delovni kolektivi naj zaustavijo plav. Po planu proizvodnje lahko za leto dni vnaprej ugotovimo, koliko ljudi bomo potrebovali. Če bomo zavod pravočasno obvestili o svojih potrebah, ne bo težav. Ta nauk velja zlasti za gozdarstvo, kmetijstvo, gradbeništvo in komunalne dejavnosti.

Tovarne niso zrastle čez noč. Spočetka v njih ni bilo oblačilnic, kopalnic, toplih malic, kolesarnic, in tudi avtobusi niso vozili delavcev na delo. Tkrat je bilo treba delavce skoroda s silo vleči v tovarne. Danes je drugače, zato vse sili v tovarne.

Tovarne potrebujejo kruh, stanovanja, urejene komunalne objekte in še celo vrsto stvari. Vse to jim morajo nuditi prvobitne (primarne) dejavnosti: kmetijstvo, gozdarstvo, gradbeništvo in komunalne gradnje. Celotni družbeni razvoj terja od nas delovnih rok za ta področja. Tako dolgo, dokler bomo zaposlitev teh vrst odklanjali, tako dolgo, dokler bomo morali delavce zanje suvažati od drugod, pri nas ni brezposelnosti.

Brezposelnosti ni in je ne bo tako dolgo, dokler bomo zavračali kruh in hlepeli po pogači!

M. J.

Veliko kmečke mladine je vključene v Počitniško zvezo

V nedeljo, 13. januarja, je bila v Ljubljani republiška skupščina Počitniške zveze Slovenije. Skupščini so razen delegatov iz vseh slovenskih okrajev prisostvovali tudi predstavniki republiškega izvršnega odbora Počitniške zveze Hrvaške in Bosne ter sekretar Počitniške zveze Jugoslavije Zika Mirakovič. Skupščina je ugotovila, da je v Sloveniji čedalje več članov Počitniške zveze. Število se je v preteklem letu dvignilo za približno 3.000. Vendar pa je med člani še vedno premalo kmečke mladine. Le-te je v vsej republiki le 19,9 odst. od skupnega števila članstva.

Prav v bivšem novomeškem okraju pa se je število družin, ki zajemajo kmečko mladino, povečalo. Lani je bilo v okraju ustanovljenih 5 novih družin. V njih je včlanjenih 144 mladincev, starih od 13 do 25 let. Počitniška zveza bi lahko imela v svojih vrstah še več članov iz vasi. Delo Počitniške zveze je skoncentrirano v poletnih mesecih, ko prebivalstvo s podeželja nima časa

za letovanja in izlete, saj je prav poleti v tej panogi gospodarstva treba najbolj prijeti za delo. Popusti na železnici, na ladjah, tabori za počitničarje, vse to pa velja v glavnem le v poletnih mesecih. Vendar se je Počitniška zveza Slovenije zavezala, da bo več pozornosti posvetila tudi zimskim letovanjem mladim. V tem času ki je predstavljal doslej pravzaprav mrtvo sezono, bi lahko Počitniška zveza razširila svojo dejavnost na podeželju in v industrijskih središčih, kjer se mladi v tem času laže odtegnejo delu.

O vsem tem so govorili delegati na skupščini, razpravljali pa so tudi o mladinskem turizmu. Mladi člani Počitniške zveze naj bi ne letovali več v enem kraju, temveč naj bi čim več potovali in tako spoznavali bližnjo in daljnjo okolico. Obiskovali bi lahko tudi večja mesta in si ogledovali znamenitosti, ki jih je v vseh naših mestih dovolj.

Tudi pikniki in motorizirani izleti, ki so sedaj le redko organizirani ali pa sploh niso, bi lahko postali stalna

oblika dejavnosti Počitniške zveze.

V vseh okrajih, tako tudi v bivšem novomeškem, je premalo vodilnega sposobnega kadra, ki bi bil lahko kos vsem tem nalogam. Seveda je tak kader treba šele vzgojiti. Tega se vsi člani Počitniške zveze dobro zavedajo, zato bodo več skrbi posvetili tudi vzgoji kadrov.

J. Vetrovec

Avtomobilska cesta bo dograjena do 20. oktobra

Zadnji odsek avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti od Osipavice do Beograda, ki ga bo naša mladina začela graditi 1. aprila, bodo izročili prometu 20. oktobra, na dan 19. obletnice osvoboditve Beograda. Odsek bo dolg 58 km.

Na novoletnem sejmu na Gosposvanskem razstavišču v Ljubljani so iztržili blizu 240 milijonov dinarjev. Največ so prodali koles tovrane »Roga« (1300 koles), zelo uspešno pa je na sejmu poslovala veleblagovnica Na-ma, ki je na dan iztržila povprečno 1,4 milijona dinarjev.

ZAMUJENO JE TEŽKO NADOKNADITI

Zivljenje in delo sta najdragocenejša šola. Vendar včasih začutimo, da nam to ne zadostuje za delovno mesto, ki ga opravljamo. Želimo si razširiti svoje znanje. Tudi v podjetjih se začnemo zavajati, da bi lahko veliko več naredili, če bi imeli delavci in uslužbenci poleg praktične izobrazbe večjo teoretično osnovo. Takrat zagorijo po rednem delu luči na domovih in v šolah, v podjetjih in obratih. Tukaj nadaljujejo svoje delo tisti, ki mislijo, da imajo dovolj samopremaganja in odločnosti, da lahko kljub rednemu delu nadoknadijo zamujeno in si z novim znanjem pridobijo večjo samostojnost. O njih in o tistih, ki jim želijo pri tem pomagati, smo sklenili nekaj napisati.

Največ zaslug, da se je večereno izobraževanje v Novem mestu tako razširilo, ima Zavod za izobraževanje kadrov in za produktivnost dela. Uslužbenci zavoda priskočijo na pomoč tam, kjer si ljudje želijo izpopolnjevati se. V okviru zavoda hodi okrog 64 ljudi na tri jezikovne tečaje. Za 16 ur večerne šole prispevajo samo 1200 do 1500 din na mesec. Največje zanimanje je za začetni tečaj nemškega jezika, saj hodi na predavanja nad 30 začetnikov. V Novem mestu je tudi pet oddelkov večerne srednje tehnične šole, od teh sta dva oddelka strojna, dva lesna in eden elektrotehnični. Delo je precej naporno, saj je program enakovreden srednjim šolam, vendar obiskuje šolo 84 slušateljev, ki imajo trikrat ali štirikrat na mesec po 5 ali 6 ur pouka. Solajo se kvalificirani delavci, ki imajo vsaj dve leti prakse.

»Dobra stran teh šol je v tem,« mi je povedal tovariš Slavko Vute iz Zavoda za izobraževanje, »da se tu solajo najboljši kadri iz prakse, ki izpopolnjujejo teoretično znanje. V marcu ali aprilu bomo dobili prve diplomante naše

Priznanje inštitutu v Vinči

Ob nedavnem obisku sovjetske delegacije v Beogradu, kjer je podpisala sporazum med FLRJ in SZ o nadaljnjem sodelovanju pri uporabi atomske energije v mirnodobne namene, so si člani sovjetske delegacije ogledali tudi inštitut »Boris Kidrič« v Vinči. »Pred dvema letoma smo v dveh urah obšli ves inštitut, danes pa smo potrebovali dvakrat več časa, da smo videli komaj polovico vaših laboratorijev,« je izjavil vodja delegacije SZ Valentin A. Levša po ogledu jedrskega inštituta v Vinči.

šole, diplomanti elektrotehnične oddelka pa bodo celo prvi v Sloveniji. Tako bodo lahko kmalu pokazali na delovnih mestih znanje, ki so si

Janko Popovič

ga pridobili pri nas. Vendar v podjetjih se vse premalo upošteva zaposlenost naših slušateljev, saj jih ne razremenijo funkcij, ki jih opravljajo.

K dobremu uspehu šole veliko pripomorejo dobri predavatelji, ki so iz vrst naših domačih strokovnjakov, profesorjev in uslužbenec zavoda. Tako morajo hoditi slušatelji le na laboratorijske vaje v Ljubljano. Zavod sodeluje tudi z vsemi izobraževalnimi centri v podjetjih.

Kako se izobražujejo v KRKI?

V »Krk« sem vodjo izobraževalnega centra Bogomila Liliho srečal v njihovi učilnici. Šolska tabla je bila polna kemičnih formul, stene so bile obložene z zemljevidi in slikami, v kotu pa je celo sloanelo nekaj glasbenih instrumentov. Povedal mi je vse, kar sem želel. Največ skrbijo za strokovno izobrazbo svojih delavcev. Do sedaj se je izšolalo za polkvalificirane delavce že nad 200 članov ko-

lektiva, v kratkem pa jih bo končalo šolanje novih 25. Tako so pridobili tudi 19 kvalificiranih delavcev. Podjetje skuša kar najbolj pomagati centru, saj vlaga v izobraževanje precej sredstev. Imajo lastna učila, kemikalije in dobro založeno knjižnico, izdali pa so tudi svoja skripta. Sedaj se v centru največ ukvarjajo z izdelavo profilov za vsa delovna mesta, ki so jih tudi snemali, da bi tako izboljšali delovni postopek.

Ko sem ga vprašal za uspeh njihovih slušateljev, mi je predstavil tovariša Janka Popoviča, ki je eden izmed najbolj prizadevnih in hodi sedaj v laboratorij tečaj.

»Za izobraževanje sem se odločil takrat, ko sem sprevidel, da bi moral imeti za svoje delovno mesto večje znanje, saj pravi tudi pregovor: Kolikor znaš, toliko veš. Imel sem precej težav z jezikom, ker nisem hodil v mladosti v slovenske šole, največ pa jih imam zaradi preobremenjenosti, saj sem predsednik ZB v kolektivu in član delavskega sveta ter upravnega odbora. Za večerno izobraževanje je treba imeti veliko volje, saj si lahko le skromen del svojega prostega časa privoščim za zabavo,« je zaključil tovariš Popovič.

Podobne izobraževalne centre imajo tudi pri Novoteksu, Novolesu, IMV in Pionirju. V Novolesu mi je vodja centra Berta Zevnik povedala, da tudi pri njih posvečajo veliko pozornost izobraževanju. Tako imajo kar štiri seminarje, ki jih samo v Straži obiskuje preko 60 delavcev. Ustanovili so tudi večerno osemletko, za katero se je prijavilo okoli 20 delavcev. Tudi pri njih delajo profile za vsa delovna mesta, največjo skrb pa posvečajo sprejemu novih delavcev v podjetje, da se čimprej spoznajo s svojimi nalogami. Spoznajo jih z izdelki, komercialno, delom in z vsemi nalogami in značilnostmi podjetja. Zato so tudi izdali priročnik za vsa delovna mesta.

Naval v večerni ekonomski šoli

Posebna oblika pošolskega izobraževanja so tudi večerne šole. Letos se je sicer v Novem mestu prijavilo premalo kandidatov za večerno osnovno šolo in gimnazijo, zato pa jih je zelo veliko na srednji

ekonomski šoli. Tu sta možni dve obliki. Dopisna ekonomska šola v Ljubljani vpisuje dijake iz vseh krajev Slovenije, ki potem delajo izpite na najbližji redni šoli. Šolanje traja štiri leta, vendar obisk v zadnjih letih precej upada in je vedno večje zanimanje za večerno ekonomsko šolo. V Novem mestu vedno obiskuje predavanja 90 slušateljev, šola pa je ustanovila tudi svoje podružnice v Vidmu-Krškem s 95 dijakih, v Črnomlju jih imajo 85, v Brežicah 76 in 12 v Sentjerneju. Direktor ekonomske šole tovariš Gregel je omenil, da je program precej okrnjen in je brez nekaterih predmetov. Vendar bo v kratkem zahtevnejši in bo podaljšan od treh na štiri leta ter tako prirejen rednemu šolanju. Največ težav ima šola s prostorom, saj so vse učilnice redno zasedene vsak dan od jutra do večera. Trem izmed najboljših dijakov so omogočili, da predčasno opravijo diplomno. Eden med njimi je Tone Dolinar. V šolo se je vpisal leta 1959, ko je še delal v trgovini. Pred nekaj več kot letom dni se je zaposlil v IMV kot nabavni referent, tovarna pa mu je tudi povrnila del stroškov, ki jih je imel s šolanjem. »Nič ni bolj koristnega za to šolo, kot je združevanje teorije s prakso. Odpovedati sem se moral marsikateri zabavi, kamor me je kot vsakega mladega človeka tudi vleklo. Precej pa jih je, ki se zadovoljijo le z vpisom v to šolo in potem več ne delajo. Vsak bi moral razčistiti s tem, zakaj se je vpisal,« mi je povedal. Omenil je tudi, da bi moralo biti gradivo bolj enotno, ker je sedaj program sestavljen iz delov dopisne in redne eko-

Tone Dolinar

Anton Gabrijel

nomske šole ter višje komercialne.

V kratkem bo šolo dokončal tudi uslužbenec podjetja PTT Anton Gabrijel. Vpisal se je, ker si je želel večjo izobrazbo, na pomoč pa so mu priskočili tudi v podjetju, kjer mu povrnejo del solnine in mu pomagajo s študijskim dopustom. Februarja bo zagovarjal svojo diplomsko nalogo »Razvoj telegrafa in telefona na Dolenjskem po letu 1945«, s katero ima precej težav, ker nima dovolj podatkov in si mora večji del gradiva iskati sam.

Zanimanje za mariborsko višjo komercialno šolo

Pri Zavodu za izobraževanje je tudi sekcija novomeških študentov, ki izredno študirajo na višji komercialni šoli v Mariboru. Zavod pomaga študentom z organiziranjem seminarjev in je v stalnem stiku z njihovo šolo. Omogoči jim, da posamezne izpite, za katere se prijavi nad 10 kandidatov, delajo v Novem mestu. Obiskal sem uslužbenko Narodne banke tovariško Ivico Rak, ki mi je povedala, da imajo ravno zaradi odlične povezave precejšnje ugodnosti pri študiju. Včasih pridejo celo profesorji iz Maribora in jim razložijo pred izpiti najvažnejše stvari iz posameznih predmetov. V Novem mestu so delali že 9 izpitov, lahko pa bi jih še več, če bi se vsi hkrati pripravljali za isti predmet. Pripravili so tudi seminarje za posamezne predmete, vendar je uspel le seminar iz matematike, letos pa bodo organizirali še seminar za statistiko. Omenila mi je, da je donos šole izredno dober, vendar imajo posamezniki včasih preveč težav v podjetjih, kjer jim premalo pomagajo. Oblik izvenšolskega izobra-

ževanja je še veliko. Zavod za izobraževanje organizira šole za življenje, seminarje in predavanja ljudske univerze. Precej je tudi izrednih študentov, ki niso organizirani. Na sporedu so stalno politične šole, seminarji in predavanja, ki dvigajo raven delovnega človeka.

Ljudje se sami zavedajo, da morajo imeti vedno večjo izobrazbo. S tem se bo zvečala tudi produktivnost v posameznih podjetjih in v naši celotni družbi. Zato so sredstva za izobraževanje dobro vložena, ker bodo ljudje, ki jih šolamo, vrnili z obrestmi vse, kar je bilo vloženega zanje. -jk

»BITKA NA NERETVI«

Avtor »Kozarek«, najboljšega jugoslovanskega filma v preteklem letu, Veljko Bulajić se je v zagrebškem »Jadransko« filmu »Bitka na Neretvi« ovekovečiti tragične boje na Neretvi. Računajo, da bo film končan v začetku prihodnjega leta.

Druga knjiga makedonskega slovarja

V Skopju so se končale priprave za drugo knjigo prvega makedonskega slovarja, ki ga bodo v kratkem začeli tiskati. Prva knjiga z okoli 30.000 besedami (črke od A do O) je prišla v makedonske knjigarnice že 1961, medtem ko bo druga in torej zadnja (od O do Z) izšla v začetku prihodnjega leta. Prvi makedonski slovar vsebuje okoli 70.000 besed. Z izdajo tega slovarja je končana prva etapa v proučevanju makedonskega knjižnega jezika.

Novinar oproščen obtožbe

Okrožno sodišče v Splitu je oprostilo obtožbe urednika »Slobodne Dalmacije« Vojka Mirkovića. Tožila sta ga direktor narodnega gledališča v Splitu Nikša Kovačić in direktor opere Silvio Bombardel zaradi žalitev in klevet v članku »Načela in zlorabe«.

V Somboru urejujejo letališče za potniška letala. V začetku turistične sezone bo letališče že sposobno za promet, Bačka, Banat in del Slavonije pa bodo na ta način tudi po zraku povezani z velikimi turističnimi središči v Primorju, kot s Splitom, Dubrovnikom in Trogatom.

Res smo nato pri Posevčniku na Malenskem vrhu nakupili moke in drugih potrebščin. Trgovec pa nam je pridal vrečico, ki smo jo napolnili in ki jo je potem ves srečen nosil Skalarjev Šimen.

Pri odhodu je Posevčnik omenjal, da je vsa vas v ognju in da bi morda ne kazalo, da bi se danes vračala domov.

Pa smo jo le odrinili proti Jelovemu brdu, kjer je bilo splošno mnenje, da »morilec« ne sme v vas.

Približali smo se prvim hišam. Čuli smo vpitje in opazili smo, da so ljudje vihteli kole in vile. Razlegal se je krik: »Živ ne bo prišel v vas! Če je oni pod zemljo, naj gre ta za njim!« V prvi vrsti je divjal Kalar, ki je v rokah nosil zakriviljene gnojne vile. Tudi nekaj žensk je kričalo vmes, in še celo otročaji so tiščali količe v slabotnih rokah.

Ta dva sta obstala in od groze sta skoraj okamenela. »Moli, Luca!« je zaječal Šimen. Krčevito je tiščal vrečico k sebi, snel črni svoj slamiček z glave, z desnico pa pričel delati velike križe čez potno svoje čelo.

Zadonela je veličastna molitev o Kristusovem trpljenju, in stepeni in jokajoči glas kimajoče Luce je presegal vpitje množice. — Kakor veste, nisem bil nikdar posebno vnet za molitev, ali ta prilika me je preobvladala in razoglav sem korakal za onima, ki sta v silnih stiskah iskala pomoči pri Njem, ki je nekdanji trpel za solzni naš svet. Ze smo dospeli do sovražne tolpe. Za Blegašem je sonce zatonilo in senca je légala po krajini. Kakor jok je bilo čuti Luce skrhan glas: »ki je za nas krvavo bičan bil, ki je za nas s trnjem kronan bil, ki je za nas križan bil.« Preplašena ženska ni ostala pri enem; vse skupaj je mešala, tako da je sedaj molila k Onemu, ki je za nas križan bil, potem pa zopet k Onemu, ki je za nas s trnjem kronan bil. Presunilo me je tako, da sem skoraj videl, kakor bi stopal s trnjem ovenčani in krvavo prebičani Odrašenik s svojim križem pred nami.

In ta dva sta nosila križ z Njim! Ljudstvo je obmolnilo. Ze je nekaj količev odletelo v stran. Matere so pograbile po otrocih in tudi možje so izginjali. Zadnji je odstopil še Kalar in vile je tresčil na tlak pred hlevom.

V hipu ni bilo videti žive duše več. Ostal sem sam sredi vasi. Onadva pa sta odkorakala proti svoji podrti koči, in še iz dalje se je čul stepeni in jokajoči glas Luce: »ki je za nas križan bil.«

Tako sem prišel tisti večer na Jelovo brdo.

III

Kmet je kralj. Če ima dobro in čedno napravo, če ima primerno zemljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če nima dolgov, pač pa polne hleve, in če ima še kopicco zdravih in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta.

Tak kralj in gospodar je bil Presečnikov Boštjan na Jelovem brdu. Njegova hiša je stala prav pri koncu vasi. Zidana je bila in imela je tako imenovano »gorenjo hišo«, okrog katere je tekel lesen hodnik. Okna so tičala v okviru zelenih, kamnitih stebričev, a z železom so bila tesno zapažena. Nad okni je kraljeval sv. Ferjan ter s svojo golido zabranjeval požare.

Tik hleva na dvorišču je ležal velik kup gnoja, a vzlic temu sta se povsod kazala snaga in red. Na steni je viselo raznovrstno orodje, da je bilo takoj pri roki. Tnalo je bilo pometeno in glavna pot proti hiši je bila še celo s peskom posuta. Tik vhoda pri veži je tekla voda iz umetnega vodnjaka, ker so Presečnikovi že v tistih časih imeli svoj vodovod.

Pri tej hiši si se takoj čutil domačega, ker ni bilo v vsej nasebini ničesar, kar bi bilo ustvarjalo kaj nesoglasja. Vse se je strinjalo in ujemalo.

Bila je že noč, ko sem stopil v vežo.

Dolga ta veža se je končala v mogočno kuhinjo, visoko obokano. Kadar je visoki ta obok bil poln mesa, ki se je ondi sušilo, je človeku posebno dobro del pogled na njegovo blagoslovljeno višino. Obok kuhinje in tudi veža sta bila zavita v saje, od katerih je pri južnem vremenu kapalo ter se svetlo nabiralo na tlaku. Nad tem se tiste dni še nikdo ni spotal: bila je to nekdanja nava-da, tako da je kapalo že pri starem očetu in brez dvojbe tudi že pri tega očetu.

V veži je vladala tema, samo od ognjišča sem se je svetilo. Tam se je togotila ženska, da niso burkle popravljene, da ni mogoče loncev pristavljati in da so možki vsako leto bolj zanič.

Glas te ženske mi ni bil neznan in vedel sem tudi, komu velja ta njena jeza in srd. Bila je dekla Liza, ki je pred petimi leti že tudi služila pri Presečnikovi. A njena beseda je veljala hlapcu Danijelu — pomislite, to coklarsko ime v tem olikanem pogorju! — ki je prav tako že dolgo vrsto let služil pri Boštjanu.

Ze večkrat sem omenjal, da je tedanji čas imel svoje posebne navade.

Med take navade je spadalo tudi, da sta se štela hlapec in dekla, če sta služila daljšo dobo pri dobrem gospodarju, za nekako zaročena z namero, da se vzameta, kadar si dosti prisluzita.

Taka zaroka je vezala tudi Lizo in Danijela, ker sta že več nego deset let skupaj služila. In res je ona varčevala, kar se je le dalo, a Danijel — že ime kaže, da je bil svoj čas prinesen iz Trsta — je bil falot, ki je nalaga zaslužek najrajši v svojem lastnem grlu. Ta ljubezen torej ni bila brez viharjev: prav rado se je bliskalo in včasih je še celo treskalo.

Danes je pri ognjišču treskalo:

»Pri ljubem Bogu nisi za nič! Se podkuriti nimam s čim, ti grdoba lena!«

Mimo mene je prikrevljal Danijel s kozavim svojim licem. Imel je desno nogo krajšo od leve, ker se je sploh pri vsakem Tržacanu — pri nas smo jim rekli Tržani — kazala kaka telesna hiba. Kmalu se je priguhal nazaj in nosil polno naročje ravnokar naklanih trsk.

UTESNjeno BOGASTVO

Preurejanje prostorov v študijski knjižnici MIRANA JARCA

»Kam naj gremo, saj ni nobenega stola več prostega!« in zopet: »Kdaj bo študijska soba uporabna?« To sta dve vprašanji, ki se ponavljata iz dneva v dan.

Študijska knjižnica »Mirana Jarca« v Novem mestu je pravzaprav centralna knjižnica Dolenjske. Sem se zatekajo vsi; najmlajši, ki prebirajo partizanske zgodbe, malo starejši, ki jim dela skrb domače čtivo, dijaki, ki se skoraj ne vidijo iz kupa knjig za zaključne naloge, študentje, ki iščejo gradivo po Uradnih listih, pa tudi uslužbenci in upokojenci, ki jih zanimajo nove knjige.

Če pogledamo, koliko je vseh teh in kako velik je vsakodnevni obisk v knjižnici, lahko soglasno potrdimo, da je čitalnica odlično premajhna. Stalno iskanje knjig, prihajanje in odhajanje, vse to moti starejše, ki bi radi nemoteno študirali. Res je, da ima knjižnica tudi študijsko sobo, vendar je ta tako majhna, da lahko v njej dela le 12 ljudi.

Štamba sama, ki ima zelo veličastno zunanost, je na videz zelo prostorna. Velik del v notranjosti zavzema avla, ki je hkrati tudi novomeška galerija. Le redkokdaj so vitrine, razobešene po stenah, prazne. Največkrat so v njih razstavljena dela pisateljev, slikarjev, pesnikov, kiparjev, glasbenikov, igralskih skupin, Trdinovih nagrajencev, letos pa je bila ob občinskem prazniku tudi razstava del pesnika in partizana Mirana Jarca, po katerem se knjižnica tudi imenuje.

V spodnjih prostorih sta še dve stranki, tako da je spodaj le soba upravnika in dve

skladišči. Z izselitvijo tretje stranke je knjižnica dobila še dve sobi, ki ju bo uporabila kot delovni sobi. Najvažnejša sprememba in hkrati tudi pridobitev pa bo ureditev nove čitalnice. Steno med sedanjo študijsko sobo in delovno sobo bodo podrli in tako pridobili velik prostor. Tu bo potem čitalnica za dijake, v kateri bo približno 50 sedežev. Dosedanja čitalnica pa bo nova študijska soba, kjer bo študiralo lahko do 30 študentov. Vsi priročniki, slovarji in enciklopedije bodo razdeljeni po vseh treh sobah in tako vsakemu na razpolago. Kljub temu da je knjižnica dobila še eno sobo, prostora primanjkuje, kajti dotok knjig je vedno večji. Ena soba zavzema samo tekoče revije in časniki. Skladišča so popolnoma polna in pomanjkanje prostora se najbolj kaže, ko pridejo iz vezave knjige in revije. Ko bo knjižnica dobila prostore, v katerih so trenutno še stranke, se bo stanje izboljšalo, seveda pa bo zaradi vsakoletnega dotoka knjig treba, da dobi knjižnica nove in večje prostore.

Morda bi bilo dobro, da seznanim bralce tudi s knjižničnim poslovanjem. Kot sem že omenila, je to študijska knjižnica, ki ima v glavnem naloge, da seznanja ljudi z novo literaturo in daje na razpolago knjige, iz katerih črpajo dijaki in študentje potrebno literaturo. Do sedaj je v knjižnici le abecedni imenski katalog, to se pravi katalog po avtorjih knjig. Trenutno pa je v delu že tudi katalog po tako zvanim decimalni klasifikaciji — strokovni katalog. Uslužbenec ima nalogo, da di-

jaka vpelje v sistem kataloga, po katerem si potem sam išče knjige. To je pravzaprav neke vrste informativna pisarna. Če dijak ne dobi zaželene knjige v katalogu, se pravi, da knjige v knjižnici sploh ni; lahko pa jo dobi tudi z medknjižničnim poslovanjem. Knjižnica naroči knjige iz Univerzitetne knjižnice v Ljubljani, seveda pa morajo dijaki te knjige uporabljati le v knjižnici. Ravno tako si lahko tudi ljudske knjižnice izposojajo knjige iz študijske knjižnice v Novem mestu. V izjemnem primeru knjižnica

posoja knjige tudi na dom, seveda pa ne leposlovje. Tu pridejo v upoštevanje samo knjige za študij. Knjige za zabavo pa si lahko izposojajo v novi ljudski knjižnici.

Na koncu naj navedem še nekaj števil, ki ponazarjajo knjižnično dejavnost. V knjižnici je približno 80.000 knjižnih enot. V letu 1962 je imela knjižnica okrog 13.000 obiskovalcev, na dom je posodila knjige okrog 800 ljudem, v inventarno knjigo pa je bilo vpisanih okrog 2.700 knjižnih enot. Torej knjižnično poslovanje ni brezplodno in delo v knjižnici ne tako lahko, kot si marsikdo predstavlja.

Maja Klemenčič

Ljudska knjižnica v Črnomlju

Ljudska knjižnica v Črnomlju je resno prišla za delo, kar povedo podatki zadnjih dveh mesecev. Število izposojalcev knjig se je decembra povečalo za 66 odst. v primerjavi z novembrom preteklega leta, število izposojenih knjig je bilo v istem razdobju za 25 odst. večje, obiskovalcev pa je bilo v decembru za 46 odst. več kot v novembru. Tudi denarja je knjižnica dobila od izposojevalne v decembru 20 odst. več kot v prvem mesecu poslovanja.

Razen navedenega je treba upoštevati tudi dejstvo, da se v čitalnici, ki je sestavni del knjižnice, vsak dan v popoldanskem in večernem času zbira delavska in šolska mladina, ki ima tu na razpolago revije in časopise. S pridnim delom in prizadevanostjo je Ljudska knjižnica v Črnomlju dosegla svoj namen in svoje poslanstvo, saj mnogo pomaga pri usmerjanju mladine h kulturnemu delu.

Največ knjig si izposojajo dijaki gimnazije in osemletke; teh je kar dobra polovica vseh strank. Upamo pa, da bomo v letošnjem letu pritegnili k branju še več občanov, tudi starejših, ki bi jim bila dobra knjiga lahko prijetno in poceni razvedrilo. M. K.

Vhod v študijsko knjižnico MIRANA JARCA

Delo, vredno občudovanja

Zdaj teče že četrto šolsko leto, odkar poučuje na črnomaljski gimnaziji profesor MATIJA POGORELEC. Cestprav je z delom zelo obremenjen, še vedno najde čas za vodstvo gimnazijskega dramskega kroška.

Doslej je pripravil za črnomaljski oder poleg številnih točk za razne prireditve in akademije že sedem odrskih del.

Ob zadnji premieri smo ga povabili na kratek razgovor o njegovem dosedanem delu ter problemih, ki jih srečuje in mora reševati. Zbrali smo se v prijaznem črnomaljskem hotelu »Lahinja« in sedela je takoj stekla.

Na vprašanje, kje je z največjim zadoščanjem delal, je prof. Pogorelec brez obotavljanja odgovoril, da so ga najbolj opreli Igorja Torkarja »Pozabljeni ljudje«. Pravi, da iz dela tako pristno veje tisto otožno slovensko veduše, da te stvar mora prevzeti. Zal ga črnomaljsko občinstvo dostikrat ni razumelo. Mnogo dela ima z izbiro in vzgojo igralcev. Dijak je na gimnaziji le štiri leta, v tem času pa ga je treba igralsko odkriti in vzgojiti. V takih situacijah se je vedno zanašal na svoj občutek in uspel.

Profesor Pogorelec je hkrati tudi predsednik mestnega dramskega društva »Mirana Jarca«, kjer pa je bolj mrtvo. Stari so odšli, mlade pa je težko zainteresirati. Trenutno pripravljajo »Kovarstvo in ljubezen«.

Ko smo ga vprašali, kaj misli o črnomaljskem občinstvu, je skremžljal obraz in se zamislil. Na vprašanje, kaj misli o njih kot o ljudeh, pa se je veselo nasmehnil: »Črnomaljšci imajo radi lažje stvari. Za filozofijo jim ni.« Tu se navažno križata njegova pot igralca in režiserja in občinstva kot kriterija za uspeh.

Beseda je nanesla še na splošno slovensko in svetovno dramatikino in kritiko. Prof. Pogorelec je mnenja, da gledališče ni v krizi in da bo dobro gledališče imelo tudi v bodočnosti dovolj občinstva. Glede gledalcev pa se strinja z Brechtom: »Film! Televizija! Vendar gledališče je le gledališče! Naj živi!«

Bilo je že poldne, ko smo se poslovili.

Prof. Matija Pogorelec

Janez Kure

Vlado Lamut; DEKLE

Samo Hubad v Neaplju

Z operno skupino zagrebških solistov je v Neapelj odpotoval tudi znani slovenski dirigent Samo Hubad. Pod njegovo taktirko bo igral orkester zagrebske opere na opernih in baletnih predstavah.

Slovenski oktet na Koroškem

Slovenski oktet bo proti koncu januarja priredil več koncertov na Koroškem. Vodstvo okteta pa se že razgovarja o gostovanjih na Daljnem vzhodu, v deželah Latinske Amerike, Kanadi in ZDA.

LEPO DARILO ZA SOLARJE JE MLADINSKA POVEST T. SELISKARJA

JADRA NA ROBU SVETA
790 DIN

Izdala DOLENJSKA ZALOZBA

50 nagrad je razdeljenih

Ze dolgo časa ni imela kakšna križanka ali silkovna uganka takega uspeha kot tokrat; kar 1240 rešitev smo prejeli na objavljeno novoletno nagradno križanko! V ponedeljek popoldan je posebna komisija naše uprave in uredništva izžrebala iz poslanih kopic rešitev 50 naših bralcev. Nagrade dobijo naslednji:

1. nagrado — 10.000 din dobi Pepca Grahek, Kočevje 18, p. Črnomelj;
  2. nagrado — 8.000 din: Milica Fabian, Novo mesto, K sodišču 1;
  3. nagrado — 6.000 din: dr. Olga Kretič, Novo mesto, Nad mlini 25;
  4. nagrado — 4.000 din: Jože Košak Črešnjske 16, p. Otočec pri Novem mestu;
  5. nagrado — 3.000 din: Marija Merčnik, Skocjan 39, p. Skocjan;
- 45 knjižnih daril pa dobijo: Leopold Zagorc, Loka pri Zidanem mestu 59; Albina Ahačič, Novo mesto, Zagrebška c. 10; Milan Gramc, Cerklje ob Krki; Franci Magister, Semič 45; Cveta Mikec, Novo mesto, Valantičev 4; Marija

Fink, Elektro, Novo mesto, Ljubljanska 3; Leopold Koren, Skocjan pri Novem mestu; Marija Fabjančič, Elektro, Novo mesto, Ljubljanska 3; Boža Kenk, Tovarna vezanih plošč Novoles, Straža pri Novem mestu; Mirko Rihter, Senovo 69; Jure Mravinec, Podklanec 21, p. Vinica pri Črnomlju; Jože Ogrinc, Preška 1, p. Sodražica; Jožica Prušek, Zužemberk 47; Ivan Kos, Gabrijele 3, p. Krmelj; Franci Cvelbar, Tomažja vas, p. Bela cerkev; Anica Janko, Gor. Sušice 1, p. Uršna sela; Slavko Kunej, Videm—Krško III, Resa 15; Marija Sušnik, ObLO Brežice; Alenka Trdan, Novo mesto, Trdinova 36; Dr. Marjeta Turk, Novo mesto, ul. Majde Silc 8; Majda Kosten, Grosuplje 137; Martin Kačičnik, Sevnica, Kolodvorska 8; Poldi Nahtigal, učiteljica, Veliki Cirknik, p. Sentjanž; Jožica Košmrlj, Potočni vrh 53, p. Novo mesto; Milena Jankovič, Velika Sela 5, p. Adlešiči pri Črnomlju; Milena Koren, Loka 15, a, p. Loka pri Zidanem mestu; Ivanka Samotorčan, Pišeče 4. Angelca Kisovec, Narodna

banka, Novo mesto; Peter Dragoš, Griblje 12, p. Gradac v Beli krajini; Majda Adamović, Novo mesto, Pugljeva 2; Avgust Lažar, Iskra, obrat Novo mesto; Marija Zarkovič, III. letnik učiteljica, Novo mesto; Jože Golob, Koprivnica 4, p. Koprivnica pri Brestanici; Mirko Rožman, Pesje 9, p. Videm Krško; Marija Repovž, Gomila 9, p. Sentjanž na Dol.; Ivo Pirkovič, Ljub-

ljana, Kocenova 7; Jože Zelenik, V. P. 4540 3, Tuzla — Bosna in Hercegovina; Stefka Papež, Mačkovec 6, Novo mesto; Anton Gabron, Gregovce 19, Bizeljsko, Mihael Gačnik, Reštanj 3, Senovo pri Brestanici; Janez Banič, V. P. 3286 Demir—Kaplja, Makedonija; Barica Smodila, Piran, Trg svobode 30; Zofija Bizjak, Leskovec 135 pri Krškem; Minka Iskrenovič, Ulica 6. maja, 9, Vrhnika; dr. Božo Oblak, Novo mesto, Glavni trg 31.

Denar in knjige smo danes poslali po pošti.

REŠITEV NOVOLETNE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Vsem bralcem srečno novo leto, 22. SK, 23. preok, 24. lik, 25. omara, 26. alga, 27. trk, 29. zdaj, 30. VI, 31. prav, 33. noga, 35. Rila, 37. nesamostojnost, 42. Ivan, 43. ad, 44. Nama, 45. oddod, 47. cape, 48. reč, 49. Zeta, 51. ednina, 52. lok, 53. do sedaj, 55. okit, 56. Knut, 58. tintnik, 59. osati, 60. lihi, 61. gromko, 63. sonet, 64. Ir, 65. Ac, 66. log, 68. Panamski prekop, 76. past, 78. Otočec, 79. JD, 80. top, 82. pri, 83. pticek, 84. šansa, 86. ar, 87. era, 88. esesovec, 90. le, 91. Avar, 93. KA, 94. kracati, 95. vmes, 97. paš, 98. svečan, 100. ponoreti, 102. Anam, 103. cin, 104. karamela, 105. uvertura, 110. Etlan, 112. etiketa, 114. ajda, 115. uk, 116. saksofonist, 117. Italija, 118. tiri.

NAVPIČNO: 1. vstřic, 2. skri valnica, 3. m. p., 4. brz, 5. red, 6. ara, 7. loj, 8. CK, 9. mlinar, 10. SA, 11. rips, 12. ekran, 13. Novo mesto, 14. om, 15. nart, 16. or., 17. vanj, 18. lagodnost, 19. elastič, 20. TG, 21. OAS, 28. klapouch, 32. Amazonka, 34. onod, 36. anektirati, 38. eden, 39. saten, 40. op., 41. toniti, 46. datirati, 50. Adis, 51. ej, 53. dim, 54. ako, 56. klapa, 57. zglede, 58. togota, 59. OE, 62. rok, 67. karavana, 69. nota, 70. močerad, 71. sčesan, 72. Kekec, 73. IC (Ivan Cankar), 74. Rjavina, 75. PO, 76. PP, 77. Straža, 81. plesi, 83. pravila, 84. šotor, 85. scvroti, 87. eksces, 89. sapa, 90. letaki, 91. aparat, 92. Rimski, 94. KC, 96. meli, 99. enak, 101. omet, 105. uta, 106. val, 107. raj, 108. tja, 109. ud, 111. NS, 113. et, 115. ur.

Novi celjski okraj v številkah

S priključitvijo treh spodnjeoposavskih občin (Brežice, Videm-Krško in Sevnica) celjskemu okraju so se spremenili tudi nekateri statistični podatki o novem okrajnem območju s sedežem v Celju.

Medtem ko je imel stari celjski okraj 231.000 ha površine, meri novi 321.000. Prejšnji okraj je imel 197 tisoč prebivalcev, novi pa jih ima 268.000. Zanimiva je ugotovitev, da se je navzlic številčnemu povečanju zmanjšala gostota prebivalcev na kvadratni kilometer; prej je znašala 85, zdaj pa 83.

Po vseh pokazateljih je znašal lanski družbeni bruto proizvod na območju novega okraja 162 milijard dinarjev ali 8 odstotkov več kot leta 1961, narodni dohodek pa se je v novem okraju povečal na 109 milijard dinarjev.

Na območju novega celjskega okraja, ki ima vsega skupaj enajst občin, je 62 tisoč zaposlenih; število gospodarskih organizacij pa se je povečalo od 533 na 673. Medtem ko je bilo v starem celjskem okraju 46 industrijskih podjetij, jih je v novem 56.

(Po Celjskem tedniku)

Enakomerno napeta proizvodnja je naša glavna naloga

Predsednik OLO Celje tov. MIRAN CVENK je v 1. številki Celjskega tednika pretekli teden opozoril na nekatere najvažnejše naloge, ki stoje letos pred gospodarskimi organizacijami celjskega okraja. Povzemamo njegove najvažnejše misli, saj so našeta opozorila prav tako veljavna tudi za vsa naša druga podjetja in organizacije.

Predsednik OLO Celje tov. Miran Cvenk je poudaril predvsem pomen enakomerne dinamike proizvodnje skozi vse leto. Ta preprosta resnica ima za kolektive dvojno korist: gospodarski uspehi v celoti in v posameznih kolektivih so lahko večji, hkrati pa taka enakomernost ne zahteva od kolektivov posebnih in izrednih naporov, da bi nadoknadili izgubljeno. Zato je tudi logično, da je uspešen start v prvih tednih novega leta ena glavnih nalog gospodarstva v letošnjem letu. Prepričan sem, je dejal tov. Cvenk, da bomo letos to nalogo uspeli uresničiti, zlasti še, ker so se za to zavzele razen kolektivov močno tudi občine,

gospodarska zbornica in sindikati.

Posebno pozornost bo treba zagotoviti že v začetku vključevanja novih proizvajalcev v mednarodno menjavo blaga in pospeševanju izvoza nasploh. Letošnje leto bo, tako sodi tov. Cvenk, glede tega uspešno. Z urejenim vprašanjem glede reprodukcijskega materiala in z bolj ustreznim kreditno politiko jim bo to še lažje. Prav gotovo pa je prav na tem področju treba vsklajevati delo, tu pa se bo krepko angažirala tudi gospodarska zbornica.

Gospodarski problemi v podjetjih so prvenstvene pomena tudi za rast osebnih dohodkov; po uspehih posamezne gospodarske organizacije lahko presojamo tudi kvaliteto dela in prizadevanje kolektiva in sindikalnih družnic. — Primerjava letošnjega zadnjega obdobja z lanskim kaže velike razlike. Zrcalijo se predvsem v tem, da je v kolektivih in tudi pri občinah kot na zbornici možno opaziti veliko živahnost, ko obravnavajo razne probleme. To se mi zdi najvažnejše, je podčrtal tovariš Cvenk, kajti letos ne opažamo čakanja in brezbriznosti.

Razen tega je pomembno tudi dejstvo, da v kolektivih že zdaj jasno postavljajo svoje naloge in da so te povezane z bistveno nalogo: s stremljenjem za povečanjem življenjske ravni zaposlenih. Razumljivo je, da ob pravilni dinamiki gospodarstva in ob večjih uspehih lahko računamo tudi na večja sredstva za potrebe družbene ravni. To pa je za enakomeren razvoj območja okraja in posebej za vsako občino izredno pomembno.

Na kraju je tov. Cvenk še poudaril, da je nujno tekoče zasledovati izpolnjevanje nalog, hkrati pa moramo tudi sproti odpravljati morebitne težave, ne glede na to ali izvirajo iz objektivnih ali subjektivnih vzrokov. To je namreč eden izmed načinov, ki lahko prepreči nepotrebne zastoje.

SPODNJE

»Le pogledite, kako je lepo! Vzorec je primeren, kvaliteta je dobra, koliko smem odrezati?« povprašuje prodajalec v trgovini. Prizor je ujel naš objektiv v preurejeni prodajalni »Preskrba«, trgovskega podjetja »Krika« v Brežicah. V noveletnih dneih je bilo v vseh trgovinah polno, ljudje pa so hiteli nakupovati

Živahne priprave za sobotno občinsko konferenco SZDL

Občinska konferenca SZDL bo 19. januarja v Prosvetnem domu v Brežicah. Krajevne organizacije morajo temeljito pregledati material, pripravljen za občinsko konferenco. To tembolj, ker je nemogoče v samem poročilu o delu Socialistične zveze in referatu o komunalnem sistemu obdelati vse tako, da bi bila zajeta vsa problematika. Za to je potrebna konferenca, ki bo razpravljala na podlagi tega gradiva in sprejela določene konkretne zaključke za bodoče delo Socialistične zveze v občini.

Vsi delegati so prejeli poročilo o delu SZDL, teze iz referata o komunalnem sistemu, predlog kandidatov za nov občinski odbor in osnutek zaključkov na podlagi po-

ročila in referata. Na ta način želimo doseči, da bi čim več članov Socialistične zveze razpravljajo o tem, dalo svoje pripombe in predloge, ki bodo služili delegatom za razpravo na konferenci. Poleg tega razpravljajo o predlogu kandidatne liste, ki je letos vsebinsko drugačna. Želimo doseči, da bo nov občinski odbor operativnejši in ne predstavniški organ. Zato je razumljivo, da bodo priprave, ki v občinskem odboru predstavnikakega kraja

ročila in referata. Na ta način želimo doseči, da bi čim več članov Socialistične zveze razpravljajo o tem, dalo svoje pripombe in predloge, ki bodo služili delegatom za razpravo na konferenci. Poleg tega razpravljajo o predlogu kandidatne liste, ki je letos vsebinsko drugačna. Želimo doseči, da bo nov občinski odbor operativnejši in ne predstavniški organ. Zato je razumljivo, da bodo priprave, ki v občinskem odboru predstavnikakega kraja

stvo Socialistične zveze v občini bo skrbel in odgovarjal za delo SZDL na celnem področju.

Na dosedanjih sestankih v Dobovi, Pečicah, Artičah ter Kapelah so že razpravljali o gradivu in pokazali zanj veliko zanimanja, predvsem pa za nove kandidate za občinski odbor.

14. januarja so bili taki sestanki še v Globokem, na Bizeljskem, v Catežu in Krški vasi, v ostalih organizacijah pa so bili naslednji dan. Želimo, da bi se vsi delegati udeležili občinske konference SZDL in da bi res aktivno sodelovali v razpravi in pri sprejemanju sklepov za bodoče delo. Socialistična zveza v naši občini je postala množična politična organizacija, a ima možnost število članstva še občutno zvečati. Organizacijsko okrepljena, bo lahko reševala razna vprašanja v korist svojih članov in skupnosti.

Ivan Zivič

BREŽIŠKE VESTI

ne bo. Če upoštevamo še predlog, naj bi bodoči občinski odbor štel ne 33, ampak 25 članov, je razumljivo, da vsak kraj res ne bo mogel biti zastopan. Občinski odbor kot operativno politično vod-

PROIZVAJALCI: prihajajte na redne zdravniške preglede - obvarovali se boste poklicnih bolezni!

Slabo vzdrževani kulturni domovi

Svet Svobod in prosvetnih društev je na podlagi zbranih podatkov ugotovil, da so prosvetni domovi v občini v zelo slabem stanju. Zlasti so zanemarjeni prosvetni domovi na Blanci, v Šentjanžu in Boštanju, pa tudi na LOKI in

v Krmelju. Prav zato je svetnji seji ObLO sta oba zbora vzela na znanje priporočilo sveta za kulturo in prosveto.

Sestav občinskega odbora SZDL

Na občinski konferenci SZDL v Sevnici 28. decembra je bil izvoljen nov, 23-članski občinski odbor SZDL. Zanimiv je sestav odbora: 9 članov odbora je neposredno iz proizvodnje, v odboru so še 4 ženske, 7 mladincev, 16 članov ZK in 3 člani ZB. Povprečna starost članov odbora je 31 let.

Tudi za vzdrževanje in opremo kulturnih domov bo potrebno predvideti sredstva. Zato bo treba v letošnji družbeni plan in proračun občine vnesti tudi ta izdatek. Na zad-

PREPOVEDAN PROMET

Asfaltiranje ceste Sevnica - Šmarje, ki je bilo izvedeno lani, je stalo težke milijone. Ker je bil dovoljen prevoz za vprežno živino po tej cesti, se je cesta razumljivo zelo kvarila. Zato sta oba zbora ObLO na seji 28. decembra sprejela odlok o določitvi obvoznih cest za vprežno živino v mestu Sevnica in naselju Šmarje. Ves promet z vprežno živino je v glavnem usmerjen na ob-savsko cesto. Odlok prepoveduje vsako vožnjo z vprežno živino po glavni cesti Sevnica - Šmarje. Kršileci odloka bodo kaznovani s 5000 dinarji denarne kazni. S tem odlokom se bo prav gotovo cesta bolj ohranila.

Pripojitev »SAVE« iz Zagorja in sevniški »LISCI«

S 1. januarjem se je Konfektija in pletilstvo »Sava« iz Zagorja pripojila h Konfektiji »Lisca« v Sevnici. S pripojitvijo sta soglašala delavska sveta obeh kolektivov. Tudi ObLO v Sevnici je soglašal s spojitvijo obeh podjetij. Pripojitev je ekonomsko utemeljena in je ObLO Zagorje pripravljeno poravnati vso zgubo, ki bi morebiti nastala v poslovanju novega obrata Konfektije »Lisca« v Zagorju. Ker Konfektija »Lisca« ne more zadovoljiti vseh potreb domačega tržišča, bo v obratu Zagorje preusmerila proizvodnjo na svoje izdelke.

SEVNIŠKI VESTNIK

Razgovor o problematiki otroškega varstva v sevniški občini

Načelniku oddelka za zdravstvo in socialno skrbstvo ObLO v Sevnici Valentinu Hribarju smo zastavili več vprašanj glede otroškega varstva v občini. Tovariš Hribar je na naša vprašanja rade volje odgovoril:

Nedavno smo se z nekaterimi sevniški proizvajalci pogovarjali tudi o varstvu žena pri delu, mater in otrok. Večina žena je izrazila mnenje, da je otroško varstvo v sevniški občini slabo urejeno. Kaj menite vi o tem?

Res je, da bo potrebno še veliko narediti glede otroškega varstva v občini. Vsekakor je ugodno že to, da je bilo to vprašanje obravnavano na zadnji seji ObLO, kjer so odbor-niki sprejeli več pomembnih sklepov. Prav zato lahko optimistično gledamo na izboljšanje otroškega varstva v komuni.

Znano je, da je v naši komuni zaposlenih okoli 1100 žena. Od tega je okrog 260 družin, kjer sta

zaposlena oba zakonca. Zato je samo v Sevnici in Šmarju 73 šolskih otrok, v Krmelju pa okoli 20 brez nadzorstva. Razumljivo, da tako stanje nujno zahteva rešitev.

Kako je urejena kadrovska in socialna služba v podjetjih?

Kadrovska služba je zadovoljivo urejena v konfektiji »Lisca«, v nobenem podjetju pa ni uvedena socialna služba. To je po mojem mnenju velika pomanjkljivost.

Kateri so glavni problemi otroškega varstva v komuni?

Problemov je več, n. pr.: socialni položaj nekaterih nezakonskih otrok, otroci brez staršev, ločencev in otroci iz družin alkoholikov.

Nezakonskih otrok je pri nas okrog 30. Nezakonskih mater je polovica kmečkih, ostalo pa so uslužbenke in delavke. Očetovstvo pa prizna prostovoljno le kakih 40 odst., v ostalih primerih se ureja prek sodišča.

Mater imajo zlasti velike sitnosti z izterjavo preživnine.

Otrok brez staršev je prav tako okoli 30. Ti otroci pa večinoma živijo pri starejših bratih in sestrah ali v družinah bliž sorodnikov in nam zato ne povzročajo posebnih preglavic. Vsekakor pa je najtežji problem vzgoja in oskrba otrok v družinah alkoholikov. Pri nas je evidentiranih 51 kroničnih pijancev. Samo v desetih družinah je 38 otrok, ki predstavljajo velik problem. Težko je delati s kroničnimi alkoholiki, ker ne priznavajo, da otroci trpijo pomanjkanje prav zaradi njih, in se odločno upirajo vsakemu ukrepu.

Tudi število razvez narasča. Samo lani jih je bilo kar 17, kar je primerjavi s prejšnjimi leti zelo veliko. Žrtve družinskih nespo-rumov pa so otroci, ki trpijo zlasti v vzgojnem pogledu.

Ali ste že izvedli kategorizacijo defektnih otrok?

Znano nam je, da bi morali biti do konca leta 1962 kategorizirani vsi defektni otroci. To pa ni bilo urejeno, ker komisija ni delala. Trenutno smo v dogovoru z ObLO Videm-Krško, da bi se za sevniško, brežiško in videmskokrško občino imenovala le ena komisija. Želim poudariti, da nastopa problem duševno manj razvitih otrok prav zaradi tega, ker se ni izvedena kategorizacija. Starši se branijo dati otroke v pomožno šolo, mi pa ne moremo zakonito postopati vse dotlej, dokler ni izvedena kategorizacija otrok.

Kako imate urejeno šolanje socialno šibkih otrok? Ali uživajo otroci vso zdravstveno zaščito?

Šolanje socialno šibkih otrok je v naši občini oteženo. Pri nas ni srednjih šol. Prav tako ni dovolj učnih mest v obrtnih strokah. Studijske podpore so premajhne in se več otrok zaradi tega ne more šolati. Z zaščito otrok se pri naš ukvarjata dva vrtca za predšolske otroke z zmogljivostjo za 60 otrok. Menim, da otroci uživajo zadostno zdravstveno zaščito. Imamo dispanzer za otroke, posvetovalnice in opravljamo redne letne si-

stematične preglede šolo-obveznih otrok. Pri zobni ambulanti je tudi šolska ambulanta. Lani so bili pregledani otroci sevniških šol, letos pa bodo pregledani tudi otroci iz ostalih šol v občini. Otroci imajo tudi brezplačen pregled oči in nabavo očal. Društvo Svoboda v Sevnici pa dovoljuje otrokom uporabo sobe za televizijske predstave.

Kako se bo po vašem mnenju lahko dokončno rešil problem otroškega varstva v občini?

Svet za socialno varstvo in varstvo družine je Občinski ljudski odbor priporočal več ukrepov za rešitev tega vprašanja. Najvažnejši ukrepi so: izgradnja otroške varstvene ustanove med bloki v Sevnici, ureditev otroškega vrtca v Krmelju in Sevnici, pri gradnji blokov je treba rezervirati sobo za otroke, pri vseh šolah organizirati šolske mlečne kuhinje, preskrbeti primer-na sredstva za zdravstveno letovanje predšolskih in šolskih otrok itd.

Prepričan sem, da bo tudi problem otroškega varstva v naši občini v doglednem času rešen. Vsi smo odgovorni, da našim otrokom omogočimo lepo življenje. Drago Kastelic

POMEMBNA VLOGA SZDL V DRUŽBENEM IN GOSPODARSKEM NAPREDKU KOMUNE

Na občinski konferenci SZDL v Vidmu-Krškem sta bili 15. januarja poudarjeni osnovni nalogi bodočega dela SZDL: dvigniti produktivnost dela in krepiti socialistični sektor kmetijstva. Predsednik občinskega odbora SZDL LOJZE STIH je v uvodnih besedah na kratko opisal doseganje prizadevanje SZDL pri uresničevanju teh nalog in pozval delegate, naj na osnovi poročila, ki so ga prejeli že nekaj dni pred konferenco, sodelujejo v razpravi. V peturni zanimivi in tehtni razpravi je 20 delegatov izmed 110 navzočih razpravljalo o delitvi čiste dohodka v podjetjih, o razvoju telesne kulture, o varstvu otrok, o razvoju in problematiki družbene sektorja kmetijstva, zaposlitvi ženske delovne sile, o povečanju proizvodnje in integraciji, nadalje o proračunski potrošnji, problematiki šolstva, o delu stanovanjske skupnosti, o gasilstvu, zdravstvu in novih nalogah SZDL. Kot gostje so konferenci prisostvovali: LEOPOLD KRESE, zastopnik glavnega odbora SZDL, inž. ANDREJ MARINC, predsednik okrajnega odbora SZDL Celje, MIRO GOŠNIK, sekretar okrajnega odbora SZDL Ljubljana, in predstavniki gospodarskih in družbenih organizacij v občini. Konferenca je izvolila nov 23-članski občinski odbor in 3-članski upravni odbor. Za predsednika občinskega odbora SZDL je bil ponovno izvoljen LOJZE STIH.

Več bomo o konferenci poročali v prihodnjih številki.

V razgovoru s predsednikom sklada za socialno varstvo Dragom Pleterskim smo zvedeli, da je bil sklad ustanovljen v začetku marca lani. Sredstva v sklad so v glavnem pritekala iz proračunskih dohodkov občine, prispevkov gospodarskih organizacij in iz drugih nepredvidenih prispevkov.

»Kako je v preteklem letu posloval Vaš sklad?«
»Smo vprašali tov. predsednika. Odgovoril je:

S skladom upravlja 9-članski upravni odbor. Sprejeli smo tudi pravila sklada, ki v glavnem urejajo finančno poslovanje in upravljanje s skladom. Naš sklad bi posloval še boljše, če bi imel večje dohodke. Predvidenih je bilo 43 milijonov dinarjev dohodkov, sklad pa jih je dejansko prejel mnogo manj. Občinski ljudski odbor je svoje obveznosti do sklada v znesku 33 milijonov dinarjev v celoti poravnal, gospodarske organizacije pa so namesto 7.500.000 predvidenih dinarjev prispevale samo 2.800.000 dinarjev ali 37 odst. Osem gospodarskih organizacij je prispevalo sredstva v sklad, ostale iz objektivnih ali neobjektivnih razlogov niso upoštevale priporočila zbora proizvajalcev ObLO.

»Kaj vse je vsebovalo in na kaj se je nanašalo priporočilo zbora proizvajalcev?«

Zbor proizvajalcev je januarja lani sprejel priporočilo, naj bi gospodarske or-

ganizacije vložile v ta sklad 1 odstotek sredstev od izplačanih osebnih dohodkov. Poudariti moram, da je to samo priporočilo, gospodarske organizacije torej niso obvezne vložiti sredstva v sklad za socialno varstvo.

»Ali bi ne kazalo zagotoviti večja sredstva za ta sklad?«

Strinjam se z vašim mišljenjem. Potrebe so velike, de-

narja pa ni. Ker so sredstva sklada namenjena za plačevanje socialno-varstvene zaščite in podpor, ne bi smelo biti nikomur žal denarja, ki bi ga vložil v ta sklad. Zato v imenu sklada pozivam vse gospodarske organizacije, ustanove in zavode, naj že v začetku leta predvidejo večja sredstva za sklad za socialno varstvo.

»Ali bi nam hoteli povedati, kdo je prejel denarno pomoč iz tega sklada?«

Naš sklad ima velike izdatke. Imamo kar 248 uživalcev socialnih podpor, 52 uživalcev podpor žrtv fašističnega nasilja, 8 družin prejema pomoč, ker so njihovi hranilci v JLA, 18 otrokom, ki so v oskrbi pri tujih družinah, do-

delujemo rejnine; za 19 otrok, ki so v vzgojnih, mladinskih in drugih domovih, plačujemo oskrbnino. V domovih onemoglih plačujemo štiridesetimi oskrbnino. 44 dijakom socialno šibkih družin dodeljujemo študijsko podporo, 27 borcev NOV dobiva priznanlino, 42 otrok padlih in živčih borcev NOV in ZFN prejema pomoč pri šolanju, 56 ljudem pa je bila dodeljena enkratna pomoč v raznih oblikah.

Lanske potrebe so bile velike, letos pa se bodo še povečale. Zato se bodo nujno morali povečati tudi dohodki sklada. Vsi pa smo dolžni prispevati v ta sklad.

D. K.

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

Tudi v Leskovcu šola za starše

V pretekli sezoni je doslegla šola za starše velik ugled. Organizator omenjene šole in njen glavni vzdrževalec je Delavska univerza Videm-Krško. Šola, ki je namenjena predvsem nad 25 let starim moškim in ženskam, obravnava prenekatere probleme, ki tarejo starše pri vzgoji mladine, pa tudi pri urejanju medsebojnih odnosov v zakonu.

Nedvomno se starši in vzgojitelji vsak dan srečujejo z vprašanjem, kako razvijati mladega človeka. Šola bo pokazala nekatere poti, po katerih se laže približamo mladim srcem. Vse je lepo, dokler je otrok v šoli, pride pa čas, ko moramo misliti na njegov poklic. Pogosto smo pri tem neokretni. Pri doraščajoči mladini je morda najtežje prav s spolno vzgojo. Največkrat ne vemo, kako bi

se stvari lotili. Zato se posvetujmo!

Sodobna družina se srečuje s problematiko, ki jo starejše generacije niso poznale, ker je bilo življenje svoje čase precej drugačno, kot je danes. Morda tudi ni dosti takih, ki poznajo socialno in pravno zaščito sodobne družine. Medsebojni odnos zakoncev in odnos le-teh do otrok ustvarja srečo v družini, lahko pa tudi gorje. Zato se posvetujmo! Zdrava družina pomeni zdravo družbo.

Šola za starše je v Leskovcu organizirala DPM ob podpori delavske univerze Videm-Krško. V prvem predavanju je dr. Tatjana Hvala-Andrijašević govorila v poljudni obliki o sodobni regulaciji rojstev in o najbolj tipičnih ženskih boleznih. V šolo se je prijavilo nad 30 slušateljev in slušateljic, ki bodo

lahko poslušali vsako sredo po eno predavanje s področja nakazane problematike.

M. S.

Kreditni za pospeševanje izvoza

Upravni odbor Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino je dočel smernice kreditne politike v zunanjetrgovinskem poslovanju v letošnjem letu. Banka bo z deviznimi in dinarskimi krediti še nadalje izpodbujala proizvodnjo, posebno v tistih panogah, ki uporabljajo domače surovine in reprodukcijski material, izpodbujala bo proizvodnjo blaga, ki je namenjeno za izvoz. Ena najvažnejših nalog Jugobanke bo prevzem delitev deviznih sredstev za celotno gospodarstvo od Narodne banke. Banka za zunanjo trgovino bo prodajala devize na podlagi poslovnih odnosov, pri čemer bo dajala prednost tistim gospodarskim organizacijam, ki proizvajajo blago za izvoz.

Naročite domači tednik
bratu ali sinu,
ki je pri vojaki!

Krajevni odbor SZDL v Krškem se je resno lotil dela

Novo izvoljeni krajevni odbor SZDL v Krškem se je nedavno sestal in izvolil za predsednika odbora Franca Dornika. Odbor je z vso resnostjo razpravljalo o bodočih nalogah in v ta namen iz svoje srede izvolil 5-člansko komisijo za izdelavo delovnega programa. Komisija se je pretekli teden sestala in ustanovila sekcijo za politična vprašanja, sekcijo za družbenopolitično dejavnost in sekcijo za komunalno dejavnost. Sklenila je, da bo odbor moral sodelovati pri obravnavi občinskega statuta, obravnavi in razpravi o družbenem planu in proračunu občine in o bližajočih se volitvah. O sklepih komisije bo v kratkem sklepal krajevni odbor

SZDL. Seji komisije je prisostvoval tudi predsednik občinskega odbora SZDL Lojze Stih.

Uspešno delo sekcij

Obširno poročilo občinskega odbora SZDL za občinsko konferenco 15. januarja med drugim omenja tudi delo sekcij in komisij pri organizaciji SZDL v videmsko-krški občini.

Občinski odbor SZDL v Vidmu-Krškem se je močno prizadeval pozitivno delo komisij in sekcij. Nekatere so našle pravo obliko dela in je bilo njihovo delovanje zato zelo uspešno. Uspešna je bila organizacijsko-kadrovska komisija, ki je delovala samostojno in načrtno. Glavna naloga komisije je bila pomagati krajevnim organizacijam. Vsak član komisije je bil zadolžen za posamezno organizacijo. Prav zato je bil dosežen uspeh. Zlasti so člani komisije odigrali pomembno vlogo, ker so znali vsebino in bistvo tekmovanja krajevnih organizacij SZDL pravilno razložiti in organizacijam pomagati pri sestavljanju mesečnih poročil. Razen tega je organizacijsko-kadrovska komisija spremljala vso dejavnost organizacij SZDL.

Komisija za družbeno organizacijo se je bavila s konkretnimi vprašanji z raznih področij in organizirala prek krajevnih organizacij razgovore o tem vprašanju. Pri večjih organizacijah so bile ustanovljene izobraževalne sekcije in sekcije za politična vprašanja. V sodelovanju z delavsko univerzo je bilo v lanski sezoni organiziranih več razgovorov z občani. Samo o kmetijstvu je bilo 54 razgovorov.

Sekcije za politična vprašanja so bile pri nekaterih organizacijah prav tako uspešne. Tudi tu je delavska univerza odigrala pomembno vlogo, saj je pomagala organizirati več predavanj, ki so bila spremljana z diapozitivi. Bilo je organiziranih tudi 25 razgovorov o vzgojnih in 10 o zdravstvenih vprašanjih.

Polne roke dela je imela tudi komisija za izseljence. Bila je v stalnem stiku z Izseljensko matico in se je zanimala za izseljence s področja občine, ki so bili doma na obisku. Organizirala je izlete in izseljencem pokazala povojni razvoj v industriji in kmetijstvu. Izseljenci so videli tudi več kulturnih znamenitosti in prisostvovali družabnim prireditvam.

PIONIRJI, vi ste naši!

V zadnjem času so vsak dan prihajala pisma pionirjev, napisana z okorno roko učencev osnovnih šol:

»Dragi tovariši! Pred nekaj dnevi smo prejeli Vaše darilo dedka Mraza. Zelo smo se ga razveselili. Tudi mi, pionirji Bušeče vasi, bi Vam radi kaj darovali, pa ne moremo. Zato

Kemično čiščenje oblek tudi v Brežicah

Kemična čistilnica v Brežicah ne bi mogla gospodarno poslovati, ker je kraj premajhen. Stanovanjska skupnost v Brežicah se je zato dogovorila s skupnostjo v Vidmu-Krškem, kjer imajo takšno čistilnico, da prevzema obleke v čiščenje v prostorih svoje pralnice. Stanovanjska skupnost Brežice nato zbrane obleke vsak teden enkrat odpremi v čiščenje v Videm-Krško. Prebivalcem je ustrezno, problem, ki so ga čutili mnogi pa odpravljen.

MLEČNA RESTAVRACIJA: 12 in pol milijona prometa!

Mlečna restavracija v Brežicah je v preteklem letu ustvarila okoli 12 milijonov 500 tisoč dinarjev prometa. Obrat se je zaradi dobre, vedno okusne in sveže hrane, ki jo nudi gostom močno priljubila. S prometom so posekali marsikateri gostinski obrat, čeprav so njihova osnovna sredstva vredna le 1 milijon 300 tisoč din in so že ves čas od ustanovitve poslovali brez obratnih sredstev. V mlečni restavraciji je danes, pravzaprav moramo reči je bilo konec lanskega leta zaposlenih 7 žena. Z 31. decembrom 1962 se je namreč priključila k stanovanjski skupnosti; iz dokaj tesnih prostorov pa se bo kmalu preselila v preurejeni lokal Stirn, kjer bo skupnost uredila obrat družbene prehrane.

Tudi v mirnem času je tovarstvo potrebno, posebno na cesti!

Vam pišemo to pismo. Zelim Vam mnogo uspehov pri delu v letu 1963! Obenem se zahvaljujemo za darilo. Pionirji osnovne šole Bušeča vas.

Taka in podobna pisma so je dni prejeli Kmetijska združba Brežice in druga organizacije v občini.

Dragi pionirji! Delovni kolektivi naših organizacij so vam radi darovali prispevke za dedka Mraza in so bili veseli vaših pisem in čestitk za novo leto! Tudi mi vam želimo v prihodnjem letu vso srečo in še mnogo uspehov v šoli z željo, da bi postali dobri in zavedni člani naše socialistične skupnosti.

Za Prešernov dan

Klub prosvetnega društva »Primož Trubar« v Loki se pripravlja na proslavo Prešernovega dne. Šolska mladina že vadi recitacije odlomkov iz del naših najboljših pisateljev. Na Prešernov dan se bodo spomnili tudi pesnika Alojza Gradnika, ki je lani praznoval 80-letnico.

S. Sk.

V brežiški občini so letos lepo praznovali dedka Mraza. Občinski odbor SZDL Brežice je prispeval za darilo 700.000 din, ostale organizacije pa 373.000 din. S tem denarjem smo nakupili darila za preko 6000 otrok. Razen tega so posamezne organizacije še posebej obdarile šole. Tako je KZ Brežice poslala šolam 150.000 din, namenjenim našim najmlajšim. Brežiško društvo DPM pa je obdarilo 567 otrok. Pri družinah so nabrali 131 oblačilnih predmetov in 24 parov čevljev ter jih razdelili med najpotrebnejše otroke. Na zadnji seji so ugotovili, da je to društvo največja organizacija v novem celjskem okraju. Obsežen program dela in doseženi uspehi naj bodo spodbuda za nadaljnje delo v skrbi za naše najmlajše!

120 litrov vina na osebo

Na seji obeh zborov ObLO je bil sprejet odlok, ki določa, da smejo proizvajalci vin porabiti doma brez plačila prometnega davka v proizvodni dobi 1962-63 po 120 litrov vina na osebo, starejšo nad 15 let.

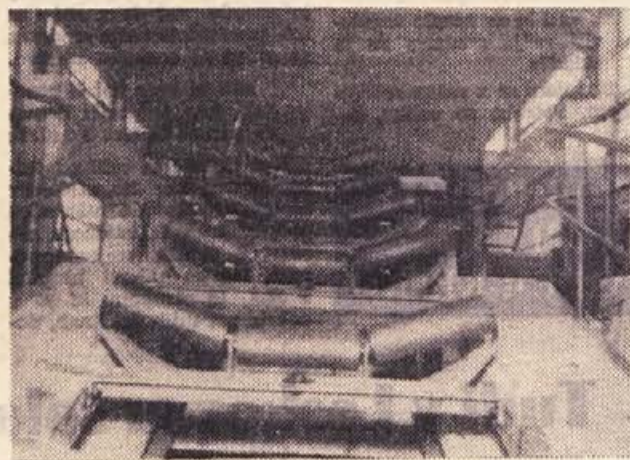

MIRO KUGLER: Detajli iz »Kmečkih uporov« (1962)

ZAČRTALI SO POT TURIZMU

Upravni odbor Turistično-olepševalnega društva v Crnomlju je obravnaval razvoj turizma v komuni in potrebe za gradnjo turističnih objektov. Na seji so ugovarjali, da občani premalo cenijo turizem, zlasti mladina, ki je o vsem premalo poučena. Predlagali so, naj bi o turizmu, o prirodnih lepota domačega kraja in gospodarstvem pomenu turizma predavali na osnovnih šolah. Menili so tudi, da bi bilo dobro, ko bi imel oddelek za gospodarstvo in finance pri ObLO referenta za turistična vprašanja, medtem ko bi tekoče turistične zadeve obravnaval novi svet za turizem pri ObLO.

Po gumijastem traku, ki ga bodo napeli čez te valje, bo potem, ko bo končana montaža strojnih naprav v separaciji rudnika Kanižarica, drsel premog, sortirne naprave pa ga bodo nato ločevale po velikosti. Kamioni, ki bodo zapeljali pod lijkave v separaciji, bodo naloženi v nekaj trenutkih, in že bodo odpeljali črni tovor proti železniški postaji

postaviti turistični urad z informativno pisarno; v tej stavbi bi bile tudi garaže za avtobusna podjetja SAP in GORJANCI, ki imata svoje avtobuse na redni progi Vinica-Ljubljana; garaže pa bi se posluževala še gostinska podjetja za vozila svojih gostov, avto-moto društvo, združenje šoferjev in avtomehaničnikov ter Ljudska tehnika. Seveda bi morali skupaj prispevati sredstva, zlasti avtobusna in gostinska podjetja.

V turističnem programu

sta predvideni dve manjši kopališči na Fabjanovi pristani in pri Doltarju. Načrte bo preskrbela, zagotovila sredstva in določila lokacijo posebna komisija, ki so jo v

co, ki je na tem območju, pa preurediti v Belokranjsko zidnico. Na Mirni gori bi kazalo postaviti nekaj novih objektov za stalen obisk borcev in njihovo rekreacijo. Osnovni pogoj za razvoj turizma v osrčju Bele krajine pa je rekonstrukcija ceste Novo mesto - Vinica.

Jože Skof

Mar res ni predavateljev?

Med mladino v Crnomlju, pa tudi ono na vasi je že dlje časa veliko zanimanje za šolo za življenje. Mladinski komite je skušal šolo že večkrat privediti s pomočjo delavske univerze, pa tudi samostojno, vendar se je vedno ustavilo pri predavateljih. V Crnomlju, kot vse kaže, namreč ni moč dobiti predavateljev. Povsod drugod so se zdravniki brez oklevanja odzvali, le zakaj se je ustavilo prav v Crnomlju? Kljub podobnim težavam resno razmišljajo o tem, da bi bila šola za življenje za gimnazijsko mladino 2-krat na teden, in sicer v okviru rednega pouka. S ciklusom predavanj v skrajšani obliki pa bodo obiskali prav vse mladinske aktivne v občini. Takšna šola za življenje bi na podežju trajala dva popoldneva po tri ure.

V „Beltu“ se izobražujejo kadri

Crnomaljsko podjetje »Belt« ima lastno vajensko šolo, ki jo obiskuje 48 učencev kovinske stroke. Pouk bo trajal do 10. junija. Šola je namenjena za izobraževanje kadrov kovinske stroke za področje celotne Bele krajine. V prihodnje bo sprejemala le tiste učence, ki so končali popolno osemletko. V vajenski šoli se bodo šolali tudi učenci ostalih podjetij. Ta podjetja bodo morala z Beltom skleniti pogodbe glede finansiranja. Za šolanje lastnih kadrov je Belt že zagotovil potrebna sredstva.

V tekočem šolskem letu nameravajo ustanoviti metalurški oddelek za vajence v livarstvu, ker livarjev primanjkuje. Pouk bodo izboljšali z vrsto učnih pripomočkov in poučevali s pomočjo diafilmov.

V Beltu je tudi strojni oddelek ljubljanske tehniške srednje šole. Letos ga obiskuje 22 slušateljev, ki so najbolj š kvalificirani delavci kovinske stroke in imajo

Gradbeniški remont v slepi ulici

Vsa leta po vojni je bilo čutiti veliko potreb po manjših gradbenih storitvah, kot so preureditve in prezidave stavb, gradnja manjših, predvsem eno in dvostanovanjskih stavb, vzdrževalna dela na stavbah in podobno. Takšnim storitvam se večja gradbena podjetja izogibajo; ker na njih ne morejo uporabljati sodobne gradbene mehanizacije, pomenijo zanje izgubo. Remontna podjetja pa po drugi strani vse preveč silijo v večje gradnje. Podjetja, predvsem večja, so se težav pri iskanju tega, ki bi jim opravljal manjše gradbene usluge, reševala tako, da so ustanovljala svoje režijske gradbene skupine. Po sklepu septembrske občinske seje so v občini Novo mesto izdelali analizo potreb v gradbeništvu in ga sklenili reorganizirati. SGP Pionir bi se v okviru okrajne reorganizacije združilo s srednje velikimi gradbenimi podjetji v ostalih občinah v eno podjetje, problem gradbenega remonta pa bo v občini Novo mesto rešen posebej.

Ze primerjava brutoproizvoda, ki ga ustvarja posamezni proizvajalec pri SGP Pionir (2,200.000 din) in pri remontnem podjetju (1 milijon) v letu dni, kaže, zakaj se večja gradbena podjetja izogibajo manjšim gradnjam. Težava bi bila rešljiva, če bi vsa remontna podjetja v občini združili v eno; ker pa nimajo dovolj strokovnih kadrov, bi jim kazalo priključiti še režijske gradbene skupine pri večjih proizvodnih podjetjih, ki imajo dovolj srednjih strokovnih kadrov.

Odborniki so bili mišljenja, da bi kazalo remontno dejavnost v gradbeništvu pripojiti Komunalnemu podjetju Novo mesto, ker so največje potrebe po takšnih storitvah v Novem mestu. Ljudski odbor bi remontno podjetje pavšaliziral. Po daljši razpravi so sprejeli priporočilo, naj se manjša remontna podjetja v občini in režijske grupe združijo. Dokler takšna reorganizacija ne bo opravljena, bo SGP Pionir še naprej prevzemalo manjše gradbeniške usluge in storitve. Na posvetu s predstavniki remontnih podjetij, režijskih skupin in Komunalnega podjetja bodo našli stvarno rešitev in se dogovorili o tem, kako problem čimprej in čim učinkoviteje rešiti.

Anketa o delavskem samoupravljanju

Občinski sindikalni svet v Crnomlju je konec lanskega leta razposlal vsem delovnim kolektivom anketo z 32 vprašanji, ki načenjajo problematiko delavskega samoupravljanja. Čeprav je rok za odgovore že potekel, je doslej odgovorilo le 8 kolektivov. Vse kaže, da odgovori marsikje povzročajo precejšnje težave. Rezultati ankete ne bodo namenjeni javnosti (v tem smislu, da bi bili izhodišče za razpravo o stanju v posameznih kolektivih), brez dvoma pa bo pregled zbranih odgovorov nudil občinskemu sindikalnemu svetu dragoceno gradivo, na osnovi katerega bo lahko usmerjeval svoje delo.

NOVICE CRNOMALJSKE KOMUNE

DIVJAD - VELIKO BOGASTVO

Na seji ljudskega odbora črnomaljske komune in na seji občinskega sveta za kmetijstvo so pred nedavnim razpravljali tudi o delu lovskih družin. Poudarili so, da morajo biti lovci dobri gospodarji in da je treba divjad tudi vzgajati. Komisija, ki je pregledala poslovanje in gospodarjenje lovskih družin v občini, ni našla posebno bleščeče slike.

Prav nobena lovska družina ni imela finančnega poslovanja usklajenega s predpis. Povsod se je močno razpasel »starioslovanski« način lova: puško na rame, v gozd, pok po divjadi in s plenom domov. Na tak način se divjad v loviščih hitro zredči, podmladka ni, razpasejo se boleznimi in podobno. Za od-

strel je treba odbirati slabše živali in takšne, ki niso za razplod. V loviščih je treba osvežiti kri z nabavo divjadi od drugod, pokončevati je treba roparice, skrbeti za krmiljenje in napajalstva itd. Na vse to so lovske družine pozabljale, častna izjema je edino črnomaljska, ki je v zadnjih treh letih v svoja lovišča gospodarno vložila 900 tisoč dinarjev.

Lovci so očividno pozabili tudi na to, da bi lahko s prodajo uplenjene divjadi (zlasti srn in jelenov) za izvoz prispevali družbi dragocene devize. Lov lahko pomeni v Beli krajini pomembno dopol-

nilo turizma. Zato je treba na lovišča paziti in jih negovati. Medvedu so se toliko razplodili, da bo treba dovoliti nekaj odstrelav; lovci iz tujine se za takšno, dandanes redko doživljajo ponujajo. Tudi o lovcih, ki kršijo predpise in lovsko moralo, bo treba resno razmišljati in proti njim ukrepati kar se da odločno. Lovca-mesarja naj zamenja lovec-gospar. K temu bo brez dvoma prispevalo tudi dejstvo, da se bo letni program občne resneje pobavil tudi z lovom in gospodarjenjem v loviščih ter bo lovskim družinam določil konkretne naloge.

Jože Skof

Potrebne in nepotrebne težave pri zaposlovanju

Zavod za zaposlovanje delavcev v Crnomlju, ki deluje na področju občine Metlika in Crnomelj, se ukvarja s približno enakimi težavami kot vsi ostali zavodi pri nas. Takšnih, ki iščejo zaposlitev, prav za prav ni veliko, toliko teže pa je ustreči njihovim željam, ker so marsikdaj neuresničljive. Tudi v Beli krajini se »brezposelnost« otepajo zaposlitve v kmetijstvu, v gozdarstvu, v gradbeništvu in pri komunalnih delih. Naj povemo samo to, da je na področju obeh občin naštetih dejavnostih zaposlenih več kot 80 odst. delavcev iz sosednih republik.

V decembru lani je bilo pri zavodu prijaviženih 173 ljudi, ki so iskali zaposlitev, med njimi 94 žensk in 79 moških. V metliški občini je teže najti zaposlitev za moške, medtem ko je v črnomaljski prav obratno, tam je teže z zaposlovanjem žena. Ko so podrobneje pretresli posamezne primere izmed teh, ki iščejo zaposlitev, so ugotovili, da je med 173 prijaviženih le 32 takšnih, ki

jim je zaposlitev nujno potrebna, ker je zanje res edino sredstvo za preživljanje. Trenutno izplačuje zavod denarno nadomestilo sedmoric moških. Med njimi je največ Ciganov, ki so bili zaposleni na kmetijskih posestvih in odpuščeni, ko je minila sezona kmečkih del.

Fluktuacija je vidno porasla zlasti v decembru, ko je bilo danih 60 odpovedi in je bilo na novo sprejetih 70 ljudi. Fluktuacija precej povečuje rudnik v Kanižarici, kjer zaradi nedokončane investicije in neurejenih delovnih pogojev na novo vključeni delavci običajno ne ostanejo. Te težave bodo kmalu odpravljene, saj se investicijska dela bližajo koncu.

Posebnih možnosti za večje

zaposlovanje na področju obeh komun ni, saj niso predvidene nobene večje investicije, rekonstrukcije in razširitve obratov. Podjetja, ki uporabljajo sezonsko delovno silo, so zavodu že javila svoje potrebe za leto 1963, tako da bo lahko po svojih močeh oskrbel potrebno delovno silo. Zavod bo odslej vse, ki bodo ponujeno zaposlitev odklonil, brisal iz evidence. Prav gotovo je nedopustno to, kar se je zgodilo 29. decembra 1962, ko so povabili na razgovor 39 deklet, ki iščejo zaposlitev pa se jih je vabilu odzvalo le 19, od teh pa le 9 odločilo za delo v gospodinjstvem servisu v Ljubljani. Pri zavodu so v resnih skrbeh, kje dobiti žensko delovno silo v sezoni kmečkih del za potrebe drugih in kmetijskih posestev, saj vedo, da se bo izmed 94 prijaviženih žena odločilo za kmečko delo na več 5. Vse kaže, da se delo ne bo več ponujalo tako kot doslej, zato bodo ti, ki bi se radi zaposlili, pač morali svoj

odnos do dela spremeniti in ne bodo smeli nekaterih del podcenjevati.

M. J.

Berite in razširjajte Dolenjski list!

RAZPIS

Komisija za sklepanje in prenehanje delovnih razmerij

»BELT« - Črnornelj

razpisuje

prosta delovna mesta

STROJNEGA INŽENIRJA in METALURŠKEGA INŽENIRJA

za organizacijo poslovanja v pripravljajlnih oddelkih, v mehanskem in livarskem obratu.

Kandidati naj pošljejo ponudbe v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: »BELT«, Črnornelj. Sprejeti kandidati bodo vseljeni na stroške podjetja v nova stanovanja.

Prve ure v mladinski politični šoli

9. januarja se je pred osnovno šolo v Novem mestu zbralo nad 50 mladih ljudi iz šol in proizvodnje. Zivahni pogovori so povedali, da čakajo na prvi dan pouka v Mladinski politični šoli. Posedli so v eni izmed učilnic, izpolnili vprašalne liste, in že so poslušali nagovor predsednice občinskega komiteja LMS Novo mesto Lojzke Potrč, ki je med drugim rekla: »Otvorjam MPS z željo, da bi vam študij koristil, ko se boste vrnili v proizvodnjo in šole. Predavanja obiskujte redno!«

NOVOMEŠKA KOMUNA

bomo te ljudi, ki bodo ali ki so že končali to šolo, našli v vodstvih mnogih organizacij, predvsem pa

Samo eno stanovanje

III. teren ZB v Novem mestu je imel 10. januarja občinski zbor. Predsednik Stefan Seničar je poročal, da je imel dosednji odbor redne mesečne in izredne seje, razen tega pa je preštudiral statut združene organizacije borcev. Med uspehe štejejo lansko privedev ob dnevu borca na Loki.

Se vedno pa ni rešeno stanovanjsko vprašanje. Kljub prizadevanju je odboru uspelo dobiti le eno stanovanje. Sklep občnega zbora je, naj se take zadeve hitreje rešujejo, pri čemer mora sodelovati tudi oblastveni organi. Delovno dobo za dejavnost med NOB bodo poslej priznavali oblastveni organi, ki se bodo poprej posvetovali z organizacijami ZB. Predlagali so, naj bi se v ta namen pri krajevnih in terenskih odborih ZB osnovala posvetovalne komisije, ki bi jih sestavljali tisti člani, ki so med NOB živeli na področju teh odborov. Borci so sklenili, da se bodo polnoštevno vključili v javno razpravo o občinskem statutu, saj bo prav njihov prispevek najbolje dopolnilo tistih strani statutarnega

bodo ti mladinci ob boljšem poznavanju širših konceptov družbene ekonomike in splošnega življenja pri nas lažje uveljavili svoj glas v organih družbenega upravljanja in delavskega samoupravljanja, kajti mladina hoče dokazati, da ni nedelavna, zato jo je treba pri tem podpreti. Podpreti je potrebno tudi vsako spobudo, ki sili mladino k temu, da v primerni obliki, kot je MPS, vsestransko skrbi za višjo idejno - politično raven in večjo razgledanost svojega članstva in slehernega mladina.

osnutka, ki govori o udeležencih NOB in aktivistih oziroma o današnjih članih organizacije ZB.

-mtr-

■ Jeseniška železarna bo letos izvozila približno 24.000 ton izdelkov v skupni vrednosti 3 milijone dolarjev, kar je skoraj 40 odstotkov več kot lani. Leto nameravajo proizvesti nad 257.000 ton raznih izdelkov.

■ V tovarni Induplati v Jaršah so začeli proizvajati nove tkanine, ki se imenujejo lanakri. Nova tkanina bo primerna za ženska krila, komplete in kostime za spomladansko in poletno sezono.

Obračun terena Breg v Novem mestu

Člani SZDL terena Breg iz Novega mesta smo na rednem letnem občnem zboru pretekli ponedeljek zvečer poslušali poročilo odbora, iz katerega smo posneli dvoletno prizadevanje pri organiziranju sestankov, zborov volivcev, prireditve za dan žena itd. Iz blagajniškega poročila pa smo razbrali, da je iz dohodka te organizacije prejela nekaj tisočakov mladina, nekaj pa pomoči potrebni člani.

Na tem terenu je polovica vseh volivcev članov SZDL, ki jih je 300. Med njimi je še nekaj takih, ki neredi plačujejo članarino. — Občni zbor je poveljal poštvovalne zapuščine terena, ki so pobirali članarino in obveščali, zlasti pa predsednika Pavla Ajdiča in blagajnika Ivana Lapajneto za ves njihov trud v zadnjih dveh letih.

Razprava je nakazala vrsto problemov in sklepov, med katerimi naj navedemo vsaj najpomembnejše: vključili se bomo v študij novega občinskega statuta in sodelovali v javni razpravi; s pomočjo mestne organizacije SZDL bomo skušali urediti vprašanje stanovanj nekaterih članov, ki živijo v skraj-

BOZIDAR JAKAC: NOVO MESTO

Zakaj sindikalna šola?

Od 28. januarja do 2. februarja bo v Dolenjskih Toplicah sindikalna šola, ki jo organizira občinski sindikalni svet v sodelovanju z zavodom za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela v Novem mestu. Šo-

lo bodo odprli z namenom, da bi slušatelji dobili osnovno znanje s področja družbenih ved in ekonomike. V vrstah njenih obiskovalcev bodo predvsem perspektivni kadri za organe delavskega samoupravljanja in sindikalna vodstva v gospodarskih organizacijah.

Na podlagi številnih analiz in izkušenj iz prakse je občinski sindikalni svet prišel do zaključka, da eno ali dnevni seminarji, ki so jih doslej imeli z istim namenom, ne morejo biti tako temeljiti kot šola, kjer se predavanja razvrščajo v določenem zaporedju glede na pomen posameznih poglavij. Slaba stran seminarjev je bila to, da je bil sam program prenatrpan, slušatelji pa miselno preobremenjeni. Redko se je zgodilo, da je bilo v popoldanskem času enako število slušateljev kot dopoldne, ker so bili seminarji v glavnem v Novem mestu, udeleženci pa predvsem člani delovnih kolektivov iz novomeških gospodarskih organizacij. Tako je popoldne tega ključnega telefona, naj se vrne v podjetje, onega so poslali drugam, tretjemu se ni ljubilo, četrti ni več svrždržale itd. Seminarji so bili žal slabo obiskani, dasiravno so gospodarske organizacije prispevale precej sredstev, da so predavanja sploh lahko organizirali.

V sindikalni šoli, ki je v bistvu samo razširjen seminar s sistematično razvrščenim podajanjem gradiva, bo vse to odpadlo, ker bodo udeleženci te šole dejansko odtrgnili od podjetij ves teden, kolikor bo trajal pouk. Predavatelji bodo imeli tudi več časa za pojasnjevanje vprašanj, ki bodo zanimali slušatelje.

Iz programa šole oziroma njenega urnika je razvidno, da je glavni poudarek zlasti na tistih področjih, kjer morajo biti odzorni vsi proizvajalci, posebno pa še organi upravljanja in člani vodstev sindikalnih podružnic ter aktivov. Tako bodo sistem delovnih dohodkov v gospodarskih organizacijah (delitev čistega dohodka in osebnih dohodkov), delovno zakonodajo (pravila, pravilnike, poslovnik), statut delovne organizacije in gospodarjenje v podjetjih obravnavali 19 ur, sami vlogi organov družbenega upravljanja in delavskega samoupravljanja v podjetjih pa bodo posvetili štiriurni študij. Naposled se bodo obiskovalci sindikalne šole seznanili tudi z mnogimi drugimi vprašanji v občini, globlje proučili odnose med komunjo in gospodarsko organizacijo ter bolje spoznali vlogo sil, ki neposredno vplivajo na oblikovanje delovne zavesti proizvajalcev. Z.

DCL. TOPLICE: ureditev prosvetnega doma

V Dolenjskih Toplicah nameravajo preurediti prosvetni dom. Radi bi uredili predvsem ogrevalne naprave, kajti z žaganjem nikakor ne morejo ogreti velike dvorane. Zaradi neurejenega ogrevanja so že morali ukiniti kino predstave v zimskem času. Kaže, da bo stvar naposled rešena, ker je ObLO Novo mesto prosvetnemu društvu nakazal 700.000 din. Pri vseh ureditvah pa bodo s prostovoljnimi delom pomagali tudi člani PD, kot so sklenili na eni zadnjih sej upravnega odbora.

D. G.

Novomeška kronika

■ V Kandiji smo pred nedavnim dobili novo čevljarstvo delavnico. V lokalni poleg pekarije, kjer je bilo vrsto let skladišče, je odprla Stanovanjska skupnost Kandija svoj čevljarški servis, v katerem so zaposleni štirje čevljarji. Delo jim gre dobro od rok, cene so zmerne, zato se bodo novega servisa prav gotovo radi posluževali vsi prebivalci Kandije, ki so morali prej k čevljarju prav na drugi konec mesta.

■ V soboto se je vreme nenadoma sprevrglo in ves dan je nalezaval sneg. Tudi v nedeljo dopoldne je še snežilo, v ponedeljek zjutraj pa je toplomer na rotovžu kazal -17 stopinj. Pravilo so, da je bilo zunaj mesta še huje in da je bilo celo do 20 stopinj mraza. Ker se je v zadnjih dneh zjasnilo, se nam obeta še naprej hud mraz.

■ Gospodinjine pravijo, da so v novi samopostrežni trgovini že večkrat vidole v pripravljeneh vrečkah gnile limone, pomaranče in drugo sadje. Seveda nobena tega blaga ne vzame, zato ostane na polici. Vrečke bi morali pregledovati in pokvarjeno blago izločiti, steer se dela velika škoda, saj se

kvarijo tudi tisti sadeži, ki so še dobri. Ker sta v tej trgovini prodajalka in blagajničarka ves čas hudo zaposleni, bi morala za to skrbeti tretja oseba.

■ Kiosk so prejšnji teden postavili pred hotelom Metropol, da bi lažje prišli do časopisov in revij tudi bralci, ki potujejo z avtobusom ali se samo mimogrede ustavijo na avtobusni postaji. V kiosku prodajajo dnevni in tedenski tisk.

■ Ponedeljski mraz je bil le malce prehud, zato so se ljudje najraje zatekli v gostilniško lokalce. V Ribji restavraciji je bila gneča kot še dolgo ne, čeprav je morda prav to lokal v našem mestu najbolj obiskan.

■ Resda je sneg najboljši prijatelj mladih smučarjev, je pa tudi njihov sovražnik, če so preveč neokretni. Na smučanju na Ravgovskem hribu sta se dva dečka zalezela, zlomila sčlence in se sklonjenih glav vrnila domov. Zanju je zimskega veselja konec. Škoda, da je dedek Mrz še minil!

■ V soboto bo zadnji dan pouka v prvem polletju letošnjega šolskega leta. Razdelili bodo polletna spričevala in dijakom in učencem zaželeli prijeten odmor. Prijeten odmor pa bodo lahko imeli le tisti, ki imajo dobre ocene, slabi učenci in dijaki pa bodo morali ta čas izkoristiti za učenje.

■ Živilski trg je bil pretekli ponedeljek skoraj prazen, ker je bil prehud mraz. Naprodaj je bilo nekaj jajc po 50 din, kisla repa po 120 din kg, radič na merice po 80 din ter jabolka po 120 din kilogram in hren po 30-60 din korenina.

■ Gibanje prebivalstva: rodila je Anica Luzar iz Kostialove 27. — Vero. — Poročili so se: Vid Skrubelj, ključavničar iz Partizanske 11, in Alojzija Bukovec, delavka iz Valantičeve 8; Albin Barbič, mizarjski mojster iz Partizanske 10, in Marija Vidic, krojaška pomočnica iz Prečne. — Umrli je Franc Majer, upokojenec s Cankarjeve 34, 72 let.

Najstarejši gasilci — poslej častni člani

9. januarja je bil v Smarjeti občni zbor gasilskega društva. Otvoril ga je poveljnik gasilcev Franc Medle. Predsednik, poveljnik in tajnik so potem poročali o plodnem delu društva kot celote, kritizirali pa so nedelavne člane. Neupravičeno so odlašali nekoga delovnega člana odbora, ki je zaradi prezaposlenosti sam prošil za odpustnico.

V razpravi so omenili, da je gasilsko društvo svojo dvorano oddalo kulturno-prosvetnemu društvu. V dvorani bodo kulturne prireditve, proslave, občni zbori, konference in podobno. Podpoveljnik je dejal, da bi morali bolj paziti na gasilski inventar, orodje in opremo.

V kratkem bodo razni gasilski tečajni, na katere nameravajo po predlogih razprave poslati članice in člane. Člani se bodo udeležili predvsem tečajev za strojnike. Po volitvah novega odbora je

občni zbor sklenil, da sprejme med častne člane nekatero starejšo (med 70 in 80 let) gasilce, ki so bili člani od ustanovitve društva in so vložili vse napore v gradnjo gasilskega doma. Častni člani so postali: Jože Adamle (Smarjeta), Jože Suadotnik st. (Dolenja vas) in Leopold Stezinar (Gorenja vas).

Pitna voda ali črnilo?

Voda, ki se pretaka po ceveh vodovoda v Dolenjskih Toplicah, je čedalje manj uporabna za pitje in kuhanje. Kadar je deževje, je kalna, ko pa narastejo potoki, je skoraj črna, kot bi pritekla iz premogovnika. Potreben je filter, ki bi vodo očistil, preden priteče v rezervoar. Če se to ne bo uredilo, je velika nevarnost, da bi se zaradi uživanja nezdrave vode razpasla ta ali ona bolezen. Kadar je suša, voče sploh zmanjka. Po predloženem načrtu, ki predvideva spojitev starega z novim priključkom (iz potoka z izvirov in Obrhu), bi dobili čisto in zdravo vodo. Rezervoar bi bilo potrebno postaviti na višji prostor, da bi dobile vodo tudi nove stavbe, ki so postavljene višje kot stari rezervoar.

D. G.

SINDIKAT O STATUTIH

Razširjeni plenum občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu — udeležili se ga bodo tudi predstavniki sindikalnih podružnic v gospodarskih organizacijah in predstavniki okrajnega sindikalnega sveta iz Ljubljane — bo 24. januarja obravnaval statut novomeške občine in začel razpravo o izdelavi statutov delovnih (predvsem gospodarskih) organizacij. Plenum, ki bo razen tega obravnaval nekatero organizacijske spremembe, pripisujejo veliki pomen, zlasti kar se tiče razprave o statutih delovnih organizacij.

Vsak četrtek: v vsako hišo našega okraja DOLENJSKI LIST!

Kino KRKA nas vabi

Kino »KRKA«, Novo mesto, prikazuje 18., 19., 20. in 21. januarja 1963 zahodnonemški barvni film — komedijo

GRASCINA STRAHOV.

Režija: Kurt Hoffmann, igrajo: Liselotte Pulver, Heinz Baumann itd. Filmske novosti.

22., 23. in 24. januarja 1963 bo ponovno na sporedu zahodnonemški glasbeni film

JAZZ, LJUBEZEN IN PESEM.

Igrata in pojeta: Peter Kraus in Conny Proebes. Predstave ob delavskih ob 18. in 20., v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri.

Sončna Istra - brez sonca...

Koper, Izola, Piran, Portorož! Pa Umag, Savudrija, Novigrad, Pula! Komu ne zaigra srce ob spominu na dneve ob morju, na sonce, morje in ribe, pa na refoško in druge dobrote, ki si jih privoščimo med letnim dopustom? Toda — zdajle je januar in snega nam je nametalo kar preveč.

Kdo bi se zdajle spomnil morja in njegovih lepôt, ko mislimo na drva in premog in na izpraznjene denarnice, ki smo jih pregloboko odpirali dedku Mrazu... Smo se kdaj vprašali zadnje tedne: kako pa je zdajle ob našem morju? Tovariš Branko Lukić iz Novega mesta je zadnje dni lanskega decembra »rešil« še nekaj dni neizkoriščenega dopusta; obiskal je obmorske kraje v naši in hrvaški Istri in nam o tem napisal kratek potopis. Stopimo z njim na pot v kraje, ki so nam tolikanj dragi v poletni vročini — pa podoživimo obisk z njegovimi opažanji.

Koper. Mrzel zimski dan. V pristanišču kriče krožijo galebi. Burja prinaša v mesto njihove glasove. Zdi se, kot da bi jokali majhni otroci. Ob obalo enakomerno butajo valovi. Čez ploščad pri avtobusni postaji hitijo potniki, zaviti do nosu. Burja brije brez usmiljenja. Pozna se, da je v mestu sezona minila. Večina na cesti so dijaki vseh vrst in nazivov. Kot da se mladost ne more niti v urah, ko dela, ločiti od sončnega mesta. Po tudi — zakaj bi se? To mesto je sedaj njihova šola in njihova prihodnost. Delovna in lepa.

Ko avtobus potegne proti Poreču, pogled nehote obstane na morskem gladini. Burja na gladini ustvarja na tisoče majhnih belih konjičkov. Njihove bele grive vrtajo v vetru, kot da bi hoteli k obali, k počitku. V drncu se za hip ustavijo pred skalami. Visoko se vzpeno in s peno zakrijejo skale. Takrat jih ni več. Drugi, tisoče drugih pa hiti nenehno k skalam. Prihajajo iz neizmernih daljav, da objemajo gladke tisočkrat objete skale in umro. In drugi ponovno prihajajo. Do kamor

seže oko, na gladini ni ne čolna ne ladje. Sonce je nizko nad horizontom in nekam prehitro gre k počitku. Kot da bi mu bil dolg čas na prazni pustih obali, šibanj z burjo.

Avtobus zavije v hrib. Ob cesti mirno, ne oziraje se na burjo, večerja borno večerjo osliček. Z neskončno potrpežljivostjo počasi moli ostanke poletja in za tem dolgo zamisljeno žveči. Na vsaki postaji kdo vstopi ali izstopi. Tokrat ni širokokrajnih klubov letoviščarjev. Pisane in včasih čudne poletne obleke nimajo kaj opraviti na burji in v času, ko beseda turistu nima prizvoka sonca in brezskrbnosti. Povsod samo domačini. Ljudje, ki jih v poletju skorajda pogrešamo. Samo neka, nas je v avtobusu, ki po govoricah ne sodimo v to pristno domačo živahnost. Značilna je istrska govornica, ki ji komaj slediš. Sopotnik pred menoj ima smolo: sedež poleg njegovega je zasedla Zagrebčanka, očitno pripravljena na razgovor. Ko se avtobus srdito bori s klanci in klančki proti Umagu, Zagrebčanka začenja oživljati spomine na poletje. Ubogi sopotnik,

kajti začela je od časa, ko sta se z možem dogovarjala, da bosta šla v Italijo na dopust! In res, dobro pozna vse načine, kako se brez velikih stroškov prebije izven meja. Sopotnik je začel prikimavati. Če bo le vzdržal.

Mimo okna bežijo komaj preorane njive, nekaj ločja in še to, kar je pozimi vinograd v Istri. Zdi se, kot da bi stotere roke bile razpete in v dolgih vrstah privezane z žicami. Pod udarci burje se krčevito, kot v bolečinah zvičajo in premagane obvisijo na žici do ponovnega sunka burje. Nekaj časa doživljam rdečo in rumeno barvo. Zemlja, rdeča na njivah, kjer jo je ostri plug razgalil in nastavil burji. Zemlja, rumena na mestih, kjer posušeni ostanke trave trepetajo v vetru. Vmes je še nekaj srebrnozelenega, Oljke. Te zgrbančene starke, kratkih žilavih rok, kljubujejo burji. Listje na pol suho drhti in odkriva bežečemu dnevu svojo zadnjo lepoto; zeleno in srebrnkasto barvo. Trpeče, čudno zveržene čakajo olje pomlad. In sanjajo kot vsako zimo. In prav te barve: rdeča, rumena in srebrnozeleno opajajo s svojo enostavnostjo. In motijo. Oko, navajeno poletnih istrskih motivov, nemirno bega po pokrajini in išče. Toda čas je, ko se je rdeča lepota zemlja brez zelenega pokrivala za čela razkazovati v vsej svoji bahavi lepoti in otožnosti.

Peljemo se skozi majhno vas. Na obali hišice. Okna trdno zaprta. In obala? Kaj ji vendar manjka? Kot da bi to ne bila obala sonca. Čolni prevrnjeni vznak. Gola odrgnjena rebra bark, kot da očita, o neveseljem poletnem veslačem. Z betonskih podstavkov klopi snete deske. In pomol, ta poletni vestnik začetka letovanja in zadnji pozdrav pri odhodu, je prazen in pust kot cesta, ki ne pelje nikamor. Vem, kaj je tisto, kar tej oba-

li primanjkuje. Sonce, toplo istrsko sonce.

Toda avtobus ima vozni red. Odhodi, naprej, čeprav je burja in čeprav zemlja vabi! Visoko v zrak bruha dimnik stebre dima. Veter ga raznaša po obali. Oster vonj. Na barakah napis: »Istracementa«, »Klinkers«, »Gradbenik«. Ropot in živahnost delovnega popoldneva, ne glede na burjo, Umag.

Potopisno predavanje Zagrebčanke se tu prekine. Sopotnik gre za hip ven. Zdi se mi, da je na tihem srečen. Ze hitimo dalje. V avtobusu pojejo dolgo, zateglo. Dekleta vstopajo na vsaki postaji. Izmena v tovarni v Novemgradu. Ta pesem, skrb, da pravočasno pride avtobus, vse to nima ničesar opraviti z Istro v poletju, ko ceste in obalo preplavijo turisti.

Mo, sopotnik in Zagrebčanka sta že v Rimu. Mimo okna hitijo prazni vinogradi in hiše, pritisnjene ob obalo. Osamele. Neme, kot da so same postale del skalovja, na katerem kljubujejo burji. Kdo ve, koliko časa že? In kdo ve, kakšnim viharjem vse.

V Poreču dolgo stojimo. Gremo na zrak. »Zdravo, gospo«. Spoznal sem ga tako. Hrvat, sofer avtotaksija. Velikokrat nas je poletil peljal od Materade do Poreča in nazaj. Torej star znanec. Vprašam ga, zakaj je ostal čez zimo v Poreču, menda še sam ne ve. Navadil se je na ljudi, vzljubil mesto, in ostal. Peljemo se v Materado. Paviljon zaprt. Poin stolov in klopi. Vse pušča in nekam žalostno. Le dva ali trije čolni se zibljejo na razburkanem morju, trdno privezani za pomol. Zdi se, kot da bi hoteli še oni odpluti nekam, za soncem.

Po enournem postanku hiti avtobus ob obali naprej. Sprevodnik je prvič na tej progii in ne pozna postaj. Pri ugotavljanju cen za posamezne razdalje sodelujejo vsi v avtobusu. »Do Bale,« vpije potnik na ves glas. Mirni glas sprevodnika: »Koliko je to?? Vsi v avtobusu pri tem hrupno pomagajo. Stareša žena pove takoj ceno in skoraj da podcenjuje sprevodnika. Kako to, da ne ve, da je od nje ne vasi do naslednje postaje 120 din. Narobe svet. Zenska še dolgo godrnja. In tako do Rovinja.

V Rovinju ponovno daljši postanek. Oziram se po primernem lokalu. Cesta je namreč odlično sredstvo za tek. Na vratih piše: »Ribja restavracija«. Vstopim. Mrzel, prazen lokal in nakatarica, ki razpreda svoje misli ob električni pečici. Ko sem ponovno

zunaj, imam v žepu lepo napisan račun za kosilo. Mislite ribo? O, ne — nekaj bolj šega: kisló zelje s kranjsko klobaso. O ribi ne duha in ne sluha, razen napisa na vhodu. V pristanišču ribiške barke pospravljene in trdno privezane čakajo na lepše vreme. Skupina ribičev molče stoji v zatišju hiš. Oster dim njihovega tobaka raznaša veter po ulici.

Ko odrinemo naprej, Zagrebčanka neka, časa spuščajo poskusne balončke. Sopotnik namreč trdno zapira oči. Le kdaj pa kdaj iz vjudnosti odgovori. Toda to zadostuje. Ona je hip na to v mislih že na jugu Italije in predavanje se odvija naprej.

V neki vasi na hribu dolgo stojimo. Voznik in sprevodnik sta nekam izginila. Dolgo ju ni nazaj. Ugibamo, kaj neki to pomeni. Potem prideta. Na obrazih širok smehljaj in v rokah nosita vsak svojo pletenko. Uganke je konec: bliža se novo leto.

Vesela družba na zadnjih sedeh glasno poje. Na majhnem križišču oster sunek. »Fičoo, jo korajžno reže čez prednostno cesto. Sofer kolne. Ko avtobus potegne naprej, v vozilu ostro diši po vinu. Edina zrtev — pletenka je razlila svojo žlahtno kri po podu avtobusa. Kletvam soferja se pridruži še plaz drugih in ostrejših. Duh po vinu že kar neprijetno silij v nos.

Asfaltirana cesta postaja čedalje bolj ravna. Spuščamo se v ravnino. Na desni v morju svinčene barve skupine majhnih otokov. V daljavi proti nebu komaj opazni curki dima. Na cesti veliko več prometa. Nekaj časa nas spremlja železniška proga. Se en vzpon in potem morje starih. Nad vsemi nazobčani rob arene. Prve luči so že prižgane. Pešci hitijo. Burja. Sopotnik hiti k vratom avtobusa. Le kratek »na svidenje« je slišati. Potopisnega predavanja je konec.

Skozi gručo si utiram pot k hotelu. Od sončnih dni v času puljskega filmskega festivala ni ostalo ničesar. Le veter se zaganja v zidove arene. **Branko Lukić**

Lani je letovalo iz videmsko-krške občine samo v počitniškem domu v Materadi pri Poreču kar 1200 ljudi. Veliko jih je počivalo in si nabralo novih moči v raznih drugih domovih ob Jadranu in v planinah. Občinski počitniški dom v Materadi je nudil veliko prijetnih uric tudi 280 otrokom. Slika prikazuje zadovoljnega mladega Krčana na pomolu pred domom v Materadi.

Kam kataster v Trebnjem?

V Trebnjem že dalj časa razpravljajo o samostojnem finansiranju katastra, ki je zdaj oddelek ObLO in se vzdržuje z družbenimi sredstvi. Tako finansiranje bi bilo možno, če bi uresničili enega od naslednjih predlogov: da bi se kataster združil z zemljiško knjigo in da bi se pripojil k Zavodu za izmero zemljišče in kataster v Novem mestu.

Najčesteje omenjajo možnost združitve katastra z zemljiško knjigo, k čemur jih silijo težnja po poenostavitvi celotnega postopka raznih sprememb, ki jih morata zaznati obe ustanovi. Poslovanje zemljiške knjige je občutno

poslovanje, skrajšati postopke in preiti kasneje na samostojno finansiranje združenih ustanov je poglavitni namen omenjene spojitve.

Pripojitev k novomeškemu Zavodu za izmero se sicer manjkrat omenja, vendar bi bila tudi možna. Nedvomno bi trebanjski kataster veliko pridobil s tem, zlasti kar se

tiče izkušenj v samofinansiranju, ki jih ima novomeški zavod nedvomno že precej.

Prve razprave in priprave o nadaljnjem poslovanju trebanjskega katastra že potekajo in bi bilo prav, da bi se kmalu odločili. Morda bo združevanje geodetske službe narekoval tudi zakon, ki ga pričakujemo z novo ustavo.

PRAVI ŽIVINSKI SEJEM

Pred Pavlinovo gostilno v Trebnjem je že leta javna tehtnica. Pri njej odkupuje od kooperantov poljske in druge pridelke ter živino tudi KZ Trebnje. Medtem ko imajo odkup poljskih pridelkov zlasti takrat, ko kmetje pospravijo letino, pa odkupujejo govedo, svinje in ostalo živino največ vsak ponedeljek. Pravijo, da je ob ponedeljkih v Trebnjem pravi semanj dan. Zakaj? Prodajalci, kmetje iz različnejših, zelo oddaljenih vasi, se v Trebnjem zadržujejo ves dan, največ v gostilnah, zunaj pa puščajo vpreženo živino in vozove. Nihče nima nič proti, če ta ali oni zavije v gostilno na dva deci — od daleč je prišel, prileže se mu — toda stanovalec okoljskih hiš moti mukanje živine in smrad po gnojnicah in drugih odpadkih, ki odteka od tehtnice na vse strani. Vse to je seveda proti vsem odlokom, ki urejajo javni mir, red in čistočo v naseljih. Bržčas imajo tudi v Trebnjem take odloke, ker pa se njihova določila očitno ne izvajajo, nameravajo prebivalci predela okrog tehtnice ostro protestirati pri ObLO. — Spričo tega se vedno bolj kaže potreba, da bi javno tehtnico iz Trebnja preselili kam iz naselja ali vsaj iz njegovega centra. Nedvomno bo treba želji stanovalec ugoditi, saj je izvajanje odloka o javnem miru, redu in čistoči eden poglavitnih pogojev za dobro počutje slehernega občana.

DESET MILIJONOV ZA CESTO

Bivši OLO Novo mesto je s cestnim podjetjem v Novem mestu izdelal program za rekonstrukcijo republiških cest na območju bivšega okraja Novo mesto. Program predvideva, da bi letos prenovili okoli 7 kilometrov ceste od Boštanj do Impoljce. Glavna sredstva bi bila dodeljena iz republiškega sklada za ceste, vendar morajo z udeležbo sodelovati tudi gospodarske organizacije, ObLO in OLO. Sevniska občina bi morala prispevati 10 milijonov dinarjev.

Svet za družbeni plan in finance ObLO v Sevnici je soglašal z višino prispevka

in predlagal ObLO, da najame posojilo v občinskem investicijskem skladu z rokom vračila desetih let in 2-odst. Na zadnji seji ObLO v Sev-

nici je bil sprejet sklep o njej. Posojilo za obnovo ceste Rimske Toplice — Videm Krško, na odseku Boštanj — Impoljca.

GASILCI V TRŽIŠČU IN NA TELČAH

Prostovoljni gasilski društvi v Tržišču in na Telčah sta imeli pred nedavnim občni zbor, kjer so pregledali in ocenili delo v minulem letu. Glavna naloga, ki so si jo gasilci zadali, je bila zgraditi stolp za sušenje vodovodnih cevi. Dosedaj so jih sušili po bližnjih kozolcih, pri tem pa se je delala velika škoda. Izvoljen je bil nov poveljnik

pionirskega odreda, ki bo imel dvakrat v mesecu vaje z najmlajšimi gasilci. Za častnega člana društva je bil izvoljen tov. Franc Hribar iz Pijavice, ki je več kot 40 let aktivno sodeloval v tem društvu. Vsa dela, ki jih bo gasilsko društvo opravilo v tem letu, bodo udarniška, pomagala pa bo Okrajska gasilska zveza.

TREBANJSKE NOVICE

prepočasno, pa tudi same vknjižbe so v več primerih navzkriž s stanjem po katastrskem elaboratu. Tako zemljiška knjiga n. pr. šele zdaj rešuje primere lastništva iz leta 1958, ko je bilo treba menjati lastnike na zemljiščih, ki jih je zasedla avtomobilska cesta. Poenostavitvi

99 NOVOLETNIH NAGRAD

HIMO hladilnik, SESALEC ZA PRAH, JEDILNI SERVIS in 96 KNJIŽNIH DARIL — vse pripravljeno za Vas!

Ali je akcija v celoti uspela?

Ob zaključku Jugoslovanskih pionirskih iger »LETO TELESNE KULTURE MLADIH«

Jugoslovanska zveza za skrb o otrocih in mladini je zaradi potreb organizirala stalno delo z mladino, ki le-tej na domiselne načine približuje raznotere dejavnosti. Jugoslovanske pionirske igre so bile organizacijska oblika, ustvarjena z namenom, doseči malo prej omejene cilje. Nadaljevale so se z akcijo »Moj kraj večeraj«, danes in jutris, lani smo bili priča akcije »Leto telesne kulture mladim«, letos pa pričujemo Jugoslovanske pionirske igre z naslovom »Tehnično kulturo mladim«.

S pomočjo množične akcije, ki je zajela prav vse pionirje in mladino Jugoslavije, je mlade spoznala marsikaj, kar ji je bilo do tedaj tuje, seznanila se je s preteklostjo, s pridobitvami revolucije, razmišljala je o tem, kakšen naj bil naš jutrišnji dan. Vse to pa je bilo toliko lažje, ker je mlade ljudi prevečal zdrav tekmovalni duh. Posredovali bomo nekaj podatkov iz lanske akcije. Zal, ne bomo mogli naštetih vsega, ker vrsta odrednih vodstev ni dostavila poročil (na) mimogrede ponovno poudarimo, da v akciji ne sodelujejo šole, ampak pionirski odredi, ker je nasprotno mnenje prosvetnih delavcev povzročalo odvečne težave.

JPI pod geslom »Leto telesne kulture mladim« so bile več kot samo niz športnih tekmovalij. V tekmovaljih so morali odredi poleg športnega dela ugotoviti tudi, kakšni so pogoji zanj na njihovih šolah, kako je z njihovim zdravjem, kako z mlečno kuhinjo ter podobno. Na to so izdelali načrt, kako odpra-

viti ugotovljene pomanjkljivosti. Zares temeljito razčlenbo stanja telesne kulture, rekvizitov, mlečne kuhinje, telesno vzgojnih objektov in zdravstvenega stanja otrok so naredili v manjšem številu občin. Najboljša je bila tu občina Metlika, deloma pa so uspeli v občini Sevnica, Videm-Krško in Novo mesto.

Plodno leto

V okviru lanskih pionirskih iger je bilo brez dvoma največ tekmovalij. Medrazrednih in šolskih tekmovalij je bilo 995, medodrednih srečanj 347, občinskih tekmovalij 215, okrajnih pa 8. V naštetih tekmovaljih je sodelovalo več kot 15 tisoč pionirjev in mladincev. Omejene številke kažejo, da je med šolsko mladino mnogo veselja za tekmovaljanje in medsebojna srečanja.

Premalo pa je bilo akcij za ureditev novih športnih objektov pri šolah, za preureditev dosedanjih in za ureditev sanitarij. Šolska mladina je uredila 17 manjših športnih igrišč, najlepša izmed njih so v Novem mestu, Sevnici, Leskovecu, Metliki, Adlešičih in drugod. Z doseženimi uspehi kljub vsemu ne moremo oti zadovoljni, ker urejeno zelenico vsaka šola nujno potrebuje, na žalost pa je še vedno precej takšnih, ki je nimajo. Teko je tudi za orodje, razno opremo za telovadbo in podobno. Obojega primanjkuje za redno telesno vzgojo pa tudi za izvenšolsko udeleževanje, z raznimi zbirkami in podobnim pa je bilo lani stor-

jenega v te namene premalo. Komaj 10 odstot vseh šol ali 11 šol ima telovadnice, telovadišča pa ima 57 šol. Na naštetih objektih se vsako leto vzrsta 22.191 otrok. Pri tem so mnoga telovadišča dokaj pomanjkljivo urejena. Tudi strokovnjakov za poučevanje telesne vzgoje je premalo, vsega jih imamo v okraju 11, nastalo vrzel pa izpolnjujemo s honorarnimi predavatelji ali pa tako, da telovadbe sploh ni...

Starši - pazite!

Pri oceni zdravstvenega stanja šolske mladine bomo našli tudi porazne in zaskrbljujoče ugotovitve. Pri otrocih je vedno več primerov deformacij, to pa opozarja na potrebo po telesni vzgoji in telovadbi. Kar 2% šolskih otrok je telovadbe oproščeni, podobne probleme pa bo treba reševati z ortopedsko telovadbo. Doslej so jo uvedli na zelo majhnem številu šol, lepe uspehe pa so dosegli z ortopedsko telovadbo v Metliki. V akciji JPI smo ugotovili, da je med šolskimi otroki precej primerov podhranjenosti. 99 odst otrok prejema v šolah malico, kljub temu pa marsikje prehrana zaradi dolge poti v šolo, zaradi prevozov in v posameznih primerih tudi zaradi neurejenih družinskih razmer ne zadošča.

Da ne pozabimo tega, kar smo ugotovili o sanitarno-higienskih napravah. Ze tako redke kopalnice in umivalnice so največkrat neuporabne, stranišča so večji del poljska, neurejena, angleških je zelo malo. Okoli šolskih stavb so marsikje nepotrebni odpadki, nezložena drva, podrtje ograje, nevdrževana oprema na igriščih, zanemarjeni vrtni in podobno. Celo vrsto pomanjkljivosti smo našli zato, ker so mnogi odredi, ki so sicer dosegli lepe uspehe, prav zaradi podobnih pomanjkljivosti izgubili boljše mesta v tekmovalju.

Skoraj 30.000 prostovoljnih ur!

V delovnih akcijah je 5252 učencev opravilo 29.700 delovnih ur (ureditev igrišč, šolskih vrto, čiščenje dvorišč in pogozovalna dela), prometno značko je osvojilo 1632 učencev, v tekih je sodelovalo 6972 učencev, srebrni šolski športni znak je osvojilo 962, bronastelega pa 1452 učencev; na letovanjih je bilo 1697, na zimovanjih pa 80 učencev; v štafeti mladostij jih je sodelovalo 4784, skupaj pa so pretekli 446 km. Na sprejemni štafeti je sodelovalo 11.478 učencev. V nabiralnih akcijah je mlade šbrala v okraju 20 milijonov din, samo pionirski odred »Katje Rupena« v Novem mestu pa je za izgradnjo svojega igrišča zbral 2 milijona 462 tisoč 864 dinarjev. Pionirski odredi so priredili preko 600 raznih proslav, akademij, sprejemov, programov in izletov, trije odredi so dobili nov prapor, razvij pa je bil tudi en prapor šolskega športnega društva. V okraju je bilo ustanov-

ljenih 31 šolskih športnih društev, deluje pa jih 37 s 168 sekcijami in 5937 člani. 3006 učencev je pisalo nalogo o telesni kulturi, prirejenih je bilo več kot 3 tisoč izletov, v lanskim JPI pa je v 128 šolah sodelovalo 91 pionirskih odredov z 22.191 učenci.

Najboljši med najboljšimi

Kdo je najboljši in komu nagrade? Odgovor ni lahak, zlasti zato, ker poročila niso prihajala redno in ker je bilo treba zbrati in preveriti mnogo števil. Mnogi občinski odbori JPI niso bili dovolj delovni, nekateri, zlasti v Metliki, Novem mestu, Sevnici in Vidmu-Krškem, pa so dosegli lepe uspehe. Razvrstitve odredov v občinah so opravile občinske komisije, okrajna pa jih je razvrstila v širšem merilu. Upoštevana so bile tudi štirirazredne šole, čeprav niso mogle doseči toliko točk kot osmerazredne. 500 tisoč din, namejenih na gradam za najboljše, naj bi po prvotni zamisli uporabili za 10 kolektivnih in 5 posameznih nagrad. Ker so bili tekmovalci ob koncu močno izenačeni, se je okrajna komisija odločila razdeliti 21 nagrad odredom in 5 nagrad posameznikom. Z uspehi, doseženimi v prizadevnem delu in tekmovalju, so se odredi, ki prejmejo nagrade, razvrstili tako:

- 1. PO »Katje Rupena«, Novo mesto, 2. PO »Slavko Kladiček«, Sevnica, 3. PO na osnovni šoli Metlika, 4. PO »Marsala Tito«, Leskovec pri Krškem, 5. PO »Crnih rudarjev«, Senovo, 6. PO »Bratov Pirkočevcev«, Sentjerne, 7. PO »Edward Kardelja«, Črnomelj, 8. PO »Poborske Milice«, Veliki Podlog, 9. PO »Laze« 10. PO »Primož Trubar«, Loka, 11. PO »Karel Destovnik-Kajuha«, Videm-Krško, 12. PO »Staneta Rozmana«, Videm-Krško, 13. PO »Franca Lokerja«, Sentruper, 14. PO »Bratov Milavcevev«, Brežice 1, 15. PO »Anton Kržišnik«, Brežice 2, 16. PO »Jože Mihelič«, Semič, 17. PO »Janez Trdinca«, Sopiče, 18. PO »Katje Rupena«, Mirna peč, 19. PO »Vrščiček«, Prevala, 20. PO »Staneta Rozmana«, Veliki Gaber, 21. PO »Trščice«.

Objavljena lista je dokončna, posamezni odredi so nagrade že prejeli, drugi jih še bodo, bodisi po pošti ali osebno ob članov okrajnega odbora JPI. Vsi odredi, ki so v JPI sodelovali, prejmejo pisemna priznanja. Za podelitev republiških nagrad so predlagani odredi, ki so zasedli prva štiri mesta.

JPI pod geslom »Leto telesne kulture mladim« so razgibale življenje na naših šolah. Mladi rod je v številnih tekmovaljih in srečanjih vzijubil telesno kulturo in se hkrati lotil marsičesa v šolskem okolju. Ob koncu priručna zahvala vsem odredom in vsem posameznikom, ki so v velikem tekmovalju sodelovali, ter skromna želja, da bi to, kar smo lani začeli, postalo na vseh šolah stalna oblika dela. Frane Segedin

Razpis VII. partizanskega pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane«

Kot prejšnja leta bo tudi letos 12. maja v Ljubljani tradicionalni partizanski pohod »Ob žici okupirane Ljubljane«. Tekmovanje v vseh kategorijah je ekipno. Ekipo sestavlja 5 tekmovalcev, ki morajo, razen v štafeti, prispeti na cilj istočasno, sicer se rezultat ne upošteva.

- Pravico nastopa v posameznih kategorijah imajo: 1. V MANIFESTATIVNEM pohodu za ženske, moške in mešane ekipe: vse osnovne družbene in strokovne organizacije, šole, odredi predvojaške vzgoje, ekipe enot Ljudske milice in enot JLA s tekmovalci oziroma tekmovalkami, rojenimi leta 1953 in prej. 2. V TEKMOVALNEM pohodu ZA MOSKE ekipe: vse osnovne družbene in strokovne organizacije, odredi predvojaške vzgoje, ekipe enot JLA in enot Ljudske milice s tekmovalci, rojenimi leta 1944 in prej. 3. V TEKMOVALNEM pohodu ZA ŽENSKKE EKIPE: vse osnovne družbene in strokovne organizacije s tekmovalkami, rojenimi leta 1943 in prej. 4. V ŠTAFETI 5 x 1000 m: moške ekipe srednjih in vajenskih šol, sestavljene iz rednih dijakov. Za vse udeležence — razen v manifestativnem pohodu — je treba k prijavi priložiti zdravniško spricovalo. Prijave, ki morajo vsebovati priimek, ime in letnico rojstva tekmovalcev, je treba poslati na naslov: Odbor za partizanski pohod »Ob žici okupirane Ljubljane«, tekmovalna komisija, Ljubljana, Komenskega 7. Zadnji dan prijave je 4. maj 1963.

Ni meja za Ljudsko tehniko

Novi člani okrajnega odbora Ljudske tehnike v Ljubljani so postali naslednji bivši člani novomeškega okrajnega odbora: inž. Mirko Pečar, Marijan Tratar in Viktor Porenča. Na plenumu okr. odbora LT v Ljubljani so se dogovorili, da bo prihodnji plenum aprila v Kranju.

Z ukinitvijo novomeškega okraja se stiki med občinami bivšega okraja ne smejo pretrgati. Poživiti bo treba dejavnost občinskih odborov LT, Ljudski tehniki pa bo morala bolj pomagati tudi Soci-

Hokey na travi: SENOVO IN VIDEM-KRŠKO!

Pred kratkim smo prejeli od republiškega odbora za hokej rezultate prvenstva Slovenije za leto 1961-1962.

- HDK — 12 točk, TVD Partizan, Senovo — 8 točk, SŠD Mladost, Trbovlje — 4 točke. V finale za prvaka Slovenije sta se tako uvrstili prvoplasirani ekipi. Finale bo 14. aprila v Celju, povratna tekma pa 28. aprila v Murski Soboti. Z uspehom obeh moštev iz občine Videm-Krško smo delno lahko

zadovoljni. Mogoče nas je malo razočaralo moštvo Partizana s Senovega, ki je bilo pred leti celo slovenski prvak. Moštvo krškega Partizana so sestavljali predvsem dijaki TSS, ki so v spomladanskem delu prikazali nekaj lepih tekem in so nas predvsem z zmago v Trbovljah (2:0) ugodno presenetili. Letos Partizan ne bo imel več te sezonske, temveč bo deloval v okviru SŠD TSS. J. C.

Rekorjno leto za Postojnsko jamo

Lani je Postojnsko jamo obiskalo nad 280.000 ljudi, kar predstavlja rekord v 145 letih, kar je jama odprta. Razen 136.884 domačih turistov si je Postojnsko jamo ogledalo tudi 144.215 tujih gostov iz več kot 80 dežel. Zanimivo je, da je bilo lani več tujih kot domačih obiskovalcev. Gostje pa so si letos bolj kot prejšnja leta ogledovali bližnjo Pivko, Crno jamo in zgodovinski grad Erazma Predjamskega. Letos nameravajo pri Postojnski jami razširiti prostor za parkiranje in zgraditi vrsto novih objektov. V prvo fazo del boča investirali blizu 220 milijonov dinarjev.

Preizkušajo novo cepivo proti gripi!

Strokovnjaki republiškega Zavoda za zdravstveno zaščito na Torliaku pri Beogradu so končali delo pri proizvodnji novega cepiva proti gripi. Menijo, da bi letos z množično uporabo tega cepiva lahko preprečili epidemijo gripe. Cepivo je laboratorijske preizkušnje že preživelo, trenatno pa ga preizkušajo še na prostovoljcih, da bi še enkrat preverili njegovo zaščitno in druge sposobnosti.

Ne jezite se, če ga v trafikih zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na vaš domači naslov

NAŠ OBISK

Od jutra do večera, vsak dan: TIK-TAK, TIK-TAK...

V delavnici novomeškega urarskega mojstra Zdravka Budna sem opazil veliko starinsko uro. »Bidermajerica je, z muziko, moja lasta, je pripomnil mojster. »Pred kratkim sem dobil v popravilo najmanj 200 let staro uro.« Je dodal. Ošel je proti uram in se vrnil s pozlačeno starinskim predmetom. »Ure je mehanizem je precizen. Namestil bom kazalce, jo pregledal pod lupo, pa bo spet šla. Šla bo.« Opazoval sem ure vseh vrst — stenske, namizne, budilke, ročne, žepne (mojster bi jih najbrž naštel še več), vsch

»Kako so zadovoljne stranke?« »Vsaka popravljena ura ima 6-mesečno garancijo. Če so zadovoljne, pa lahko ugotovite po vedno novih naročilih.« »Kdo je potemtakem dober urar?« »Tisti, ki je tudi strokovnjak. Strokovnjak pa mora imeti potrpljenje, občutek za natančnost, ker je treba v urarstvu delati z natančnostjo stotinke ali tisočinke milimetra. Kdor ni urar, se mu zdi vse skupaj zelo preprosto.« »To so izkušnje koliko let?« »Samostojen urar sem od

Šahovsko prvenstvo Novega mesta

V nadaljevanju društvenega prvenstva so bili doseženi naslednji rezultati:

- 7. kolo: Klevišar : Škerlj 0:1, Kranjc : Fink remi, dr. Goleš : Bartolj — remi, Sitar : Penko remi, Ilc : 0:1; 8. kolo: Penko : Adamič 1:0, Radovanovič : Tisu remi, Škerlj : Ilc 1:0, Bartolj : Kranjc 1:0, Sitar : dr. Goleš 0:1; 9. kolo: dr. Goleš : Penko 0:1, Kranjc : Sitar 0:1, Klevišar : Bartolj 1:0, Ilc : Fink 1:0, Tisu : Škerlj remi, Adamič : Radovanovič 0:1; 10. kolo: Penko : Radovanovič 1:0, Škerlj : Adamič 1:0, Fink : Tisu 0:1, Bartolj : Ilc 1:0, Sitar : Klevišar 1:0, dr. Goleš : Kranjc 0:1; 11. kolo: Ilc : Sitar 0:1, Tisu : Bartolj remi, Radovanovič : Škerlj remi.

Po nepopolnem zadnjem kolu je znan le zmagovalac turnirja Tone Škerlj, ki je s 6 zmagami in 5 remiji nabral 8,5 točke. Na drugem mestu je Sitar s 8 točkami, ki je izgubil partijo proti dr. Golešu, kjer je imel figuro in 2 kmetna več. Po dokončanju partije s Kranjcem se bo Sitarju verjetno pridružil še Penko, ki ima sedaj 7 točk. Četrto in peto mesto si delita Tisu in Radovanovič s 7,5 točke, šesto mesto pa je zasedel Bartolj s 7 točkami. Sedmo in osmo mesto bosta zasedla dr. Goleš in Klevišar. Ostala mesta so še odprta. Sitar, Tisu in Bartolj so na turnirju osvojili I. kategorijo, Radovanovič pa jo je potrdil.

NOVO MESTO : DOMZALE 3:3

Oslabljeni Novomeščani (brez Penka, dr. Sile in Bartolja) so v Domžalah izgubili dvoboj z domačo ekipo. Priznati moramo, da so se domačini na dvoboj resno pripravili in njihovi znagi ne moremo oporekati Pri Novomeščanih je zmagal samo Gajski, izgubili pa so Škerlj, Radovanovič in Sitar. Ostale partije so se končale z remiji.

Tavčar vodi na turnirju v Loku

Na šahovskem turnirju v klubu PD »Primož Trubar« v Loku igra 13 šahistov. Vodi Tavčar, ki do zdaj še ni bil poražen. Razen nje-

ga sta zelo dobra še dva igralca, ki poleg Tavčarja igra v šahovskem šahovskem klubu v Zidanem mestu. Turnir se bo končal proti koncu januarja, trije najboljši pa bodo nagrajeni. S. Sk

Zmagal je Nace Kralj

Solsko športno društvo »Poletje« v Sentjerneju, ki je bilo ustanovljeno lani septembra, ima šest sekcij: za mali rokomet, mali no-

Najboljši športniki TSS

V decembru preteklega leta je mladinski komite TSS v Vidmu-Krškem izvedel anketo o najboljšem športniku leta 1962.

Prvo mesto je brez konkurence zasedel dijak Peter Jesenšek. Njegov največji uspeh je vsekakor uvrstitev v finale članskega državnega prvenstva v plavanju za posameznike, kjer je zasedel na 200 metrov hrbtno s časom 2:33:2 odlično četrto mesto. Obenem pa je na mladinskem državnem prvenstvu v isti disciplini zasedel drugo mesto.

Drugo mesto je osvojil dijak Emil Salmič za uspehe v dviganju uteži. Na državnem prvenstvu za mladince je osvojil 4. mesto. Treje mesto je zasedel vsestranski športnik Rudi Iskra. To je eden najboljših strelcev slovenske rokometne lige ter plavalec in va-

terpolist Celuloze. Na četrtem mestu je zopet plavalec, in sicer Sandi Lileg. V disciplini 200 m delfin je v letu 1962 dosegel v Sloveniji najboljši čas pri mladincih. Peto mesto zavržema Jože Cernelič, ki je na dolajskem prvenstvu v atletiki v teku na 3000 m zasedel prvo mesto, šesto in sedmo mesto pa atleta Andrej Zupančič in Janez Otrina.

Ti rezultati kažejo, da so dijaki dosegli zelo lepe uspehe, čeprav na šoli nimajo predavatelja telovadbe.

Prvim trem športnikom je mladinski komite podaril lepe, praktične nagrade. Mladinski komite TSS želi v letu 1963 vsem dijakom čimlepše uspehe v učenju, kakor tudi v športnem udeleževanju! J. C.

Prvenstvo SŠD »Katja Rupena« v smučarskih skokih

Delo SŠD »Katja Rupena« v Novem mestu kljub zimski uspešno poteka. Delajo vse sekcije in udeležba je na treningih zadovoljliva.

V letošnjem letu je imelo SŠD že več tekmovalij. Izvedena so bila prvenstva v šahu in streljanju. V nedeljo, 13. januarja, je bilo organizirano prvenstvo v smučarskih skokih na skakalnici v Kosovem gozdu, ki so jo naredili člani društva sami pod vodstvom predmetnega učitelja Igorja Penka. Zanimivo je, da so boljše mesta dosegli učenci 7. razredov.

- Rezultati: 1. Janez Doljak (8.b) 12 in 11,5 m, 2. Janez Menger (7.d) 11 in 10,5 m, 3. Jože Potrč (7.c) 10,5 in 9 m, 4. Boštjan Spilcer (8.b) 10 in 9,5 m, 5. Jože Slajkovec (7.b) 9,5 in 9,5 m, 6. Marjan Urbas (7.c) 9,5 in 9,5 m, 7. Janez Jenič (7.c) 9,5 in 9,5 m, 8. Milan Skobe (7.c) 9,5 in 9 m, 9. Marjan Pirc (7.c) 9,5 in 9 m, 10. Matjaž Verbič (8.d) 9 in 8 m. Sledijo: Ueman, Ilvar, Zibert, Kump, Mohorič, Rahne, Božič in Krhin. Stanislav Granda

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 18. januarja: Vera Sobota, 19. januarja: Marij Nedelja, 20. januarja: Boštjan Ponedeljek, 21. januarja: Neža Torok, 22. januarja: Viktor Sreda, 23. januarja: Rajko Četrtek, 24. januarja: Felicitjan

ZAHVALE

ZAHVALA OTROK

Učenci osnovne šole Sela-Hinje se Društvu prijateljev mladine Novo mesto-center iskreno zahvaljujejo za povabilo ob prihodu dedka Mraza in za obdarovanje. Prav lepa hvala tudi vsem, ki so učence prenočili in pogostili.

MALOGLASJE

STANOVANJSKO HIŠO prodam z gospodarskim poslopijem, vinogradom, sadovnjakom in gozdom 4,5 na v bližini avtomobilske ceste, Karteljevo pri Novem mestu. Naslov v upravi lista (22-63).

VSELJIVO štirisobno stanovanje prodam v Novem mestu. Naslov v upravi lista (21-63).

STANOVANJSKO HIŠO s sadnim vrtnom in manjšim gospodarskim poslopijem ugodno prodam v Dobindolu, 15 minut od železniške postaje Uršna sela. Naslov v upravi lista pod značko »Ugodno« (19-63).

SLAMOREZNIČO, težke in lahke sani, par lahkih komatov in reporeznico prodam. Ogled pri: Osojnik, Muharber 12 - Novo mesto.

ENOSOBNO STANOVANJE nujno potrebujem v Novem mestu ali bližnji okolici za krajši čas. Plačam tudi vnaprej. Franc Mrzole, Prečna 9, Novo mesto.

FANT z dostuženo vojašnico dobi službo h konjem. More, Novo mesto.

GOSPODINJSKO POMOČNICO takoj sprejemam za 3 mesece ali žensko, ki bi hodila na dom pa zlit otroka od 7. do 14. ure. - Naslov v upravi lista (17-63).

MOSKO ROČNO URO sem našel 21. decembra 1962 na mostu v Novem mestu. Lastnik jo dobi pri Pečariču, Novo mesto. Nad mlini 21.

VEC PRAZNIH ALBUMOV kupim za zbiranje znamk. Ponudbe s opisom in cenami pošljite na upravo Dol. lista pod »Znamke«.

KINO

Brestanica: 19. in 20. jan. nemški barvni film »Ešnapurski tigr«,

NOV DOLENJSKI REKORD: »Pionir« 6798 kegljev!

V prvem kolu republiške kegljaške lige je Pionir iz Novega mesta nastopil na kegljišču Konstruktorja v Mariboru. Kegljisti so letos popravili, tako da omogoča odlične rezultate. Ob tej priliki sta bila dosežena tudi dva nova dolejska rekorda: Pionir je izboljšal svoj rekord na 8x200 lučavej kar za 183 kegljev; novi rekord znaša 6798 kegljev, kar da odlično povprečje 850 kegljev. Drugi rekord je postavil na 200 lučavej Jože Mrziak, ki je prvič prebil tako imenovani kegljaški zid 900 kegljev. Njegov rekord znaša sedaj 911 kegljev in uvršča Mrziaka med najboljšje v Sloveniji.

V Mariboru smo bili priče odličnim rezultatom cele Pionirjeve ekipe, saj so vsi prekorajčili 800 kegljev. Njihovi rezultati so naslednji: MURN 866, FILIPČIČ 851, VESELE 856, LEGISA 802, HREN 826, BARBIČ 827, JUNTEZ 859 in MRZ-LAK 911.

Tudi ekipno je v Mariboru Pionir presenetil, saj je na tujem kegljišču premagal Branik za 111 kegljev in tudi odlično ekipo Celja za 92 kegljev. Za sedaj je v Mariboru boljši od Pionirja samo državni prvak iz Kranja, ki je v dvoboju s Pionirjem postavil nov državni rekord s 6929 keglji. Rezultati: Triglav 6929, Pionir 6798, Celje 6706, Branik 6687.

V nedeljo je Pionir nastopil v Celju in prav tako dosegel zelo dober rezultat, povprečno 836 kegljev. Zelo dobra sta bila Barbič in Legisa, nasploh pa so bili tukaj boljše tisti tekmovalci, ki so v Mariboru dosegli slabše rezultate. Rezultati Pionirjevih tekmovalcev: MURN 837, FILIPČIČ 807, VESELE 812, LEGISA 862, HREN 845, BARBIČ 868, JUNTEZ 830 in MRZ-LAK 831.

Ekipni rezultat v Celju pa je naslednji: Triglav 6866, Celje 6806, Branik 6714 in Pionir 6692.

Iz rezultatov se vidi, da je Pionirjeva ekipa odlično pripravljena in ima vse možnosti, da se uvrsti v hrvaško-slovensko ligo in tudi na državno prvenstvo. O končnem vrstnem redu bomo zvedeli šele čez mesec dni, ko bo končano to najtežje kegljaško tekmovanje. Pionir bo igral v drugem kolu s Ljubljano, ki je lanski prvak, v Kranju in na Jesenicah. (en)

23. jan. slovenski film »Nočni izleti«.

Brežice: 18. in 19. jan. francoski film »Noč vohunov«, 20. in 21. januarja italijanski film »Vse v rok službes«, 23. jan. zahodnonemški film »Zadnji bo prvis«.

Cromel: 18. in 20. jan. ameriški barvni film »Potovanje v središče zemlje«, 22. in 23. jan. francoski film »Nepredvideno«.

Kostanjevica: 20. jan. ameriški film »Pesek Ivo Djimes«.

Metlika: 19. in 20. jan. francoski film »Ljubezen pod nadzorštvo«, 23. jan. angleški film »Kratko srečanje«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATICNI URAD VINICA

Izven bolnišnice je bil decembra rojen en deček.

Poročila sta se: Peter Djordjevič, študent iz Maribora, in Ivanka Simčič, uslužbenka iz Vukovec. Umrla sta: Katarina Medved, gosposinja z Daljnih njiv, stara 85 let, in Rudolf Trempus, kmetovalec iz Ogulina pri Vinici, star 56 let.

MATICNI URAD VIDEM-KRSKO

Izven bolnišnice je bila decembra rojena ena deklica.

Poročili so se: Janez Pušavec, študent iz Trbiča, in Marija Pečnik, tovarniška delavka s Spod. Starega gradu; Alojz Gerjevič, mizarjski pomočnik iz Rayen, in Marija Jazbinšek, gosposinjka pomočnica iz Vidma-Krškega; Janez Cerovšek, ključavničar s Senovca, in Marjeta Uršič, uslužbenka iz Vidma-Krškega; Ludvik Tomo, strojni ključavničar iz Vidma-Krškega, in Irena Cener, uslužbenka s Trške gore.

Umri so: Franc Špiler, učitelj iz Anovca, 80 let; Franc Pečnik, posestnik iz Dolenje vasi, 92 let; Jože Salamon, osebni upokojenec iz Vidma-Krškega, 48 let; Marija Barbič, posestnica iz Vidma-Krškega, 81 let; Peter Gošek, osebni upokojenec iz Vidma-Krškega, 69 let; dr. Jakob Jan, osebni upokojenec iz Vidma-Krškega, 89 let; Peter Kravos, osebni upokojenec iz Vidma-Krškega, 80 let.

MATICNI URAD DOL. TOPLICE

Decembra ni bilo rojstev izven bolnišnice.

Poročila sta se: Alojzij Senica, kovač iz Sel pri Dol. Toplicah, in Jožeta Stravs, gosposinja iz Meniške vasi.

Umri so: Ana Novina, učiteljica s Podturna, 82 let; Franc Muška, učitelj iz Dol. Toplic, 76 let; Ivan Plantan, osebni upokojenec iz Uršnih sel, 62 let; Ana Avguštin, učiteljica s Podturna, 83 let.

MATICNI URAD SEVNICA

Izven bolnišnice je bil v decembru rojen en deček.

Poročili so se: Stanislav Anderl, telefonski monter iz Celja, in Ana Jazbec, delavka iz Sevnice; Franc Košorok, krojač s Lončarjevega doma, in Marija Jalovec, šivilja iz Sevnice; Boris Kozameršnik, strojni tehnik, in Danijela Dolinšek, uslužbenka, oboje iz Sevnice; Ladislav Simončič, logar iz Hotele, in Marija Kolarik, uslužbenka iz Račice; Alojz Pizac, električar iz Hrastnika-Log, in Ana Pečnik, delavka iz Sevnice; Martin

Mokronog: 19. in 20. jan. francoski film »Prehod čez Rena«.

Novo mesto »Krkca«: od 18. do 21. jan. nemški barvni film »Grščina strahova«, od 22. do 24. jan. nemški film »Jazz, ljubezen in pesem«.

Semič: 20. jan. francoski film »Veliki poglavar«.

Sevnica: 19. in 20. jan. italijanski barvni film »Vojska in mir« - I. del. 23. jan. italijanski barvni film »Vojska in mir« - II. del.

Trebnje: 19. in 20. jan. ameriški barvni film »Trgatevi«.

Zužemberk: 20. jan. jugoslovanski film »Signal nad mestom«.

MATICNI URAD NOVO MESTO

V času od 7. do 14. januarja je bilo rojenih 14 dečkov in 11 deklic.

Poročili so se: Ivan Kotar, ključavničar, in Stefanija Vidmar, hči kmetice, oboje s Broda; Anton Udovc, uslužbenec, in Nikolaja Peček, delavka, oboje iz Mokronoga; Janez Turk, delavec, in Ana Voglar, delavka, oboje iz Medvod; Metod Lukšič, mizar z Vrha pri Ljubnem, in Justina Turk, delavka iz Malega Oreha.

MATICNI URAD NOVO MESTO

V času od 7. do 14. januarja je bilo rojenih 14 dečkov in 11 deklic.

Poročili so se: Ivan Kotar, ključavničar, in Stefanija Vidmar, hči kmetice, oboje s Broda; Anton Udovc, uslužbenec, in Nikolaja Peček, delavka, oboje iz Mokronoga; Janez Turk, delavec, in Ana Voglar, delavka, oboje iz Medvod; Metod Lukšič, mizar z Vrha pri Ljubnem, in Justina Turk, delavka iz Malega Oreha.

Umri so: Marija Dolinšek, upokojenka iz Malkovca, 66 let; Ladislav Šurla, trgovski pomočnik iz Gor. Straže, 55 let; Ana Kavšek, kmetovalka iz Ločne, 63 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Mihaela Klepic iz Otovca - Lučko, Marija Kulovec iz Dol. Straže - Jožica-Mojca Lukovec iz Metlike - Damjana, Marija Zgonc s Gor. Pijavškega - Jožeta, Marija Plut iz Malega Lesča - Zdenko, Nada Vesel iz Lazca - Riharda, Fani Lešnjak iz Bršlina - Irena, Ljudmila Lukežič iz Sardinje vasi - Edvarda, Štefka Gnetič iz Otraska - Franciško, Marija Klobučar iz Bršlina - Marka, Kristina Kočman iz Luterskega sela - Kristino, Vida Rodič iz Harinje vasi - Franca, Marija Borse s Pristave - Jožeta, Gabrijele Zoran iz Drenja - Mibo, Jožeta Kraševc iz Sentjurja - Borisa, Anica Zunič iz Cronomlja - Pavlino, Bozika Špelko iz Jume - Ignaca, Kristina Turk iz Zaloga - Kristino, Florjana Šenk z Bučke - Lojzeta, Ana Turšič iz Kamaja - deklico, Milena Hrastar iz Jedinščice - dečka, Doroteja Jarc iz Dol. Ajdovca - dečka, Ivanka Pečarič iz Curil - deklico, Kristina Kozlevčar iz Kočevja - dečka, Terezija Ovniček z Dolca - dečka, Berta Križnik iz

Pieša - deklico, Albina Mencin iz Gabrijel - deklico, Marija Hočvar s Krke - deklico.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Fanika Bogolin iz Viher - Rudija, Alojzija Veršec iz Nove vasi - Vladimira, Olga Cerkuč iz Rasteva - Franca, Marija Bogdanovič iz Brežice - Sinišo, Zdenka Razberger iz Vidma-Krškega - Bredro, Dragica Mokrovič iz Laduča - deklico, Marija Posel iz Ključa - Křeša, Fanika Pavlovič iz Cerkelj na Gorenjskem - Marjetko, Nada Kranjčič iz Krške vasi - Borisa, Marija Koleša iz Vidma-Krškega - Brito, Zofija Virant iz Koritnega - Branko, Albina Bučar iz Jelš - Jožeta, Marija Oršič iz Savskega Marofa - dečka, Francka Gramc iz Vitne vasi - Antonijo.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Karlu Tratarju, rudarju iz Kočevja, je pri delu padel kos premoga na prsi; Antona Mežnaršiča, posestnika iz Prečne, je podri splašel vol; Zdenka Blatnik, hči mizarja iz Stopič, je padla na beton in si poškodovala glavo; Franc Jankovič, delavec iz Vinje vasi, je padel s kolesom in si poškodoval desno koleno; Jožeta Riflja, ribogojca iz Prečne, je na poti domov nekdo udaril s palico po glavi; Anton Vidmar, progovni delavec iz Kota, se je opelkel z vročim železom po levi nogi; Antonijs Kramarič, invalidska upokojenka iz Cronomlja, se je z vrela vodo poparila po desnem kolenu; Andreja Kovač, hči delavca iz Dol. Ponikev, je padla 2 m globoko in si poškodovala glavo; Emilija Fric, družinska upokojenka iz Soteske, je na poljedici padla in si poškodovala prsti kos.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden sta se ponesrečila in iskala pomoči v brežiški bolnišnici: Amalija Dežman, upokojenka iz Bizeljskega, je v stanovanju padla in si poškodovala prsti kos; Osvalda Klavžarja iz Glogovega broda pa je nekdo udaril po glavi in ga poškodoval.

VSAK ČETRTEK: DOLENJSKI LIST!

Kmetijstvo na področju Čateža

Program razvoja kmetijske proizvodnje na področju Čateža se odvilja po predvidenih smernicah. Kmetijska zadruga Brežice bo organizirala na tem območju dva proizvodna obrata. Poizkuzno že obratuje vrtnarija z ogrevanimi rastlinjaki na 10.000 m² površine. Uredili bodo še 10 - 15 ha

zunanjih proizvodnih površin. Prvi pridelki paradiznika v novem rastlinjaku so odlične kakovosti in gredo dobro v promet. Za dosežene uspehe gre vse priznanje delovnemu kolektivu obrata, ki uspešno dela pod strokovnim vodstvom prof. Franca Vardijana. V kratkem bodo poslani na trg tudi prve količine sveže solate. Intenzivno se pripravljajo tudi na proizvodnjo cvetja, predvsem žlahtnih vrtnic in nageljnov.

Drugi obrat na Čatežu, ki bo imel 100 do 150 ha površine, bo sadjarsko živinorejskega značaja. Zaradi izredno ugodnih pogojev bodo obnovili 50 ha plantažnega nasada hrušč. Iz elaborata je razvidno, da bo proizvodnja sadja organizirana na najšodnejših osnovah, z namakanjem in kompleksno zaščito dreves proti pozehi. Za obnovo plantaže bodo vložili 150 milijonov sredstev. Ostale obdelovalne površine bodo vključene v intenzivno proizvodnjo živinske krme, ker bo imelo posestvo na Čatežu v

novih modernih hlevih 250 stojišč za paitanje govedi.

Za izvedbo programov so se lotili intenzivnega pridobivanja zemljišč iz zasebnega sektorja. V teku je široka akcija za odkup zemlje; nekaj so je vzeli v najem, ostalo bodo pridobili z arondacijskim postopkom. Dosedaj so na področju KZ Brežice odkupili nad 40 ha obdelovalne zemlje.

Kmetijska zadruga bo potrebovala v novih obratih večje število strokovnih delavcev. Osnovni pogoji za zaposlitev pa so seveda stanovanja. Tudi ta problem bodo reševali skladno z razvojem proizvodnje. Predvidena je postopna izgradnja več štiri-stanovanjskih blokov za delavce; z gradnjo prvega objekta bodo začeli že prihodnje leto. Skrb za družbeni standard kmetijskih delavcev je edino pravilna smer našega socialističnega razvoja, ker so bili le-ti do sedaj zapostavljeni in primeri z industrijskimi delavci.

TOREK, 22. JANUARJA: 8.05 Baritonske arije iz Verdijevih oper - 8.55 Za šolarje: Zgodba o vtrajnem tekaču - 9.45 Zabavala vas bo Kmečka godba - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 Radijska kmečka univerza inž. Janez Saksida: Poljedelske pedagoške nagloge pri strojni in višji agronomski šoli v Mariboru - 12.30 Melodije na tekočem traku - 13.30 Minute za Chopina - 14.05 Slavni meje - slavne arije - 15.15 Ansambel Aca Müllerja in Jožeta Kampiča - 17.05 Koncert po željah poslušalcev - 18.45 S knjižnega trga - 20.00 Intermezzo z godali - 20.15 Radijska igra: Marjan Marinc: Lavina (prva izvedba) - 21.40 V ritmu Latinske Amerike.

SREDA, 23. JANUARJA: 8.05 Jutrarnji koncert - 8.55 Pisani svet pravlje in zgodbe - 9.25 Zabavni kalejdoskop - 10.15 Med člani skladateljske skupine Pro musica viva - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 Kmetijski nasveti: vet. France Skušec: Zreza telet - 13.30 Veselo in popularno - 15.15 Glasba na šestih strunah - 17.05 Govorica glasbenih instrumentov, III. - 18.25 Na planinah lušno biti... - 18.45 Ljudski parlament - 20.00 Spoznavajmo svet in domovino - 21.15 Na nočni kalejdoskop.

ČETRTEK, 24. JANUARJA: 8.20 Zvoki z južnega morja - 8.55 Za šolarje: Večer pri Pejakih - 9.25 Odlomki iz slovenskih oper - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 Radijska kmečka univerza: inž. Olga Štefala: Ekonomika proizvodnje breskev - 13.30 Uvertura in arije iz Mozartovih oper - 14.05 Sano Vretnjak: Simfonija - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 17.45 Portret v miniaturi - 18.45 Radijska univerza: inž. Jaka Čuček: Zrak v prahu - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Skupni program JRT - studiu Ljubljana - 20.45 Novo v znanosti.

SPORED RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00 Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

ČETRTEK, 17. JANUARJA: 8.20 Zabavni orkester RTV Ljubljana - 9.25 Iz oper Sergeja Prokofjeva - 10.15 Hitri prsti - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 Radijska kmečka univerza: Franjo Fijavč: Koliko sadja izvozimo letno iz Slovenije - 12.30 Majhna prodajalna plošč - 14.05 Z godali na spredu - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Turistična oddaja - 18.10 Veliki zabavni orkestri tega tedna - 19.05 Glasbene razglednice - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.00 Večer umetniške besede: Lojze Rozman.

PETEK, 18. JANUARJA: 8.05 Vesela godala - 9.25 Novi posnetki srbskih pesmi in kol - 10.15 Charles Gounod: Valpurgina noč iz opere »Faust« - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 Kmetijski nasveti: vet. Jože Jurkovič: Stanje konjereje v Sloveniji - 12.45 Pevec in komponist Matija Cerar - 13.30 Od severnoameriških prelij do madžarske puste - 14.35 Poje baritonist Robert Merrill. - 15.20 Nekaj fužnih ritmov - 17.05 Trije veliki mojstri baroka - 18.45 Iz naših kolektivov - 20.00 Ko se oglast tisoč piščali hammond orgel - 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 19. JANUARJA: 8.05 Postarek v mladinski glasbeni redakciji - 9.25 Zabavni akordi - 10.15 Orkester RTV Ljubljana z deli starih mojstrov - 11.00 Pozor, nimaš prednosti! - 12.05 Kmetijski nasveti: inž. Janez Hvasija: Delo kobilarne v Turinšču - 13.30 Nekaj ritmov za razvedrilo

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA VEVČE-MEDVODE
SPREJME V UK
NA DVOLETNI SOLI ZA PAPIRNICARJE PRI SOLSKEM CENTRU TISKA IN PAPIRJA

MOŠKO MLADINO DO 18. LETA STAROSTI

POGOJ: DOVRŠENA OSEMELETKA, ŠTIPENDIJO, SOLNINO, STANOVANJE IN PREHRANO PLAČA PODJETJE. ROK PRIJAV DO 25. JANUARJA 1963. - **PODROBNE INFORMACIJE DAJE PERSONALNI ODELEK PODJETJA VSAK DAN OD 6. DO 14. URE IN ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE V NOVM MESTU.**

Obvestilo o vnovčenju bonov

Narodna banka sporoča, da od 4. januarja 1963 dalje vnovčuje bone za nadomestilo povečane namernine, izdane v letu 1960. Bone izplačujejo vse podružnice Službe družbenega knjigovodstva pri Narodni banki. - Gospodarskim in drugim delovnim organizacijam priporočamo, da organizirajo skupno vnovčevanje. - Glede postopka naj se sporazumejo s podružnico Službe družbenega knjigovodstva pri Narodni banki. Vnovčenje bonov iz leta 1960 je možno vse leto 1963.

Spiski bonov naj se izdelajo v dveh izvodih tako, da enega vrne banka predlagatelju, t. j. podjetju.

Služba družbenega knjigovodstva pri podružnici NB Novo mesto

OBJAVE - RAZPISI

RAZPIS LICITACIJE PRI OKRAJNI GOSPODARSKI ZBORNICI

Zaradi združitve z Gospodarsko zbornico v Ljubljani prodaja Gospodarska zbornica v Novem mestu pisarniško opremo in ves inventar. Prodaja bo v ponedeljek, 21. januarja 1963, ob 8. uri v prostorih Gospodarske zbornice v Novem mestu, Cesta komandanta Staneta 10. Prednost pri nakupu imajo

gospodarske organizacije, članice zbornice.

Razpisi službenih mest

Osnovna PTT enota Ljubljana I sprejme za Ljubljano večje število kandidatov za pisarniške (osnovna šola) in nekaj kandidatov za manipulativno službo (dovršena osemletka). Kandidati morajo imeti odsluženo vojašnico. Plača po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Samska stanovanja so zagotovljena.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Cromelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 26 din - Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 din - Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 - Poštni predal 33 - Telefon 21-227 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - **TISKA:** Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani